

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ELEKTRONİK TEBLİGAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
METİN ÇEVİK

GAZİANTEP- 2020

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ELEKTRONİK TEBLİGAT

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
METİN ÇEVİK

TEZ DANIŞMANI
DR. ÖĞR. ÜYESİ AHMET CEMAL RUHİ

GAZİANTEP- 2020

KABUL VE ONAY

Metin ÇEVİK tarafından hazırlanan “ELEKTRONİK TEBLİGAT” başlıklı bu çalışma 15.05.2020 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Prof. Dr. Ömer ÖZKAN
Hasan Kalyoncu Üniversitesi
(Başkan)

Dr. Öğr. Üyesi Tayfun ERCAN
Gaziantep Üniversitesi
(Üye)

Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Cemal RUHİ
Hasan Kalyoncu Üniversitesi
(Üye)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım. .... / ..... / .....

Prof. Dr. Mazlum ÇELİK
Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek Lisans Tezi olarak sunduğum “**ELEKTRONİK TEBLİGAT**” başlıklı çalışmanın tarafımda, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım. 14.05.2020

[İmza]

Metin ÇEVİK

ÖNSÖZ

Hukukun temel unsurlarından birisi sayılan tebligat ilgili muhatap hakkında yapılan hukuki işlem ile ilgili bilgilendirilmesi ve belgelendirme işlemidir. Birçok hukuki işlemin tamamlanması, sürelerin işlemeye başlaması, muhatabın hakkını savunması ve adil yargılanması için gereken şartların oluşturulması tebligat işlemi ile ortaya çıkmaktadır. Teknolojik alanda son yıllarda meydana gelen değişiklikler ile birlikte tebligat alanında da değişiklikler meydana gelmiş ve ortaya elektronik tebligat diye bir tebligat türü ortaya çıkmıştır. Avukatlık mesleğinde de sürekli olarak karşılaştığımız ve canlı olarak yaşadığımız bir olgu olan elektronik tebligat iş ve işlemlerin hızlanmasını sağlamasının yanında birçok teknik konuyu da beraberinde getirmiştir.

Yakın gelecekte teknolojinin bu hızla seyrini düşündüğümüzde birçok yeni uygulamanın hayatımıza gireceğini elektronik tebligat ile şimdiden görmekte olduğumuzu düşünmekteyim. Nerdeyse yaşayan her bir bireyin elektronik ortamda bilgi alışverişi yapmış olduğunu gördüğümüz şu günlerde yapılacak olan tüm tebligatların elektronik yolla yapılması yadsınamaz bir gerçek olarak görünmektedir. Elektronik tebligat şu an günümüzde yargılama anlamında daha az maliyet, zamandan tasarruf ve yargılamada hedef sürelerin tutturulması gibi alanlarda yargılamaların son derece hızlanması ve hak kayıplarının önüne geçilmesi adına güzel bir uygulama olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu alanda çok fazla akademik çalışma olmaması bazı şeylerin deneme yanılma yoluyla hayata geçirilmesine sebep olduğundan bu çalışma ile de bu alandaki boşluğun doldurulmasına yardımcı olacağım kanaatindeyim.

Tez dönemindeki değerli bilgilerinden ve yardımlarından dolayı Hasan Kalyoncu Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanımız Sayın Prof. Dr. Ömer ÖZKAN hocama, danışman hocam Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Cemal RUHİ'ye, Doç. Dr. Memduh ASLAN hocama teşekkürlerimi borç bilir saygılarımı sunarım.

Bunun yanında tez dönemi boyunca yanımda olan kıymetli eşim Fatmagül ÇEVİK, çocuklarım Cafer ÇEVİK ve Mehmet Yusuf ÇEVİK ile hiçbir şekilde benden yardımlarını esirgemeyen kıymetli aileme sonsuz şükranlarımı sunarım.

Gaziantep, 2020

Metin ÇEVİK

ÖZET

Tebliğat hem kişi haklarının korunması hem de kamu haklarının korunması anlamında önemli bir müessesedir. Tebliğat, hakkında hukuki bir işlem yapılan, dava görülen veya karar verilen kişiye hakkında yapılan işlem, dava veya alınan kararın bildirilmesi olarak tanımlanabilir. Tebliğat usulü ve şekli bir işlemdir ve bilgilendirme ve belgelendirme olmak üzere iki unsuru bulunmaktadır. Bu unsurlarda yapılan hata ve eksiklik usulsüz tebliğata sebep olmaktadır. Usulsüz tebliğat ise temel de kişilerin adil yargılanma, savunma ve dinlenilme haklarına zarar verdiği gibi kişilerin ekonomik olarak zarar görmesine sebep olabilmektedir. Aynı zamanda davaların ve vergileme sürecinin uzamasına sebep olduğundan birçok alanda israfa ve kamunun zarara uğramasına sebep olmaktadır.

Günümüzde birçok kamu hizmeti elektronik ortamda sunulmaktadır. Bu değişime tebliğat hukuku da ayak uydurmuş ve elektronik tebliğat adında yeni bir tebliğat usulü ortaya çıkmıştır. Kayıtlı bir elektronik adres esas alınarak kullanılan sistemde tebliğ edilecek belge kısa bir sürede hazırlanmakta, elektronik imza ile imzalanmakta ve zaman damgası vurularak elektronik bir mesajla tebliğ yapılacak muhatabın elektronik adresine güvenli bir şekilde iletilmektedir. Kullanılan dijital veri tabanı ise hukuki bir delil hükmüne geçecek olan hem yapılan işlemlerle ilgili kayıtlarını hem de mesaj iletdikten delil kaydı oluşturarak bunları arşivlemektedir.

Elektronik ortamda tebliğat, hızı, doğruluğu, kullanımındaki kolaylığı ve düşük maliyeti ile fiziksel tebliğat yöntemlerine göre daha avantajlıdır. Elektronik tebliğat ile birlikte hatalı ve usulsüz tebliğat sorunu ortadan kalkacağı için bürokrasi ve davalara işlerlik kazandırılacak, dava ve vergileme süreçlerinin hızlı bir şekilde sonuçlanmasına, personel ve kırtasiye masraflarında tasarruf yapılmasına etki edecektir.

Ülkemizde de 2011 yılından itibaren nispeten dar bir çerçevede kullanılmaya başlanan elektronik ortamda tebliğat usulü 01.01.2019 tarihi itibarıyla her türlü tüzel kişilik ve bazı gerçek kişilere zorunlu hale getirilmiştir. İsteyen kişilerin bu sisteme girişine izin verilmektedir.

Bu bağlamda hazırlanan bu çalışma hukukumuzda elektronik tebliğat ve uygulamalarının incelenmesi amacıyla yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: tebliğ, tebliğat, UYAP, elektronik tebliğat.

ABSTRACT

Notification is an important institution both in terms of protecting personal rights and protecting public rights. Notification can be defined as the notification of the transaction, lawsuit or decision taken about the person whose legal action, lawsuit or decision has been made. The method and form of notification is a process and it has two elements: information and certification. Mistakes and deficiencies in these elements cause incorrect notification. Incorrect notification, harms individuals' right to a fair trial, defense and rest, as well as causing economic damage to individuals. At the same time, it causes waste and public damage in many areas as it causes prolonged lawsuits and taxation process.

Today, many public services are provided electronically. Notification law also kept up with this change and a new notification method called electronic notification has emerged. In the system used based on a registered electronic address, the document to be served is prepared in a short time, signed with an electronic signature, and is sent securely to the addressee's electronic address by an electronic message. The digital database used, on the other hand, creates both the records related to the transactions made and the evidence record after the message has been transmitted, and archives them.

Electronic notification is more advantageous than physical notification methods with its speed, accuracy, ease of use and low cost. Since the problem of erroneous and incorrect notifications will disappear with electronic notification, bureaucracy and lawsuits will be made operative, and will affect the rapid completion of lawsuit and taxation processes, and savings in personnel and stationery costs.

In the electronic environment, which has been used in our country in a relatively narrow framework since 2011, the notification procedure has been made compulsory for all legal entities and some natural persons as of 01.01.2019. Those who wish are allowed to enter this system. This study, prepared in this context, was carried out in our law to examine electronic notifications and applications.

Keywords: notice, notification, UYAP, electronic notification.

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	i
ÖZET	ii
ABSTRACT	iii
İÇİNDEKİLER.....	iv
KISALTMALAR.....	viii

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ.....	1
------------	---

İKİNCİ BÖLÜM

TEBLİGAT KAVRAMI VE TEBLİGATIN HUKUKİ NİTELİKLERİ.....	6
2.1. Tebligat Kavramı.....	6
2.2. Tebligatın Unsurları ve Hukuki Niteliği	8
2.3. Tebligatın Amacı.....	11
2.4. Tebligatın Önemi.....	12
2.5. Türk Hukukunda Tebligat	15
2.5.1. Vergi Usul Kanunu’nda Tebligat	15
2.5.2. Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Tebligat	22
2.5.4. İcra ve İflas Kanunu’nda Tebligat	25

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEBLİGAT KANUNU’NA GÖRE TEBLİGAT USUL VE ESASLARI	28
3.1. Tebligat Çıkarmaya Yetkili Merciler	28
3.2. Tebligat Türleri	29
3.2.1. Yargısal (Kazai) Tebligat	29

3.2.2. İdari Tebligat	32
3.2.3. Mali Tebligat	33
3.3. Tebligat Usulleri.....	34
3.3.1. Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi Vasıtasıyla Tebligat	34
3.3.2. Memur Vasıtasıyla Tebligat	34
3.3.3. Doğrudan Tebligat.....	36
3.3.4. İlan Yoluyla Tebligat.....	37
3.4. Tebliğ Belgesi ve Tebliğ Tutanağı	39
3.5. Tebligatın Yapılacağı Adres ve Yer Unsuru	41
3.5.1. Bilinen Adrese Tebligat.....	41
3.5.2. Adreste Kimsenin Bulunamaması veya Bulunanların Tebellüğü Kabul Etmemesi.....	42
3.5.3. Adres Dışında Başka Bir Yerde Tebligat	47
3.5.4. Uluslararası Tebligat.....	48
3.5.3.1. Yurt Dışına Tebligat	48
3.5.3.2. Yurt Dışından Tebligat	50
3.6. Tebligatın Muhatabı	51
3.6.1. Muhataba Tebligat.....	51
3.6.2. Muhatap Yerine Bir Başkasına Tebligat Yapılacak Haller	53
3.6.2.1. Aynı Konutta Oturan Kişilere veya Hizmetçiye Tebligat	54
3.6.2.2. Belli Bir Yerde veya Evde Meslek ve Sanat İcra Edenlere Tebligat	55
3.6.2.3. Vekile (Avukata) Tebligat	56
3.6.2.4. Kanuni Temsilciye Tebligat	58
3.6.2.5. Tüzel Kişilere ve Ticari İşletmelere Tebligat.....	59
3.6.2.6. Askeri Şahıslara Tebligat	61
3.6.2.7. Tutuklu ve Hükümlülere Tebligat	62

3.6.2.8. Otel, Yurt, Hastane vb. Toplu Yaşanılan Yerlerde Tebligat	63
3.7. Usulsüz Tebligat.....	63
3.8. Tebligat Masrafları	64
3.9. Tebligat ile ilgili Suçlar	65
3.9.1. Kanunu Uygulamakla Görevli Kişilerin İşleyecekleri Suçlar	65
3.9.2. Yanlış İsim ve Adres Bildirme Suçu	66
3.9.3. Tebliğ Edilen Evrakın Muhatabına Verilmemesi ve Tebligatı Kabulden Kaçınma Suçu.....	67
3.9.4. Yalan Beyan Suçu	67
3.9.5. Tebligat Evrakının Taliki ile İlgili Suçlar.....	68

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ELEKTRONİK TEBLİGAT USUL VE ESASLARI	69
4.1. Elektronik Tebligat ve Gelişimi	69
4.1.1. Uluslararası Alanda Elektronik Tebligat Konusunda Gelişmeler	72
4.1.2. Türkiye’de Elektronik Tebligatın Gelişimi	75
4.2. Elektronik Tebligatın Dijital Tabanları	80
4.2.1. Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)	80
4.2.2. Ulusal Elektronik Tebligat Servisi (UETS).....	83
4.3. Tebligat Kanunu’nda Elektronik Tebligat.....	84
4.3.1. E-Tebligatın Unsurları	86
4.3.2. Elektronik Yolla Yapılması Zorunlu Olanlar	86
4.3.3. İsteğe Bağlı Elektronik Tebligatın Kullanımı	87
4.3.4. Elektronik Tebligata Esas Adres Edinme	89
4.3.5. Elektronik Tebligatın Ne Zaman Yapılmış Sayılacağı.....	89
4.3.6. Elektronik Tebligatın Yapılamamasının Sonuçları	90

4.3.7. Elektronik Tebligat Sürecinde PTT'nin Yükümlülükleri.....	91
4.3.8. Adres Sahibinin Yükümlülükleri.....	91
4.4. Vergi Usul Kanunu'nda Elektronik Tebligat	92
4.4.1. Vergi Usul Kanunu'na Göre Elektronik Tebligat Yapılacaklar	93
4.4.2. Elektronik Tebligat Adresi Edinme	93
4.4.3. Elektronik Tebligatın Gönderilmesi ve Muhatabına İletilmesi	95
4.5. Türk Ticaret Kanunu'nda Elektronik Tebligat.....	96
4.6. Kamu İhale Kanunu'nda Elektronik Tebligat	97
4.7. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da Elektronik Tebligat	97
4.8. Diğer Bazı Kanunlarda Elektronik Tebligat.....	98
4.9. Elektronik Tebligatın Yararları	99
4.9.1 Hızlı Tebligat ile Yargı Sürecinde İşlerlik Kazandırılması ve Hak Kayıplarının Önlenmesi	99
4.9.2. Masrafları Azaltması	100
4.9.3. E-Tebligatın Doğru ve Güvenilir Bilgi İçermesi.....	101
4.9.4. Çevrenin Korunmasına Katkısı	101
4.9.5. Bürokraside Kolaylık Sağlaması	102
4.10. Elektronik Tebligat ile ilgili Çekinceler ve Dezavantajları.....	102
4.10.1. Alt Yapı Sorunları	102
4.10.2. İnternet ve Bilgisayar Kullanımı Düzeyinin Düşük Olması.....	103
4.10.3. Hukuki Yetersizlikler	104

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ	105
--------------------	------------

KAYNAKÇA	108
-----------------------	------------

KISALTMALAR

AKS	:	Adres Kayıt Sistemi
Bkz.	:	Bakınız
C.	:	Cilt
CD.	:	Ceza Dairesi
CMK	:	Ceza Muhakemesi Kanunu
D.	:	Daire
ETY	:	Elektronik Tebligat Yönetmeliği
HD.	:	Hukuk Dairesi
HGK	:	Hukuk Genel Kurulu
HMK	:	Hukuk Muhakemeleri Kanunu
İİK	:	İcra ve İflas Kanunu
KEP	:	Kayıtlı Elektronik Posta
KEPHS	:	Kayıtlı Elektronik Posta Hizmet Sağlayıcıları
KEP Yön	:	Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik
MERNİS	:	Merkezi Nüfus İdare Sistemi
MK	:	Medeni Kanun
Teb. K.	:	Tebligat Kanunu
Teb. Yön.	:	Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik
PTT AŞ	:	Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi
S.	:	Sayı
s.	:	Sayfa
UETS	:	Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi
UYAP	:	Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi
VUK	:	Vergi Usul Kanunu

BİRİNCİ BÖLÜM

GİRİŞ

Evrensel hukukta geçerli olan temel nosyonlara göre bir kimse hakkında yapılan iş ve işlemlerle ilgili bilgi sahibi olması hukuki bir gerekliliktir. Ancak bu bilgilendirme salt bir haber vermenin ötesinde hukuk alanında bir anlam ifade edebilecek bir işlem olmalıdır. İşte bu bilgilendirme işlemini ve hukuki delil fonksiyonunu yerine getirecek bir işlem olarak tebligat işlemi ortaya çıkmıştır. Tebligat denilen bu işlem usulüne uygun olarak o kimsenin hakkındaki iş ve işlemlerle ilgili bilgilendirilmesi ve bu bilgilendirme işleminin belgelendirilmesi işlemlerinin bütünü ifade etmektedir. Ancak tebligat hukuki ve idari bir işlem olmasının yanında tek başına hukuki anlamda bir değer ifade etmemektedir. Tebligatın anlam ve önemi bağlı olduğu işleme bağlıdır. Bu bağlamda tebligat şekli bir işlemdir ve tebligat hukuku düzenleyici belgeleri de sadece şekli düzenlemeler içermektedir. Hukuken geçerli bir tebligatta bahsedebilmek için şekli olan düzenlemelere sıkı sıkıya uymak gerekmektedir. Anlaşılabacağı üzere tebligat hukukunda önemli olan tebligat işleminin nasıl ve hangi usullere göre yapıldığı veya yapılacağıdır.

Tebligatın bilgilendirme ve belgelendirme şeklinde iki farklı unsuru veya başka bir açıdan bakılırsa fonksiyonu bulunmaktadır. Bu unsurlardan birisinde yapılan hata veya bu unsurlardan birisinin eksikliği usulsüz veya yok hükmünde bir tebligatın doğmasına sebep olmaktadır. Bilgilendirme unsuru tebligat belgesinin muhataba veya muhatap adına tebellüğe yetkili kişilere teslimi ile gerçekleşirken belgelendirme işlemi de tebligat belgesinin imza karşılığında teslim alındığının/edildiğinin tebligat belgesine kaydedilmesi ile gerçekleşir. Tebligat işleminde meydana gelecek bir hata veya usulsüzlük tebligata yüklenen misyonun yerine getirilmemesi anlamına gelmektedir.

Nitekim tebligat birçok açıdan önemli bir işlemdir. Hakkında yürütülen işlemde haberi olmayan bir kimse hakkında onu hukuki bir yükümlülük altına sokan bir işlemi yürütmek doğru olmayacaktır. Bu yüzden muhataba kendisini hukuki bir yükümlülük altına sokan işlemle ilgili bilgi verilmeli ve gerekiyorsa bu işlemle ilgili onayı alınmalıdır. Vergilendirme süreci böyle işletilmesi gereken bir süreçtir. Bu süreçte tebligat devlet içinde önemlidir. Nitekim hatalı ve usulsüz tebligat ile birlikte vergi tahsili yapılamayacağı için devletin vergi toplaması gecikecek, zorlaşacak veya süreç belirsiz bir döneme gireceğinden vergi kayıpları ortaya çıkacaktır. Bu bağlamda tebligat hem bireyler hem de devlet açısından önemli bir olgudur.

Muhakeme hukuku açısından bakıldığında hakkında dava açılan, iddia ve isnat bulunan bir kimse hakkındaki dava iddia ve isnatla ilgili bilgilendirilmeli ve ona da hakkında savunma yapma ve iddia da bulunma ve delillerini ortaya koyma hakkı verilmelidir. Uluslararası sözleşmeler, anayasa ve kanunlar ile koruma altına alınan adil yargılanma, savunma ve dinlenilme hakkının hayata geçirilmesi ancak muhatabın hakkında hangi yargı merci tarafından dava yürütüldüğü ve duruşmanın tarihi, hakkındaki iddia ve isnatların nelerden ibaret olduğu ile ilgili bilgilendirilmesine bağlıdır. Mahkemelerin de bu şartlar altında taraf teşkili sağlamadan ve tarafların yokluğunda karar vermesi hukuka uygun değildir.

Tebliğat ilk anda basit ve kolay bir işlem gibi görülmesine rağmen aslında karmaşık bir işlemler sistemini ifade etmektedir. Normal olarak en son bilinen adresinde bulunan bir muhatabın bizzat kendisine tebligat oldukça basit bir işlemdir. Ancak muhatabın bilinen en son adresinde bulunmadığı durumlarla birlikte konu karmaşık bir şekle bürünmektedir. Bunun yanında gerçek kişilere yapılan tebligatla tüzel kişilere yapılan tebligatta farklılık göstermektedir. Bununla birlikte vekile, kanuni temsilci, vasi, veli veya kayyuma, tutuklu veya hükümlüye, askeri kişilere, bilinen son adresinde geçici bir süreliğine ayrılan veya tamamen ayrılanlara, aynı adreste oturanlara, 18 yaşından küçüklere, temyiz ehliyeti olmayanlara, işyeri sahiplerine, bu kişi ve durumları çoğaltmak mümkündür, nasıl tebligat yapılacağı göz önüne alındığında bu işlemin zorluğu görülebilir. Bunun yanında her insanın ayrı bir tebligat öyküsü olduğundan tüm insanları ve durumları kapsayan bir tebligat sisteme ihtiyaç duyulmaktadır. Ancak günümüz şartlarında hemen her insanı içerisine alabilecek kapsayıcılığa sahip verimli ve etkin bir sistemden söz etmek mümkün değildir.

İnsan ve toplum hayatında tarihin hemen her döneminde olduğu gibi son senelerde de bir değişim ve dönüşüm yaşanmaktadır. Özellikle teknoloji ve bilişim alanında yaşanan değişim hayatın hemen her alanında kendisini hissettirmektedir. İnsan ve toplum ile birlikte kamu kesimi de bu değişimden nasibini almakta ve değişime ayak uydurmaktadır. Nitekim son yirmi yıl içerisinde insanların elektronik ortamda birçok işlerini yürütmesi ve daha çok vakit geçirmeye başlamasıyla birlikte özel sektör hizmetlerinin de elektronik ortama taşınması daha önceden görülmemiş bir dönüşüm dönemine girildiğinin göstergesidir. Kamu sektörü de bu değişime ayak uydurarak birçok kamu hizmetini elektronik ortama sunmaya başlamıştır. E-devlet denilen bu olgu geleneksel devlet ve kamu anlayışını derinden etkilemeye başlamıştır. Günümüzde kamu yönetimi, yargı, vergilendirme, belediye, eğitim vb. hizmetler artık elektronik ortamda yürütülmektedir. Dünyadaki gelişmelere paralel olarak Türkiye’de e-dönüşüme ayak uydurmuş ve 1990’lı yılların başından itibaren alt yapı çalışmalarına hız vererek birçok kamu hizmetini elektronik ortama taşımıştır.

Bunun yanında elektronik ortamda elektronik posta işlemlerinin kolaylığı ve hızı ortaya çıkınca kamu ve hukuk alanında da geçerliliği olabilecek, veri güvenliği sağlanmış, güvenli elektronik posta hizmetleri de ortaya çıkmaya başlamıştır. Tebligat genel olarak posta veya memur vasıtasıyla yapılırken güvenli elektronik posta sistemlerinin ortaya çıkmasıyla tebligatında elektronik ortamda yapılıp yapılmayacağı, bunun güvenli olup olmayacağı ve bu işlemin hukuken geçerli olup olmayacağı tartışmaları başlamıştır. 2000'li yılların başından itibaren dünyada elektronik ortamda tebligat yöntemleri uygulamaya konulmaya başlanmıştır. Türkiye'de de Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)'nin Türkiye'deki bütün adli ve idari yargı yerlerince kullanılması ve yargılama sürecindeki iş ve işlemlerin elektronik mecraaya taşınması, elektronik tebligat gereksinimi de kaçınılmaz olarak ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda 2004 yılında elektronik ortamda tebligatın en önemli unsurlarından birisi olan elektronik ortamda geçerli 15.01.2004 tarih ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu¹ çıkarılmış ve 2005 yılında elektronik tebligat ile ilgili bir kanun tasarısı hazırlanmışsa da tasarı yasalaşmamıştır.

Elektronik ortamda tebligat hukukumuzda ilk olarak 20.11.2008 tarih ve 5812 sayılı Kanun² ile 04.01.2002 tarih ve 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nda³ yapılan değişiklikle girmiştir. Ancak bu düzenlemede elektronik tebligat ile ilgili usul ve esasları içermeyen genel ifadeler yer almıştır. Elektronik tebligat ile ilgili usul ve esasları gösteren düzenlemeler 23.07.2010 tarih ve 6009 sayılı Kanun⁴ ile 04.01.1961 tarih ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'na⁵ 107/A ve 11.01.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun⁶ ile 11.02.1959 tarih ve 7201 sayılı Tebligat Kanunu (Teb. K.)'na⁷ 7/a maddesi eklenmek suretiyle yapılmıştır. Bu tarihten itibaren günümüze kadar bu elektronik ortamda tebligatla ilgili birçok düzenleyici belge yayınlanmış ve en son yayınlanan 06.12.2018 tarihli Elektronik Tebligat Yönetmeliği'yle⁸ (ETY) 01.01.2019 tarihi ile elektronik ortamda tebligat tüm kamu ve özel tüzel kişiliği, avukat, bilirkişi, noter gibi bazı gerçek kişiler için zorunlu hale getirilmiştir. Ayrıca zorunluluğu

---

¹ Resmî Gazete: Tarih: 23.01.2004, Sayı: 25355.

² 20.11.2008 tarih ve 5812 sayılı Kamu İhale Kanunu ile Kamu İhale Sözleşmeleri Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete: Tarih: 05.12.2008, Sayı: 27075.

³ Resmî Gazete: Tarih: 22.01.2002, Sayı: 24648.

⁴ 23.07.2010 tarih ve 6009 sayılı Gelir Vergisi Kanunu ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete: Tarih: 01.08.2010, Sayı: 27659.

⁵ Resmî Gazete: Tarih: 10-11-12/01/1961, Sayı: 10703-10704-10705.

⁶ 11.01.2011 tarih ve 6099 sayılı Tebligat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun, Resmî Gazete: Tarih: 25.08.2011, Sayı: 28036.

⁷ Resmî Gazete: Tarih: 19.02.1959, Sayı: 10139.

⁸ Resmî Gazete: Tarih: 06.12.2018, Sayı: 30617.

olmadığı halde isteyen gerçek ve tüzel kişilerde elektronik ortamda tebligat sistemine dâhil edilmektedir.

Elektronik ortamda tebligat ile ilgili işlemlerin yürütülmesi için 25.08.2011 tarihli Kayıtlı Elektronik Posta Sistemine İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik⁹ (KEP Yön) kapsamında düzenlenen Kayıtlı Elektronik Posta (KEP) sistemi, 01.01.2019 tarihine kadar uygulanmıştır. KEP sistemi, elektronik tebligat mesajının, elektronik imza ve zaman damgası kullanılarak iletilmesi ve bu iletime bağlı yasal olarak geçerli bir kesin delil üretebilmeyi sağlayan bir sistemdir. Ancak 2018 tarihli ETY uyarınca KEP sistemi yerine Ulusal Elektronik Tebligat Sistemi (UETS) kurulmuştur. Temel de bu iki sistem benzer özelliklere sahip sistemlerdir ve aynı işlevi görmektedir.

Elektronik ortamda tebligatın klasik tebligat yöntemlerine göre oldukça fazla faydası bulunmaktadır. Öncelikle elektronik ortamda tebligat kolay, hızlı, doğru ve güvenilir bir usuldür. Elektronik ortamda kısa sürede hazırlanan belge ve bunu taşıyacak elektronik mesaj birkaç dakikalık işlemle muhatabın elektronik adresine iletilmektedir. Tebligat ile ilgili belge, mesaj, işlem ve delil kayıtları elektronik ortamda arşivlenmektedir. Bu sayede hem personel masraflarının hem de kırtasiye masraflarında tasarruf sağlanmaktadır. Elektronik ortamda tebligat hızı ve kolaylığı sayesinde bürokrasiye işlerlik ve hız kazandırdığı gibi birçok idari işlem ile davaların hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasına katkı sağlamaktadır. Davalara işlerlik kazandırılması, taraf teşkili sağlanması ve davaların süresini azaltmakta ve adil yargılanma, savunma ve dinlenilme haklarının hayata etkin bir şekilde geçirilmesinde katkı sağlamaktadır. Tüm faydalarının yanında elektronik ortamda tebligatla ilgili bazı çekinceler ve dezavantajları da bulunmaktadır. Öncelikle sistemin güvenliği ile belgelerin güvenli bir şekilde saklanması ile ilgili endişeler bulunmaktadır. Bunun yanında sürekli olarak gelişen bilişim teknolojisinin sistemin güvenliğini nasıl etkileyeceği tartışma konusudur.

Tüm bunların ötesinde 01.01.2019 tarihi itibarıyla Türkiye de elektronik ortamda tebligat hem zorunlu hem de isteğe bağlı olarak etkin bir şekilde kullanılmaya başlanılmıştır. Literatür incelendiğinde günümüze kadar bu sisteme münhasır çalışma ve araştırmaların oldukça az olduğu göze çarpmaktadır. Elektronik ortamda tebligatın usul ve esasları ile hukuk alanındaki durumunu araştırmak amacıyla hazırlanan bu çalışma bu alanda yapılmış nadir çalışmalar arasında yerini alacaktır. Bu sayede Türkiye de elektronik ortamda tebligat ile ilgili literatür oluşmasına yardımcı olacaktır.

---

⁹ Resmî Gazete: Tarih: 25.05.2011, Sayı: 28036.

Bu bağlamda hazırlanan bu çalışma üç bölümden meydana gelmektedir. İlk bölümde tebligat kavramı üzerinde durularak tebligatın unsurları ve hukuki niteliği, tebligatın amacı ve önemi incelenecektir. Bunun yanında birinci bölümde Türk hukukunda 7201 sayılı Tebligat Kanunu haricindeki 213 sayılı Vergi Usul Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu ile 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu gibi tebligat alanında özel hükümler içeren kanunlarda tebligatın nasıl işlendiği ve 7201 sayılı Kanun'da belirlenen usul ve esaslardan farklı ve benzer yanları üzerinde durulacaktır.

Tebligat kanununa göre tebligat usul ve esasları başlıklı ikinci bölümde hukukumuzda tebligat alanında genel düzenleyici belge olan 7201 sayılı Kanun'da belirlenen tebligat usul ve esasları ile ilgili düzenlemeler ile bunların uygulaması incelenecektir. Bunun yanında yüksek mahkemelerin güncel içtihatları ışığında tebligat alanında yaşanan sorunlar ve bu mahkemelerin buldukları çözümler üzerinde durulacaktır.

Elektronik tebligat usul ve esasları başlıklı üçüncü bölümde ise ilk olarak elektronik tebligatın ortaya çıkışı dünya ve Türkiye'de gelişimi ve elektronik tebligatın dijital tabanları incelenecektir. Daha sonra hukukumuzda elektronik tebligat ile ilgili düzenlemeler içeren Tebligat Kanunu, Vergi Usul Kanunu, Türk Ticaret Kanunu, Kamu İhale Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun ve diğer bazı kanunların hangi usul ve esasları getirdikleri üzerinde durulacaktır. Çalışma sonuç bölümü ile bitirilecektir.

İKİNCİ BÖLÜM

TEBLİGAT KAVRAMI VE TEBLİGATIN HUKUKİ NİTELİKLERİ

2.1. Tebligat Kavramı

Tebliğat kavramı “*yetiştirme, eriştirme, ulaştırma, nakletme, taşıma, götürme; duyurma, bildirme bildirim ve yazılı bildirme*” anlamına gelen Arapça kökenli tebliğ kavramının çoğulu olmasına rağmen Türkçede tekil olarak kullanılmaktadır¹. Tebligat, sözlük manası olarak, bir bilgi veya haberin ilgisine bildirilmesi, bildirim anlamına gelmektedir².

Tefhim kavramı da tebligat ile benzer bir anlama sahiptir. Ancak tefhim ilgilinin yüzüne karşı bilgilendirme iken tebligat bilgilendirme işleminin yazılı olarak yapılması anlamına gelmektedir³. Tefhim kavramı daha çok muhakeme hukuklarında uygulanan bir kavramdır. Tefhimin hukuki olarak mahkeme kararı hazır bulunanlara açıklanmasını ifade etmektedir. Tefhim ile birlikte mahkeme kararı hazır bulunanlara tebliğ edilmiş sayılmaktadır. Ancak tefhim sırasında hazır bulunmayanlar açısından tefhim bir anlam ifade etmez. Hazır bulunmayan ilgiliye ve vekiline kararın diğer tebligat usullerine göre tebliğ edilmesi gerekmektedir. Tebliğe bir süre bağlanmışsa tefhim ile birlikte hazır bulunanlar bakımından bu süre başlamış sayılmaktadır⁴.

Kavram olarak tebligat, “*yetkili makam veya onun vasıtasıyla bir takım hukuki işlemlerin, bu hukuki sonuçlarından etkilenmeleri amaçlanan kimselere kanuna uygun şekilde*

---

¹ Ayverdi, İlhan, Misalli Büyük Türkçe Sözlük, 3. Cilt, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı, 2005, s. 3067; Bilgen, Mahmut, Tebligat Hukuku, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 23, Köksal, Mehmet, Açıklamalı-İçtihatlı Tebligat Kanunu ve İlgili Mevzuat, 1. Baskı, İstanbul: Legal Yayıncılık, 2018, s. 3; Muşul, Timuçin, Tebligat Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 7. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2018, s. 85; Özün, Mustafa Nihat, Osmanlıca / Türkçe Sözlük, 6. Basım, İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevleri, 1979, s.827; Özyer, Mehmet Ali, Açıklama ve Örneklerle Vergi Usul Kanunu Uygulaması, 3. Baskı, Ankara: Hesap Uzmanları Derneği Yayınları, 2004, s. 119; Parlatır, İsmail, Osmanlı Türkçesi Sözlüğü, 2. Baskı, Ankara: Yargı Yayınevi, 2009, s. 1654; Ruhi, Ahmet Cemal, Milletlerarası Usul Hukukunda Tebligat, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2019, s. 3; Ruhi, Canan / Ruhi, Ahmet Cemal, Tebligat Hukuku Bilgisi, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 13; Yılmaz, Ejder / Çağlar, Tacar, Tebligat Hukuku, 6. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2013, s. 39; Yüce, Mehmet / Çelik, Muhammet, Karşılaştırmalı Vergi Tebligat Hukuku, 1. Baskı, Bursa, Ekin Kitabevi, 2017, s.1.

² Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 02.02.2020); Yılmaz / Ejder, Hukuk Sözlüğü, Yenilenmiş 7. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2017, s. 753; Muşul, Tebligat Hukuku, s. 88.

³ Deliduman, Seyithan, Tebligat Hukuku Bilgisi, 6. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019, s. 15; Muşul, Tebligat Hukuku, s. 48; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 3; Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 13.

⁴ Şen, Ersan, İstinafta ve Temyizde Tefhimin ve Tebliğin Sonuçları”, <https://www.hukukihaber.net/istinafta-ve-temyizde-tefhimin-ve-teblig-in-sonuclari-makale,6685.html>, (Erişim Tarihi: 25.04.2020).

bildirimi ve bildirimin de usulüne uygun olarak yapıldığının belgelendirilmesi işlemi”⁵ olarak tanımlanmaktadır.

Hukuk alanında tebligat, herhangi davada taraf olan, katılan veya ilgili olanlara, dava kapsamında yapılan bir işlem veya alınan kararı öğrenebilmeleri için mevzuatta belirlenen usule uygun bir şekilde yazı veya ilan yolu ile vasıtasıyla gerçekleştirilen resmi bir işlemdir⁶. Doktrinde tebligat, tevsik işlemi olarak görülmekte ve bildirme ile bu bildirimin belgelendirilmesi işlemi⁷ olarak kabul edilmektedir. Tebligatın bilgilendirme yönü maddi özelliğini, belgelendirme yönü ise şekli özelliğini temsil etmektedir⁸.

Danıştay bir kararında tebligatı, *“bir kişinin hukuki iş ve işlemlerden haberinin olması için kişiye yetkili merciler tarafından yasal olarak yapılan yazılı veya ilanlı ile yapacağını belgelendirme işlemi”⁹ olarak tanımlamıştır. Yargıtay’da benzer bir biçimde tebligatı, “bilgilendirme ve belgelendirme özelliği olan bir usul işlem”¹⁰ olarak tanımlamaktadır.*

---

⁵ Akcan, Recep / Albayrak, Hakan, Tebligat Hukuku, Güncellenmiş 3. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2016, s. 23; Çatalkaya, İbrahim, Tebligat Hukuku, 3. Baskı, Adalet Yayınevi, 2020, s. 15; Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 15; Muşul, Tebligat Hukuku, s. 85; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 4; Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 13; Türk Hukuk Kurumu, Türk Hukuk Lûgatı, 3. Baskı, Ankara: Başbakanlık Basımevi, 1991, s.327.

⁶ Özbay, İbrahim / Yardımcı, Taner Emre, Tebligat Hukuku, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2020, s. 15- 16; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 4; Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 13.

⁷ Bilgen, Tebligat Hukuku, s. 23; Ercan, İsmail, Uygulamacılar İçin Medeni Usul Hukuku El kitabı, Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 235; Ercan, İsmail, Uygulamacılar İçin İcra ve İflas Hukuku El kitabı, Genişletilmiş 4. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2019, s. 52; Muşul, Tebligat Hukuku, s. 86; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 4; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 4; Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 13.

⁸ Atalı, Murat / Ermenek, İbrahim / Üçüncü, S. Hilal, Tebligat Hukuku, 1. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2018, s. 18; Hanağası, Emel / Özekes, Muhammed, “Tebligat Hukuku ile İlgili Genel Bilgiler ve Tebligatın Yapılabileceği Kişiler”, Doğan Gökbel (Ed.), Yargı Örgütü ve Tebligat Hukuku içinde (87-101), Eskişehir, Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2012, s. 87; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 4; Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s.13.

⁹ Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu, Esas No: 2016/676, Karar No: 2016/1218, Tarih: 14.12.2016 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁰ Yargıtay 10. HD., Esas No: 2013/20434, Karar No: 2013/23677, Tarih: 05.12.2013; Yargıtay 1. HD., Esas No: 2012/16733, Karar No: 2013/4458, Tarih: 28.03.2013; Yargıtay 10. HD., Esas No: 2012/3069, Karar No: 2012/2928, Tarih: 21.02.2012; Yargıtay 1. HD., Esas No: 2011/21-869, Karar No: 2011/754, Tarih: 14.12.2011. Yargıtay 6. HD., Esas No: 2010/1165, Karar No: 2010/5312, Tarih: 03.05.2010 (UYAP sisteminden alınmıştır).

2.2. Tebligatın Unsurları ve Hukuki Niteliği

Tebliğatın usul işlem olması ilgili mevzuatta belirlenen usule uygun bir biçimde yapılmasını gerektirmektedir¹¹. Türkiye de tebligat ile ilgili temel düzenleme¹² 7201 sayılı Kanun ve bu kanunun uygulanmasına yönelik olarak çıkarılan 25.01.2012 tarihli Tebligat Kanunu’nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik¹³ (Teb. Yön.) ile 06.12.2018 tarihli ETY hükümleri tamamen şeklidir¹⁴. 7201 sayılı Kanun ve ilgili yönetmeliklerde yer alan hükümlerin en ince ayrıntılarına kadar uygulanması zorunludur¹⁵.

Bilgilendirme özelliği taşıyan bir hukuki işlemin tebligat olarak görülmesi ancak mevzuatın öngördüğü şekilde yazılı bildirim ve belgelendirme unsurlarını taşımasına bağlıdır¹⁶.

---

¹¹ “... tebligat bilgilendirme yanında belgelendirme özelliği de bulunan bir usul işlemidir. Gerek tebliğ işlemi ve gerekse tarihi ancak yasa ve yönetmelikte emredilen şekillerle tevsik ve dolayısıyla ispat olunabilir. Bu sebeple tebligatın usul yasaları ile ilişkisinde daima göz önünde tutulmalıdır... (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Esas No: 2014/11-698, Karar No: 2014/1005, Tarih: 3.12.2014 Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Esas No: 2011/554, Karar No: 2011/68423, Tarih: 11.2011) (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹² Tebligat ile ilgili bazı kanunlarda özel düzenlemeler bulunmaktadır. Bu kanunlar;
195 sayılı Basın İlan Kurumu Teşkilane Dair Kanun,
213 sayılı Vergi Usul Kanunu,
1111 sayılı Askerlik Kanunu,
1136 sayılı Avukatlık Kanunu,
2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu,
2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemelerinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun,
2575 sayılı Danıştay Kanunu,
2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu,
2960 sayılı Boğaziçi Kanunu,
5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu,
5502 sayılı Sosyal Güvenlik Kurumuna İlişkin Bazı Düzenlemeler Hakkında Kanun,
5941 sayılı Çek Kanunu,
6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu.

¹³ Resmî Gazete Tarihi: 25.01.2012 Resmî Gazete Sayısı: 28184.

¹⁴ Yargıtay 10. HD., Esas No: 2018/6072, Karar No:2019/5085, Tarih: 17.06.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁵ “... tebliğ ile ilgili 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve Tüzüğü (günümüzde, Tebligat Kanunu’nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik) hükümleri tamamen şeklidir. Bu kanun ve yönetmelik hükümlerinin en ince ayrıntılarına kadar uygulanması zorunludur (Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Esas No: 2015/1-2827, Karar No: 2016/2827, Tarih: 22.06.2016; Yargıtay Hukuk Genel Kurulu, Esas No: 2011/21-869, Karar No: 2011/754, Tarih: 14.12.2011; Yargıtay 1. HD., Esas No: 2011/591, Karar No: 2011/1690, Tarih: 17.02.2011) (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁶ Akil, Cenk, “11.1.2011 gün ve 6099 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2012, S. 101, (s. 247- 266), s. 248; Börü, Levent, “Elektronik Tebligat Yönetmeliği Taslağı’na Dair Kısa Bir Değerlendirme”, Ankara Barosu Dergisi, 2012/2, (s. 404-410), s. 406; Muşul, Tebligat Hukuku, s. 86; Özbay, İbrahim, “6099 Sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına

Anlaşılabacağı üzere tebligatın iki temel unsuru bulunmaktadır. Bunlar, yazılı bildirim ve yazılı bildirimin belgelendirilmesidir. Bu iki unsuru aynı zamanda tebligat işleminin fonksiyonları olarak da görmek mümkündür¹⁷. Tebligatın konusunu oluşturan belgenin muhataba veya onun adına yetkili kişilere ulaştırılması ile bilgilendirme gerçekleşmiş olur. Tebliğ mazbatalı kapalı zarfın arka yüzündeki tebliğ mazbatasının boş yerlerinin (Teb. K. m. 23) doldurulması, tarihlendirilmesi ve imzalatılması ile belgelendirme unsuru da yerine getirilmiş olur¹⁸. Ancak bu iki unsurun yerine getirilmesi ile tebligat işlemi tamamlanmıştır. Bu iki unsurun bulunmaması tebligatın yokluğunu sonucunu doğurur¹⁹. Bu iki unsur bulunmakla beraber mevzuattaki şekil şartlarına uyulmadan tebligat yapılmışsa, bu tebligat usulsüz bir tebligat sayılacaktır. Buna göre bu tebligatın yeniden yapılması gerekecektir. Ancak usulsüz tebligatın bazı hallerde geçerli olacağına (Teb. K. m. 32; Teb. Yön. m. 53) dair düzenleme mevcuttur²⁰.

Teb. K. ve ilgili mevzuat şekli olduğundan mevzuata göre düzenlenmemiş bir tebliğ usulüne göre tebligat yapılma imkanı bulunmamaktadır. Yargıtay bir kararında, elektronik tebligat (e-tebligat) usulünün düzenlendiği 7201 sayılı Kanun'un 7/A maddesi ve ETY'de yer alan düzenlemeler gereğince tebligat yapılmadığı halde muhatabın duruşma gününü UYAP'tan öğrenmesinin tebliğ sayılmayacağı ve bu usulün uygulanabileceğine yönelik bir düzenlemeye yer verilmediğini hükme bağlamıştır²¹.

Tebligat hukuki niteliği itibarıyla bir idari işlemdir. Ancak tebligat gibi tebligat ile iş ve işlemleri düzenleyen hukuk kuralları da şekil ve usul kuralları özelliğine sahiptir. Tebliğ, hukukî bir işlem niteliğinde olmakla beraber, kendiliğinden sonuç yaratan, nihaî bir hukuki

---

Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. XVI, S. 1-2, 2012, s. 115; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 5; Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 14; Tunaoglu, Osman, Vergi Usul Kanununa Göre Tebligat, İstanbul: On iki Levha Yayıncılık. 2018, s. 5; Yıldırım, Kamil / Deren-Yıldırım, Nevhis, İcra ve İflas Hukuku, 6. Baskı, İstanbul: Beta Yayınları, 2015, s. 53; Yılmaz / Tacar, Tebligat Hukuku, s. 39; Yargıtay 10. HD., Esas No: 2018/6072, Karar No: 2019/5085, Tarih: 17.06.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁷ Varol, Asaf / Baştürk, İhsan, "Hukuki ve Teknik Boyutuyla Elektronik Tebligat ile Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi", Ankara Barosu Dergisi, 2015/1, (s. 263- 278), s. 267.

¹⁸ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 91. (Burada bahsedilen usul posta ve memur vasıtasıyla yapılan tebligat içindir. Aşağıda da üzerinde durulacağı gibi ilan tebligatında, muhatabın adresinin tespit edilemediği durumlarda ilan edilme (Tebligat Kanunu m. 28), elektronik tebligatında belgenin muhatabın elektronik adresine düşmesi (Tebligat Kanunu m. 7/a) ve doğrudan tebligatında mahkeme kararının muhatabın yüzüne okunması (Ceza Muhakemesi Kanunu, m. 35) ile tebligatın bilgilendirme unsuru gerçekleşmiş olur).

¹⁹ Güneş, Derya Belgin, "Tebliğ Yokluğu", İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Mecmuası, Cilt, LXXIV, S: 1, 2016, (s. 221- 231), s. 223; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 5.

²⁰ Yüce / Çelik, Karşılaştırmalı Vergi, s. 4.

²¹ Yargıtay 10. HD, Esas No:2018/4422; Karar No:2018/7163, Tarih:27.09.2018. (Adalet Bakanlığı Bilgi İşlem Daire Başkanlığı UYAP sisteminden temin edilmiştir).

işlem değil; uygulamaya yönelik idarî bir işlem niteliğindedir²². Tebligatın hukuki olarak salt bir usul işlevi yerine getirmesi, tebligat işleminin varlık ve geçerliliğinin, kanunda gösterilen usul ve şekilde belgelendirilmiş olmasına bağlı olduğundan, tebligat usul işlemi olarak nitelendirilmektedir²³.

Devlet düzeni içerisinde anayasal belli yetkileri kullanan organların hukuk alanında geçerliliğe sahip irade açıklamaları, hukuki işlem olarak adlandırılmaktadır²⁴. İdari işlem genel olarak, “*idarenin işleyişlerini yerine getirilmesi amacıyla yapılan kamu hukuku işlemleri*”²⁵ olarak tanımlanmaktadır. Anayasa Mahkemesi bir kararında idari işlemi “*idari mercilerin kamu adına hareket ederek, kamu ayrıcalıkları ile idare işlevine ilişkin olarak yaptıkları ve her çeşit hak ve yükümlülük ortaya koyan tek taraflı beyan açıklamaları*”²⁶ olarak tanımlamıştır²⁷. Kısaca belirtmek gerekirse, hukuki işlem, kamunun hukuk alanında değişiklik meydana getiren irade açıklamalarıdır demek mümkündür²⁸.

Ayrıca idari işlem bazı özellikleri ile diğer iş ve işlemlerden ayrılmaktadır. Bu özellikler; tek taraflı olması, kanuni denetime tabi olması, re’sen icra edilebilirliği, icrai işlem olma, hukuka uygunluk karinesinden yararlanması²⁹ gibi özelliklerdir.

Tebligat ancak idarî bir işlemin muhataplarına duyurulması amacıyla ortaya çıkan usule yönelik bir işlem olduğundan, tebligat işleminin hukuksuzluğu veya eksikliği ile ilgili bir iddia ancak tebligatın bağlı olduğu idarî işleme karşı ileri sürülebilmektedir. Yani tebligat,

²² Öncel, Mualla / Kumrulu, Ahmet / Çağan, Nami, Vergi Hukuku, Ankara: Turhan Kitabevi, 2006, s. 103.

²³ Deliduman, Tebligat Hukuku Bilgisi, s. 16.

²⁴ Karatepe, Şükrü, İdare Hukuku, 1. Baskı, İzmir: Anadolu Matbaacılık, 1988, s. 53- 54.

²⁵ Günday, Metin, İdare Hukuku, 10. Baskı, Ankara: İmaj Yayınevi, 2011, s. 121; Benzer kararlar için Bkz.: Akyılmaz, Bahtiyar, İdari Usul İlkeleri Işığında İdari İşlemin Yapılış Usulü, Ankara: Yetkin Yayınları, 2000, s. 30- 31; Gözler, Kemal, İdare Hukuku, Cilt 1, 2. Baskı, Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım, 2009, s. 660.

²⁶ Anayasa Mahkemesi Kararı, Esas No: 2008/74, Karar No: 2010/15, Tarih: 21.01.2010, (Resmî Gazete 28.04.2010-27565)

²⁷ Uyuşmazlık Mahkemesi idari işlemi “kamu kurum ve kuruluşları tarafından kamu hukuku kuralları uyarınca tek taraflı olarak tesis edilen ve re’sen uygulanabilir nitelikte olan hukuki tasarruf (Uyuşmazlık Mahkemesi, Esas No: 1988/2, Karar No: 1989/1 (Resmî Gazete 15.04.1989-20140); Danıştay ise, “idare makamlarının idare fonksiyonu ile ilgili konularda aldığı tek taraflı icrai karar olarak tanımlamıştır. (Danıştay İçtihadı Birleştirme Kurulu Kararı, Esas No: 1972/2, Karar No: 1973/10, tarih: 14.04.1973 (Resmî Gazete 12.07.1973-14592).

²⁸ Sezginer, Murat, “İdari İşlem-İcrailik-Ayrılabilir İşlem-Yargısal Denetim”, İ.Ü. Hukuk Fakültesi Mecmuası, 2011, Cilt 69, Sayı 1-2 (s. 241- 250), s. 242.

²⁹ Atay, Ender Ethem, İdare Hukuku, 2. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2009, s.428; Gözler, İdare, s. 672- 675; Gözübüyük, A. Şeref ve Tan, Turgut, İdare Hukuku, Cilt 1, 8. Baskı, Ankara: Turhan Kitabevi, 2011, s. 367- 368; Günday, İdare, s. 125; Karahanoğulları, Onur, İdarenin Hukukla Kavranması: Yasallık ve İdari İşlemler (Yargı Kararlarına Dayalı Bir İnceleme), Ankara: Turhan Kitabevi, 2011, s. 146; Memiş, Emin, Genel İdare Hukuku Notları, İstanbul: Filiz Kitabevi, 2014, s. 223; Yayla, Ahmet, “Fiili veya Hukuki İmkânsızlığın İdari İşleme Etkisi Üzerine Bir Deneme”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt 17, Sayı 2 (2015), (s. 233- 271), s. 237; Yüce, Mehmet, Vergi Yargılama Hukuku, 4. Baskı, Bursa, Ekin Yayınevi, 2015, s. 115; Zabunoğlu, Yahya Kazım, İdare Hukuku, Cilt 1, Ankara: Yetkin Yayınları, 2012, s. 305.

muhataplarına duyurulmasını sağladıkları asıl idarî işlemten farklı olarak ve tek başına bir dava konusu edilemez³⁰. Nitekim somut bir olayda, tebliğ alındısının iptali istemiyle açılan bir davada, tebliğ alındısının kesin ve yürütülebilir bir işlem olmadığı sebebiyle dava reddedilmiştir³¹.

Bunun yanında unutulmaması gereken diğer bir husus ise tebligat işlemi sırasında usulüne uygun doldurulan evraklar, resmî evrak niteliğinde olup, aksi ispat oluncaya kadar ihtiva ettiği kayıtların doğru olduğu kabul edilir (Medeni Kanun m. 7). Bu yüzden, hukuken idarenin veya yargı organları, tutanaklardaki kayıtların doğruluğunu ispat etmek mecburiyetinde değildir. Bu konuda ispat, tutanaktaki kayıtların doğru olmadığını ileri süren kişiye düşmektedir³².

2.3. Tebligatın Amacı

Hukuk ve idari alanda yapılan ve muhatapları için yeni bir durum ortaya çıkaran durumların muhataplarına bildirilmesi, muhatapların en temel hakları arasında yer almaktadır. Çünkü muhatabına haber verilmeden tesis edilen bir işlem ile kişinin hukuki olarak birçok hakkı elinden alınmış olacaktır. Bu bağlamda tebligatın temel amacı muhataplar ile ilgili yapılan idari veya hukuki bir işlemin ilgililere kanunda belirtilen şekillerde bildirilmesidir. Bunun yanında her ne kadar tebligatın amacı, bilgilendirme ve belgelendirme ise de dolaylı olarak, hukuk güvenliği, adil yargılanma hakkı, hak kayıplarının önlenmesi, kamu kaynaklarının israfının önlenmesi, idari makamlarda zaman kaybının önlenmesi gibi çok çeşitli amaçlara da hizmet etmektedir³³.

Tebliğatın diğer bir amacı ise herhangi bir yargı kararının veya idari işlemin hüküm ve sonuç doğurabilmesini sağlamaktır. Nitekim yargı organlarının verdiği kararlar veya idari olarak yapılan işlemler ancak muhataplarına tebliğ edilmesi ile tamamlanmaktadır. Usulüne

---

³⁰ Danıştay 4. D., Esas No: 1998/4783, Karar No: 1999/3374, Tarih: 07.10.1999 (UYAP sisteminden alınmıştır).

³¹ Diyarbakır Vergi Mahkemesi, Esas No: 2015/1341, Karar No: 2015/1573, Tarih: 18.12.2015 (UYAP sisteminden alınmıştır).

³² Muşul, Tebligat Hukuku, s. 119.

³³ Kaçak, Nazif, Tebligat Hukuku Şerhi: Açıklamalı ve İçtihatlı, 2. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2011, s. 14; Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku Bilgisi, s. 21; Ruhi, Ahmet Cemal, Tebligat Hukuku, 8. Baskı, Ankara: Seçkin Yayıncılık, 2013, s. 21; Tüzüner, Özlem, Elektronik Tebligatın Kalitatif Yöntemle İncelenmesi, Ankara Barosu Dergisi, S. 2011/4, (s. 139- 159), s. 142; Yargıtay HGK, Esas No: 2011/11-554, Karar No: 2011/684, Tarih: 23.11.2011 (UYAP sisteminden alınmıştır).

uygun olarak muhatabına tebliğ edilmeyen bir karar veya idari işlem tamamlanmadığı gibi hukuki manada sorun teşkil etmektedir³⁴.

Üzerinde durulduğu gibi tebligat hukuki işlemlerden etkilenecek muhataplarına bilgi verilmesi ve bu bilgilendirmenin belgelendirilmesi amacını taşımaktadır. Bilgilendirme ile muhatabın konu hakkında bilgi sahibi olması amaçlanırken belgelendirme ile de bu bilgilendirilmenin hukuki bir delil niteliği taşımasının sağlanması amaçlanmaktadır³⁵.

Başta Teb. K. ve Teb. Yön. olmak üzere tebligat ile ilgili mevzuatın amacı ise tebligatın muhatabına belli bir usule uygun bir biçimde en kısa sürede ulaştırılması, muhatabın doğru bir şekilde bilgilendirilmesi ve bu işlemin belge ile hukuki bir boyut kazanmasının sağlanmasıdır³⁶.

2.4. Tebligatın Önemi

Tebliğat birçok açıdan öneme sahiptir. Tebligat bu önemini doğurmuş olduğu sonuçlara göre kazanır. Genel olarak kanunun tebliğe bağladığı sonuçlar ancak muhataba kanunda belirlenen usule uygun tebligat yapılması ile doğacaktır³⁷. Başka bir deyişle, tebligat genel olarak hakların doğumunu veya bu hakların son bulduğunu veya bir işlemin başlangıcı veya sonucunu haber veren bir işlemdir³⁸. Muhataba tebligat yapılmadığı müddetçe kanun yollarına başvuru süreleri işlemeye başlamaz³⁹. Dolayısıyla bir kararın kesinleşmesi için de tebligatın varlığı gereklidir⁴⁰. Nitekim Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 125. maddesinde

---

³⁴ Aslan, Memduh, "Vergilendirmede Tebligat Sorunları: Muhatabın Adreste Yokluğu", Mali Hukuk Dergisi, 2014, Cilt, 10, Sayı, 112, (s. 3- 19), s. 3; Şenyüz, Doğan, Vergi Usul Hukukunda Tebligat, 2.Baskı, Yaklaşım Yayınevi, 1997, s. 10.

³⁵ Yargıtay HGK, Esas No: 2010/6-140, Karar No: 2010/194, Tarih: 31.03.2010 (UYAP sisteminden alınmıştır).

³⁶ Ercan, İsmail, Avukatlar ve Hakimler İçin Medeni Usul Hukuku: Özel Hukuk Yargısı, 3. Baskı, İstanbul: On İki Levha Yayıncılık, 2015, s. 157; Yargıtay 10. HD., Esas No: 2018/6072, Karar No: 2019/5085, Tarih: 17.06.2019; Yargıtay 20. HD., Esas No: 2017/9950, Karar No: 2017/10467, Tarih: 12.12.2017; Yargıtay HGK, Esas No: 2011/ 869, Karar No: 2011/754, Tarih: 14.12.2011; Yargıtay HGK, Esas No: 2007/554, Karar No: 2011/684, Tarih: 23.11.2011; Yargıtay HGK, Esas No: 2010/140, Karar No: 2010/194, Tarih: 31. 03. 2010 (UYAP sisteminden alınmıştır).

³⁷ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 49; Yargıtay bir kararında, tensip zaptında şikayetçinin SMS yoluyla duruşmaya davet edilmesine karar verildiği, ancak SMS yoluyla taraflara yapılacak bildirimin tebligat niteliğinde olmadığına karar vermiştir (Yargıtay 17. CD., Esas No: 2019/3652, Karar No: 2019/7088, Tarih: 13/05/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

³⁸ Afşaroğlu, Osman, Yurtiçi ve Yurtdışı Tebligat Hukuku (Genel Açıklamalar ve Temel Düzenlemeler), Ankara: 1990, s. 18; Çatalkaya, Tebligat Hukuku, 2020, s. 1; Kırbay, Sadık, Vergi Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 14. Baskı, Siyasal Kitabevi, Ankara: 2018, s. 153; Öncel / Kumrulu / Çağan, Vergi Hukuku, s. 119; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 7; Şenyüz, Vergi Usul, s. 10.

³⁹ Yargıtay bir kararında, tebliğ mazbatasında tebliğin ne zaman yapıldığı belirtilmediğinden, tebligatın usulsüz olduğuna karar vermiştir (Yargıtay 2. HD., Esas No: 2014/23076, Karar No: 2014/25145, Tarih: 09.12.2014, UYAP sisteminden alınmıştır).

⁴⁰ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 18.

düzenlendiği gibi idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin "yazılı bildirim" tarihinde yani tebligat tarihinde başlayacağı belirtilmektedir⁴¹.

Yargılama hukuku açısından değerlendirildiğinde tebligat işlemi muhakeme sürecinin sağlıklı ve süratli bir şekilde işletilebilmesi için önemli bir unsurdur. Nitekim Yargıtay birçok kararında tebligatın önemine vurgu yapmaktadır. Bir kararında muhakeme sürecinin sağlıklı bir biçimde sürdürülmesi ve sonuçlandırılması hem iddia hem de savunma ile ilgili delillerin tam olarak toplanarak tartışılabilmesi, öncelikle ilgililerin muhakemenin yapılacağı tarih ve saatten haberdar edilmeleriyle söz konusudur. Vatandaşın hangi yargı merciinde veya organında duruşmasının bulunduğunu, hakkında ileri sürülen iddia ve/veya suçlamaların neler olduğunu öğrenmesi ancak hukuka uygun olarak tebligat yapılması ile sağlanabilir⁴² açıklamasını yapmıştır.

Bunun yanında tebligat adil yargılanma ve savunma hakkının kullanılması açısından da özel bir öneme sahiptir⁴³. Adil yargılanma hakkı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın Hak Arama Hürriyeti başlıklı 36. maddesinde düzenlenerek koruma altına alınmıştır. Koruma altına alınmış olan bu hükme göre "Herkes, hukukunki yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı veya davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahiptir"⁴⁴. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6. maddesi de benzer bir düzenleme içermektedir⁴⁵. Adil yargılanma hakkının en dikkat çekici ögesi ise kişinin hakkındaki iddiayı öğrenmesi ve savunma yapabilmesidir. Bu hakkın diğer bir ögesi olan dinlenilme hakkı ise 12/1/2011 tarih ve 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun⁴⁶ 27. maddesinde düzenlenmiştir.

Adil yargılanma hakkını ve bu hakkın kullanılması için gereken unsurları göz önünde bulunduran Yargıtay bir kararında, T.C. Anayasası'nın yukarıda belirtilen amir hükmüne atıf yaparak, mahkemenin, ilgili tarafları iddia ve savunmalarını yapmaları için mevzuatta belirtilen

---

⁴¹ Evren, Çınar Can, "İdari Yargıda Uygulama İşlemi", Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi C. XVII, Y. 2013, Sayı: 1- 2, (s. 1405- 1422), s. 1406.

⁴² Yargıtay 10. HD., Esas No: 2013/20434, Karar No: 2013/23677, Tarih: 05.12.2013; Yargıtay 10. HD., Esas No: 2013/13202, Karar No: 2013/14356, Tarih: 25.06.2013; Yargıtay 1. HD., Esas No: 2012/16671, Karar No: 2013/4329, Tarih: 26.03.2013; Yargıtay 10. HD., Esas No: 2013/4151, Karar No: 2013/5567, Tarih: 22.03.2013 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁴³ Yılmaz / Çağlar, Tebligat Hukuku, s. 39;

⁴⁴ Resmî Gazete: 09.11.1982, Sayı: 17863.

⁴⁵ "Madde 6 Adil Yargılanma Hakkı: 1. Herkes davasının, medeni hak ve yükümlülükleriyle ilgili uyuşmazlıklar ya da cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, yasayla kurulmuş, bağımsız ve tarafsız bir mahkeme tarafından, kamuya açık olarak ve makul bir süre içinde görülmesini isteme hakkına sahiptir...", <https://www.danistay.gov.tr/upload/avrupainsanhaklarisozlesmesi.pdf>, 01.03.2020.

⁴⁶ Resmî Gazete: Tarih: 04.02.2011, Sayı: 27836.

usule uygun olarak davet etmeden ve onları dinlemeden, hüküm verilemeyeceğini vurgulamıştır. Hukuk mahkemelerinde görülen davalarda tarafların duruşmalara katılmasalar bile mutlak surette dava ve duruşmadan haberdar edilmeleri gerektiği, ilgililerin yokluğunda davaya devam edilip karar verilmesine usulün olanak tanıdığı hallerde muhakemeye devam edilmesi gerektiği, taraflara gelmeseler bile yokluklarında muhakemenin devam edeceği uyarısını taşıyan davetiyenin tebliğ edilmesi ve taraf teşkilinin tamamlanarak bir sonuca ulaşılmasının gerekli olduğunu karara bağlanmıştır⁴⁷.

Bunun yanında Yargıtay başka bir kararında, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne göre de duruşmada hazır bulunma hakkını kullanıp kullanmama noktasında son karar verici olan davanın tarafına, duruşmaya katılabilme imkanı verilmemesi silahlarda eşitlik ve çekişmeli yargılama ilkelerini özünden yoksun bırakır⁴⁸ açıklamasını yapmıştır.

Tebliğat muhakeme hukuklarında başka bir açıdan da önemli bir yere sahiptir. Çünkü mahkeme kararlarının ve ilgililerin yaptıkları bazı usul işlemlerinin hüküm ifade edebilmesi tamamlanmalarına ve dolayısıyla tebliğ edilmiş olmalarına bağlıdır. Örnek olarak davaya cevap süresinin işlemeye başlayabilmesi için dava dilekçesinin ve tensip tutanağının davalı tarafa tebliğ edilmiş olması gerekir. Gereksiz mahkeme kararı hiç tebliğ edilmemiş ise tebligatın yokluk hali söz konusu olur ve istinaf sureleri işlemeye başlamaz⁴⁹.

Tebliğatın önemi yalnızca muhakeme hukukları ile sınırlı değildir. Tebligat aynı zamanda idare hukuku ve vergi hukukunda da önemli bir yere sahiptir⁵⁰. İdare hukuku bağlamında usul ve şekil işlemlerinin tamamlanabilmesi için yetkili makam veya mercilerin muhataba şekil esasları çerçevesinde usulünce tebligat yapmış olması gerekmektedir. Maliye Bakanlığı bünyesinde gerçekleşen tarh işleminin hüküm bildirebilmesi için mükellefe tebliğ

---

⁴⁷ Yargıtay 10. HD., Esas No: 2018/6072, Karar No: 2019/5085, Tarih: 17.06.2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay HGK., Esas No: 2009/52, Karar No: 2009/105; Sakarya BAM 6. HD., Esas No: 2019/67, Karar No: 2019/67; İzmir BAM 8. HD., Esas No: 2019/110, Karar No: 2019/1513, Tarih: 28/05/2019, Tarih: 06/02/2019; Adana BAM 11. CD., Esas No: 2019/309, Karar No: 2019/3358, Tarih: 23/12/2019; Yargıtay HGK, Esas No: 2011/554, Karar No: 2011/684, Tarih: 23.11.2011 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁴⁸ Yargıtay 7. HD, Esas No: 2013/15551, Karar No: 2013/11035, Tarih: 12.06.2013 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁴⁹ Görgün, L. Şanal / Börü, Levent / Toraman, Barış / Kodakoğlu, Mehmet, Medeni Usul Hukuku, 7. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınevi, 2018, s. 209; Kuru, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, Cilt V, İstanbul: Beta Basım, 2001, s. 5510; Kuru, Baki, istinaf Sistemine Göre Yazılmış Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 2. Baskı, Ankara: Yetkin yayınları, 2018, s. 660; Pekcanitez, Y. Hakan / Atalay, Oğuz / Özkes, Muhammet, Medeni Usul Hukuku Ders Kitabı, 6. Baskı, İstanbul: Vedat Kitapçılık, 2018, s. 131; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 8.

⁵⁰ Moroğlu, Erdoğan / Muşul, Timuçin, Tebligat Hukuku, Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı, İstanbul: Filiz Kitabevi, 1990, s. 21.

edilmesi gerekir⁵¹. Aynı biçimde vergilendirme sürecinde önemli bir yere sahip olan tarh, tahakkuk ve sonrasında tahsil işleminin gerçekleşmesi de ancak usulüne uygun tebligata bağlıdır (VUK, m. 22). Ayrıca ödeme ve icra emrinin tebliğ edilmemesi haciz süresinin işlemeye başlamamasına neden olurken, mahkeme de taraflara davetiye tebliğ edilmemesi de ihzar çıkarılamamasına neden olmaktadır⁵².

2.5. Türk Hukukunda Tebligat

Tebliğatin çıkaran yetkili merciler ile diğer tarafı olan gerçek ve tüzel kişiler göz önüne alındığında, tebligatın kamu hukuku ile özel hukukun kesiştiği bir noktada bulunduğunu söylemek mümkündür. Nitekim tebligat ile ilgili mevzuat, kamunun kendi organları arasında iletişimi düzenlediği gibi, kamunun bireylerle olan iletişimini de düzenleyen genel bir hukuk dalıdır⁵³. Bu bağlamda 7201 sayılı Kanun haricinde birçok kanunda düzenleme yapılması gerekmektedir. Bu başlık altında ilgili kanunlar üzerinde durulacaktır.

2.5.1. Vergi Usul Kanunu’nda Tebligat

Vergiler bir devletin en ana ve ön plana çıkan gelir kaynağıdır. Vergilerin hızlı ve etkin bir şekilde tarh, tahakkuk ve tahsil edilmesi gerekmektedir. Tarh, tahakkuk ve tahsil birbirleri ile sıkı sıkıya bağlı işlemlerdir. Bu işlemlerin birisinde meydana gelecek bir problem veya noksanlık diğerinin ortaya çıkmasına engel olmaktadır. Nitekim tarh işlemi yapılıp tamamlanmadan tahakkuk işlemi başlayamaz tahakkuk işlemi yapılıp tamamlanmadan tahsil işlemi başlayamaz. Bunlar arasındaki köprü veya bunları tamamlayan unsur ise tebliğ unsurudur. En nihayetinde vergilerin etkin ve verimli bir biçimde tahsil edilebilmesi için tebliğ işleminin mevzuatta belirlenen usule sıkı sıkıya bağlı bir biçimde ve titizlikle yapılması gerekmektedir. Tebliğ işleminde yapılacak en küçük bir hata idare açısından da mükellef açısından da yeni sorunların doğmasına sebep olacaktır⁵⁴.

Tebliğat, müessesesinin vergi hukukunda ciddi bir konuma sahiptir. Tebligatın hatalı veya usulsüz bir şekilde yapılması vergilendirme sürecini olumsuz etkileyecek, sürecin

---

⁵¹ Eren, Hayrettin / Şişman, Gülden, “İdari İşlem Açısından Vergilendirme Sürecine Bakış”, AÜHFD Mualla Öncel Armağanı, Ankara: 2009, s. 747-813.

⁵² Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 19.

⁵³ Yılmaz, Ejder, Kamulaştırma Kanunundaki Tebligat Hükümleri ve Tebligat Kanununun Genellik Niteliği, AÜHFD, c. 39, 1987, S. 1- 4, (s. 79-102), s. 82; Tüzüner, “Elektronik Tebligatın”, s. 143.

⁵⁴ İnneci, Ahmet / Coşkun Karadağ, Neslihan, “Vergi Usul Kanunu’na Göre Tebliğ’de Yapılan Hatalar ve Yargının Konuya Bakışı”, Maliye Dergisi, 2015, S. 169, (s. 55- 69), s. 68; Yurtsever, “Vergi Hukukunda”, s. 455.

uzamasına veya belirsiz bir döneme girmesine sebep olacak ve tüm bunlardan dolayı da devletin hızlı ve etkin bir şekilde vergilerini toplamasını engellediği gibi zararına da sebep olacaktır. Bununla birlikte usulsüz veya hatalı tebligata mükellef yönünden bakılırsa, hakkında işlem yürütülen mükellef bu işlemten haberi olmadığından hukuken bir yükümlülük altına girmiş olacaktır. Çünkü her mükellefin vergilendirme sürecinde hakkında yapılan işlemlerden haberdar olması ve o konunun mükellefin onayına sunulması gerekmektedir. Bu nedenlerle tebligat vergi hukukunun en önemli konularından biri olarak görmek yanlış olmayacaktır⁵⁵.

Bu bağlamda 213 sayılı Kanun'da tebligat konusu özel ve detaylı bir şekilde ele alınmıştır⁵⁶. Nitekim 213 sayılı Kanunu'nun 93- 109. maddelerinde tebliğ ile ilgili hükümler ele alınarak vergi hukukunda uygulanacak tebligat usul ve esasları düzenlenmiştir⁵⁷. Vergileme ile ilgili tebliğlerin bu temel esaslara göre gerçekleştirmesi gerekmektedir⁵⁸. Nitekim 21.07.1953 tarih ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun⁵⁹ hükümlerine göre, 6183 sayılı Kanun kapsamındaki tebligatın mutlaka 213 sayılı Kanun'da belirlenen usul ve esaslara göre yapılması gerekmektedir. Gerek 7201 sayılı Kanun ve gerekse 06.01.1982 tarih ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu⁶⁰ 60. maddesi uyarınca idare ve vergi mahkemelerinin gerek yargılamaya ilişkin gerekse idare olarak yapacağı her türlü tebligatın 7201 sayılı Kanun hükümlerine tabii olduğu hükmü bulunmaktadır. Buna istinaden vergileme sürecinde tahsilata yönelik tebliğler 213 sayılı Kanun'a, yargı sürecine ait tebliğler ise 7201 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılacaktır. Bunun yanında 7201 sayılı Kanun'un 51. maddesi uyarınca, 213 sayılı Kanun'da hüküm bulunmayan durumlarda ise 7201 sayılı Kanun'un genel hükümlerine (Teb. K. m. 1- 33) göre yapılması gerekmektedir⁶¹.

Danıştay bir kararında, 6183 sayılı Kanun'un 8. maddesi bağlamında ödeme emrinin 213 sayılı Kanunu'nun tebliği ile alakalı hükümler bağlamında tebliğin gerçekleştirilmesi

---

⁵⁵ Akdoğan, Abdurrahman, Vergi Hukuku ve Türk Vergi Sistemi, Gözden geçirilmiş ve genişletilmiş 14. Baskı, Ankara: Gazi Kitabevi, 2014, s. 65; Arslan, Mehmet / Biniş, Mine, "Türk Vergi Sisteminde Tebligat Ve Elektronik Tebligat", Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, 2016, Cilt: 14, Sayı: 1, (s. 300- 317), s. 302.

⁵⁶ Kırbaş, Vergi Hukuku, s. 115.

⁵⁷ Çağlar, Kemal, Açıklamalı- İçtihatlı Vergi Usul Kanunu ve Yorumu, Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 4. Baskı, Ankara: Adalet Yayınevi, 2019, s. 141- 173.

⁵⁸ Baykara, Bekir, Teori ve Pratik Yönleriyle Vergi ve Vergi Ceza Hukuku, 1. Baskı, İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları, 2009, s. 127.

⁵⁹ Resmî Gazete: Tarih: 28.7.1953, Sayı: 8469.

⁶⁰ Resmî Gazete: Tarih: 20/1/1982, Sayı: 17580.

⁶¹ Yurtsever, "Vergi Hukukunda", s. 458.

gerekirken, 7201 sayılı Kanun'un hükümleri uyarınca yapılması ile birlikte bu tebligat işleminin usule uygun olmadığını karara bağlamıştır⁶².

Bunun yanında dikkat çekici olması gereken diğer bir durum ise 213 sayılı Kanun kapsamında vergi işlemlerini yürüten kurumların hem kendi iç işlerinde hem de diğer kurum ve kişilerle idari mercii sıfatı ile yaptığı yazışmalar bulunmaktadır. Bu işlemlerden vergisel işlemleri dışında kalan iş ve işlemleri ile ilgili tebligat yapılması gerektiğinde 7201 sayılı Kanun'u hükümlerinin uygulanması gerekmektedir⁶³.

213 sayılı Kanun'un tebliğ esaslarını düzenleyen 93. maddesinde genel olarak hangi yazı ve belgelerin tebliğ edileceğini teker teker belirtmemiştir. Bunun yerine geniş bir anlatımla tahakkuk fişi haricinde, vergilendirmeye alakalı hüküm ifade eden tüm belge ve yazıların tebliğ edileceğini belirterek öngörülmeven belgelerin ortaya çıkmasına karşı idarenin elini güçlendirmiştir. Tahakkuk fişi tebliğ işleminden istisna edilmiştir. Çünkü verginin tahakkuku ancak muhatabın beyanına göre hesaplanmaktadır. Bu bağlamda mükellefin beyanı ile birlikte tahakkuk fişi hazırlandığından mükellefin işlem esnasında tahakkuk işlemleri ile ilgili bilgisi olmaktadır. Tahakkuk fişi hazırlanarak mükellefe elden verildiği için tekrardan mükellefe tebliğ edilmemektedir⁶⁴. Ancak mükellef tahakkuk fişini almaktan kaçınırsa o zaman tahakkuk fişi posta yoluyla mükellefe ulaştırılır (VUK m. 27)⁶⁵. Ayrıca vergi dairesinin tahakkuk fişinin tebliğini ispatlama mecburiyeti bulunmamaktadır⁶⁶.

213 sayılı Kanun kapsamında hangi belgelerin tebliğ edileceği tam olarak açıklığa kavuşturulmamıştır. Ancak hukuki netice çıkarabilmesi için mükellefe bildirilmesi mecburiyeti olan tüm iş, işlem ve kararların tebliğ konusu edilmesi gerektiği görüşü bu alanda genel kabul gören görüş olmuştur. Uygulamada ise tebliğ konusu edilmesi gereken belgeler genel olarak şunlardır;

- Vergi/ceza ihbarnameleri,
- Düzeltme fişleri,
- Yoklama fişleri,
- Vergi inceleme raporu ve tutanakları,

---

⁶² Danıştay 3. D., Esas No: 2013/12222, Karar No: 2015/29, Tarih: 21.01.2015; Benzer kararlar için Bkz.: Danıştay, 4. D., Esas No: 2014/5999, Karar No: 2017/4536, Tarih: 16.05.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁶³ Turgut, Osman, "213 Sayılı Vergi Usul Kanununda ve 7201 Sayılı Tebligat Kanununda Yer Alan Tebliğ Hükümleri ile Tebliğe Esas Alınan Bilinen Adresler Mevzuunda Yapılan ve Yapılması Gerekli Düzenlemeler", Yaklaşım Dergisi, Sayı 219, 2011, s. 1.

⁶⁴ Yurtsever, "Vergi Hukukunda", s. 456.

⁶⁵ Çağlar, Açıklamalı- İçtihatlı Vergi Usul, s. 94.

⁶⁶ Arslan / Biniş, "Türk Vergi Sisteminde", s. 303.

- Takdir komisyonu kararları,
- İncelemeye yetkili olanların çıkaracakları yazılar ve benzeri yükümlülük bildiren işlemler⁶⁷.

213 sayılı Kanun’a göre tebligat, gerçek kişiler bakımından mükelleflere, onların kanuni temsilcilerine, genel vekillerine ve vergi cezası kesilenlere gerçekleştirilir. Asıl olan tebligatın muhatabın bizzat kendisine yapılmasıdır⁶⁸. Eğer kendisine tebligat yapılacak kimsenin adreste olmadığı tespit edilirse ikametgah adresinde bulunanlardan görünüşü ile 18 yaşından az olmadığı ayrıca açık ve net bir şekilde ehliyetli olduğu belli olmayan herhangi bir kimseye yapılabilir (VUK, m. 94)⁶⁹. 7201 sayılı Kanun’da muhatabın ikamet adresinde bulunmaması durumunda orada yaşayan bir kimseye tebliğ yapılacağı düzenlemesi yer almaktadır (Teb. K. m. 16). Ancak 213 sayılı Kanun’da böyle bir sınırlama bulunmamaktadır.

Danıştay’da bir kararında böyle bir sınırlamaya değinmemiştir. Nitekim ikamet adresinde gerçekleştirilecek tebligatın geçerlilik kazanabilmesi için, tebligatın, muhatabın ikamet adresi olduğu açık bir şekilde belli olan adreste muhatabın bulunmadığı durumda söz konusu adreste bulunanlardan görünüşü itibariyle 18 yaşın büyük olduğu görülen kişilerden herhangi birine yapılması gerekir⁷⁰ denilmektedir.

Ancak tüzel kişi adına çıkarılmış bir tebligat tüzel kişiliğin bizzat kanuni temsilcisine yapılmalıdır. Nitekim şirketin yasal temsilcisinin ikamet adresinde şirket adına yapılacak tebliğin, bizzatıhi alakasına gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Yasal temsilcinin ikamet adresinde oğluna gerçekleştirilen ve şirketle alakalı tebligat bu durumu ile usule uygun olmadığından ve ortada usulüne uygun olarak kesinleştirilmiş bir kamu alacağı söz konusu olduğunda, davacı adına düzenlenen ödeme emrinde hukuki uygunluk bulunmadığını⁷¹ karara bağlamıştır.

Kendisine tebligat çıkarılan kimsenin işyeri adresine tebligat çıkarılması ve adreste bulunmaması durumunda, devamlı olarak orada çalışan memur ya da işçilerinden birisine tebligat yapılır. Burada da kendisine tebliğ gerçekleştirilecek kişinin görünüşü itibariyle 18 yaşından aşağı olmadığı ayrıca açık ve net surette ehliyetli olduğu belli olmayan memur ve

---

⁶⁷ Afşaroğlu, Yurtiçi ve Yurtdışı Tebligat, s. 62; Özyer, Açıklamalı ve Örneklerle, s. 119- 120; Özbacı, Yılmaz, Vergi Usul Kanunu Yorum ve Açıklamaları, Oluş Yayıncılık, Ankara: 2012, s. 276; Kuru, Baki, Hukuk Muhakemeleri Usulü, 6. Baskı, Cilt V, Beta Basım, İstanbul: 2001.

⁶⁸ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 93; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 209- 211.

⁶⁹ Çağlar, Açıklamalı- İçtihatlı Vergi Usul, s. 145.

⁷⁰ Danıştay 4.D., Esas No: 2016/21152, Karar No: 2017/401, 16.01.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁷¹ Danıştay 4. D., Esas No: 2014/500, Karar No: 2017/3415, Tarih: 06.04.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

işçi olması gerekmektedir (VUK, m. 94)⁷². İşyeri adresine tebligat çıkarılan mükellefin adreste bulunamaması durumunda tebligat yapılacak kimsenin orada devamlı suretle çalışan memur veya işçi olması gerekmektedir. Yoksa orada bulunan ve işyerinde devamlı olarak çalışmayan kimseye tebligat yapılmaz. Bunun yanında orada geçici bir süreliğine çalışan memur veya işçiye de tebligat yapılamaz. Özellikle tebligat yapılacak memur veya işçinin devamlı suretle orada çalışan memur veya işçi olması gerekmektedir. Tebliğ yapılacak kimsenin o işyerinde devamlı olarak çalıştığının belgelendirilmesi varsa sosyal güvenlik numarasının tebliğ alındısına yazılması gerekmektedir⁷³.

Nitekim Danıştay bir kararında, ödeme emri ile ilgili dikkat çekici bir unsura temas edilmiştir. Bu bağlamda dava dilekçesinde belirtilen yazışma adresinde ve davacının ikamet adresinde çalışanı imzası ile yapılan tebligat, 213 sayılı kanunun daha önce izah edilen 94. maddesine zıtlık oluşturmadığını hükme bağlamıştır⁷⁴.

Tüzel kişilere yapılacak tebligatta, tüzel kişiliğin üst düzey yöneticisi olan başkanına, müdürüne veya kanuni temsilcilerinden birine, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerde ise bu teşekkülleri yönetenlere veya temsilcilerinden birisine yapılır (VUK, m. 94)⁷⁵.

Nitekim Danıştay bir başka kararında, tebligatın gerçekleştirildiği kimsenin davacı şirkette çalışan bir işçi olduğu ve bu durumun yoklama tutanakları ile kesinleştiğine vurgu yapmıştır. Bunun yanında işçinin sigorta sicil numarası şerh düşülerek tebligat gerçekleştirilmiştir. Ancak bununla beraber şirketin üstü düzey yöneticilerinden başkan, müdür veya kanuni temsilcisinin tebligat sırasında işyerinde bulunmadı kayıt altına alınmamıştır. Fakat bu durumun yani tebligat aşamasında, sözü edilen yetkililerin o sırada işyerinde bulunmamasının tebliğ alındısına yazılmamış olması yapılan tebliği usulsüz hale getirmeyeceği açıktır⁷⁶ denilmektedir.

Ancak benzer durumlarda Yargıtay'ın farklı karar aldığı görülmektedir. Yargıtay bir kararında, öncelikli olarak kendisine tebliğ yapılması gereken kimsenin adreste bulunup bulunmadığı ile ilgili durumun tespit edilmesi gerektiği ve bunun mazbataya yazılmasına vurgu yapmaktadır. Daha sonra ise, aynı evde ikamet edenlere veya konutta çalışan hizmetçilerinden

---

⁷² Çağlar, Açıklamalı- İctihatlı Vergi Usul, s. 145.

⁷³ Gınalı, Ayşe, “Vergi Dairelerince Yapılan Tebliğler ve Özellikli Durumlar”, Mali Çözüm, 2011, Mart Nisan sayısı, (s. 215- 224), s. 216.

⁷⁴ Danıştay VDDK., Esas No: 2017/95, Karar No: 2017/157, Tarih: 29.03.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁷⁵ Çağlar, Açıklamalı- İctihatlı Vergi Usul, s. 145.

⁷⁶ Danıştay 4.D., Esas No: 2013/238, Karar No: 2017/7149, Tarih: 26.10.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

birine tebligat yapılmalıdır. Nitekim somut olayda, tensip zaptının borçluya “adreste muhatapla birlikte oturan eşine tebliğ edildi” açıklamasıyla 7201 sayılı Kanun’un 16. Maddesi uyarınca tebliğ edilmek istendiği, ancak tebligata konu kişinin adreste olup olmadığının tespit ve tevsik edilmeksizin direkt olarak adreste muhatapla birlikte yaşayan açıklaması ile eşine tebliğ edilmesinden dolayı bu tebligat işleminin usulsüz olduğunu karara bağlamıştır⁷⁷.

213 sayılı Kanun’a göre mükelleflere çıkarılacak tebligatlarda posta ve memur vasıtasıyla, doğrudan, elektronik yolla ve ilanen tebligat usulleri benimsenmiştir. 93. madde de yer alan bu düzenlemeye göre, adresleri ilgili malumat olan gerçek ve tüzel kişilere posta yoluyla ilmühaberli taahhütlü olacak biçimde, adresleri ile ilgili malumat olmayanlara ise ilan yolu ile tebligat yapılacaktır. Ayrıca ilgili kişinin kabul etmesi durumunda, daire veya komisyonda da tebliğ yapılabilecektir⁷⁸.

213 sayılı Kanun’u 102. maddesine göre, Posta ile yapılacak tebligatın iadeli taahhütlü olarak yapılması zorunluluğu bulunmaktadır. Posta ile tebligatta, tebliğ belgesi Maliye Bakanlığınca belirlenen özel zarflara konur ve zarf kapatılarak postaya verilmektedir. Tebliğ olunacak belgeyi içeren zarf, muhatabına teslim edilir. Posta alındısına hem teslim eden memurun hem de tebligatı alanın kimlik bilgileri, tebligat tarihi yazılır ve taraflar tarafından imzalanır (VUK, m. 99 ve 102)⁷⁹.

Maliye Bakanlığı posta yerine memur aracılığıyla tebligat yaptırmaya yetkili olduğu net bir şekilde bellidir (VUK, m. 107). Memur ile tebligatta Maliye Bakanlığı yetkili olduğu için bakanlığa bağlı diğer merciler memur vasıtasıyla tebligat yaptıramazlar. Yaptırabilmeleri ancak yetki devri ile mümkündür⁸⁰. Kanun’da hangi durumlarda memur ile tebligat yaptırılacağı ile ilgili bir açıklama yer almadığından Maliye Bakanlığının bu konuda takdir yetkisi bulunmaktadır⁸¹.

7201 sayılı Kanun’da olduğu (Teb. K. m. 10) gibi 213 sayılı Kanun’da da genel kabul gören usul tebligatın muhatabın bilinen son adresine yapılmasıdır (VUK, m. 101)⁸². Ancak 213

---

⁷⁷ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/14655, Karar No: 2019/2201, Tarih: 15/02/2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 5. HD., Esas No: 2018/13144, Karar No: 2019/13041, Tarih: 27/06/2019; Yargıtay 5. HD., Esas No: 2018/6688, Karar No: 2019/7887, Tarih: 18/04/2019; Yargıtay 10. HD Esas No: 2016/15591, Karar No: 2017/6061, Tarih: 25.09.2017; Sakarya BAM 8. HD., Esas No: 2019/19, Karar No: 2019/81, Tarih: 07/02/2019; Yargıtay 12. HD Esas No: 2016/9754, Karar No: 2017/1448, Tarih: 08.02.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁷⁸ Baykara, Teori ve Pratik Yönleriyle, s. 128.

⁷⁹ Çağlar, Açıklamalı- İctihatlı Vergi Usul, s. 143- 146.

⁸⁰ Yüce / Çelik, Karşılaştırmalı Vergi, s. 120.

⁸¹ Baykara, Teori ve Pratik Yönleriyle, s. 128.

⁸² Çağlar, Açıklamalı- İctihatlı Vergi Usul, s. 143.

sayılı Kanun'da 7201 sayılı Kanun'dan farklı olarak bilinen adres kavramını açıklığa kavuşturmak için bilinen adreslerin nasıl belirleneceğini hükme bağlamıştır. Bu madde hükmüne göre;

1. Mükellef tarafından işe başlama sırasında veya adres değişikliği yaptığı sırada bildirilen işyeri adresleri,

2. Yoklama fişinde veya ilgilinin imzası bulunmak şartıyla yetkili memurlar aracılığıyla bir tutanakla tespit edilen işyeri adresleri,

3. 25/4/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'na⁸³ istinaden oluşturulan adres kayıt sisteminde (AKS) bulunan yerleşim yeri adresi bilinen adres olarak düzenlenmiştir⁸⁴.

Yukarıda belirtilen adreslerden tarih itibarıyla tebligatı gerçekleştirecek makama en son olarak beyan edilmiş veya bu makamca tespit edilmiş olan adres dikkate alınır ve tebliğ öncelikli olarak bu adrese tebligat çıkarılır. İşyeri adresinde tebliğ yapılacak olanların herhangi bir sebepten dolayı sürekli olarak bu adresten ayrılmaları veya muhatap adına tebliğ almaya yetkili kimse bulunmaması durumunda, gerçek kişilerde kendisinin, tüzel kişilerde ise tebliğ almakla yetkili olanların adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresinde tebligat çıkarılır. İşyeri adresi olmayanlara tebliğ, doğrudan adres kayıt sistemindeki mevcut yerleşim yeri adresine çıkarılır⁸⁵.

İlan yoluyla gerçekleştirilen tebliğ 213 sayılı Kanun kapsamında kabul edilmiş tebligat yöntemleri arasında yer almaktadır (VUK, m. 103- 106). Bu usul ile ilgili yapılacak tebliğin hangi şartlarda yapılacağı ile ilgili düzenleme (VUK, m. 103) değerlendirildiğinde öncelikle ilan yoluyla tebliğin ancak belli şartlar gerçekleştikten sonra yapılabileceği söylenebilir. Bunun yanında muhatabın bilinen adresleri denenmeden ve araştırma yapılmadan ilan yoluyla tebliğ yapmak mümkün değildir⁸⁶. Çünkü ilan yoluyla tebliğ başvurulması gereken son çaredir.

İlan yoluyla tebliğ yapılabilecek durumlar genel olarak muhatabın adresinin bilinip bilinmemesi ile ilgidir. Buna göre ancak aşağıda yer alan durumlarda ilan yoluyla tebliğ yapılabilir.

1. Muhatabın 101. madde kapsamında bilinen adresi yoksa,

---

⁸³ Resmî Gazete: Tarih: 29/04/2006, Sayı: 26153.

⁸⁴ Baykara, Teori ve Pratik Yönleriyle, s. 128.

⁸⁵ Coşkun Karadağ, Neslihan / İnneci, Ahmet, "Vergi Usul Kanunu'nda Yer Alan Tebliğe İlişkin Hükümlerde 7061 Sayılı Kanun'la Yapılan Değişiklikler: Bilinen Adres & Kapıya Yapıştırma Usulü", Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2017, Cilt 26, Sayı 3, s. 92- 108.

⁸⁶ Uğur, Hüsamettin ve Elibol, Mert, Açıklamalı - İctihatlı Vergi Suçları, Ankara: Adalet Yayınları, 2015, s. 37.

2. Bilinen adresine tebliğ yapılamamış ve muhatabın kayıtlı bir adresinin bulunmaması durumunda,

3. Yurtdışında yaşayanlara tebliğ yapılması mümkün değilse,

4. Başka sebeplerden ötürü tebliğ yapılması mümkün olmadığı durumlarda ilan yoluyla tebliğe karar verilebilir⁸⁷.

İlan yoluyla tebliğ yapılmasına karar verildikten sonra İlan yazısı tebliğ yapan vergi dairesinin ilan koymak için ayrılmış bir yere asılır ve asım tarihini takip eden onbeşinci gün otomatik olarak ilan tarihi olarak kabul edilir. Ayrıca ilan yazısının bir sureti mükellefin bilinen son adresinin bağlı olduğu muhtarlığa ulaştırılır. Bu üçüncü ilanla gerçekleştirilen tebliğin konusu tutarın miktarına göre, yerel veya ulusal gazetelere ilan verilir. Yurtdışında yaşayanlar için ilan örneği bilinen adresine posta ile gönderilir. Belli miktarda vergi ve/veya vergi cezasına taalluk ettiği durumda ilan, ilgili vergi dairesinin bulunduğu yerleşim yerin belediye sınırları dâhilinde yayın yapan bir veya daha çok gazetede yayımlanır. Tutarın 330.000 TL tutarını (üç yüz otuz bin Türk lirası) aşarsa ilan, Türkiye’de ulusal düzeyde yayın yapan günlük gazetelerden birinde ayrıca yayın yapılır. Tebligatı yapılacak evrakın örnekleri yurt dışında bulunan mükellefin bilinen adresine ayrıca posta yoluyla gönderilir⁸⁸.

213 sayılı Kanun kapsamında elektronik yolla tebligat ile esas ve usuller Kanun’un 107/A maddesinde düzenlenmiştir. Elektronik yolla tebligat ile ilgili açıklamalar çalışmanın 3. bölümünde detaylı bir şekilde incelenecektir.

2.5.2. Ceza Muhakemesi Kanunu’nda Tebligat

Ceza yargılaması sürecinde tebligat önemli bir yer tutmaktadır. Bu bağlamda Türk Tebligat mevzuatında yargı mercilerine özel düzenlemeler yapılmıştır. İdari ve mali tebligat türleri yanında yer alan Kazai (Yargısal) tebligat türü salt yargı mercilerine özel düzenlemeler içermektedir (Teb. K. 34- 43). Aşağıda yargısal tebligatla ilgili detaylı açıklamalar yapılacaktır.

Ceza muhakemesi sürecini düzenleyen temel belge olan 4/12/2004 tarih ve 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu⁸⁹ (CMK) 35, 36, 37, 38, 38/a ve 235. maddelerinde düzenlenmiştir. Ceza muhakemesi sürecinde uygulanacak tebligat usulleri temelde bu maddelere göre yapılır

---

⁸⁷ Yüce / Çelik, Karşılaştırmalı Vergi, s. 126.

⁸⁸ Çağlar, Açıklamalı- İhtihatlı Vergi Usul, s. 147.

⁸⁹ Resmî Gazete: Tarih: 17/12/2004, Sayı: 25673.

ancak bu madde hükümleri dışında bir düzenlemeye ihtiyaç duyulduğunda Teb. K. hükümlerine göre de tebligat yapılabilir (CMK, m. 37)⁹⁰.

Ceza muhakemesi sürecinde en çok uygulanan tebliğ usulü tefhimdir. Mahkeme tarafından verilmiş olan kararın duruşmada hazır bulunan taraflara hakim tarafından sözlü bildirilmesine tefhim denilmektedir⁹¹. Tefhim ile karar hazır bulunanlara tebliğ edilmiş sayılır ancak hazır bulunmayan ilgiliye ve vekiline kararın diğer tebligat usullerine göre tebliğ edilmesi gerekir (CMK, m. 35). Kararın açıklanması ile birlikte verilen kararın ne anlama geldiği genel hatları ile hazır bulunanlara açıklanır (CMK, m. 231)⁹². Tefhim ile birlikte karar hazır bulunanlar bakımında tebliğ edilmiş sayıldığından tebliğe bağlanmış olan sürelerde başlamış olmaktadır⁹³. Bu bağlamda gerekçeli kararın açıklanması beklenirken süre aşımına uğranılmaması için zabıt katibine sözlü olarak veya dilekçe ile süre tutumu istenildiği beyan edilir.

Benzer bir şekilde temyiz istemi ve süresini düzenleyen CMK 291. maddeye göre de, kararın duruşma esnasında hazır bulunanlara okunması tebliğ yerine geçmektedir. Bu madde uyarınca tefhimin de tebligata benzer hukuki sonuç meydana getirdiği, kanuni olarak dava açma sürelerinin hesabında etkili olduğu ve bunun yanında mahkeme kararlarının hukuki varlık kazanabilmeleri için gereklilik arz ettiği görülmektedir. Ayrıca mahkeme kararının muhatabın yokluğunda açıklandığı durumlarda ise temyiz süresinin ancak tebliğ tarihinde başlayacağı düzenlenmiştir⁹⁴.

Ceza muhakemesi sürecinde genel olarak bilinen tebligat usulleri ile ilgili düzenleme yapılmamıştır. Bu yüzden posta veya diğer usullerle tebligatın yapılmasında Teb. K. genel hükümleri uygulanır (CMK, m. 37). Bu bağlamda muhakemesinin süresi sayılan şüpheli, tanık, mağdur, müşteki, bilirkişi vb. kişilere kararın tebliği, davetiye, çağrı vb. işler posta yoluyla yapılmaktadır.

Genel olarak ceza muhakemesinde görevli ve yetkili olan hakimlik ve mahkeme başkanlıkları yargı mercii olarak her türlü tebligat yapmaya yetkilidir (Teb. K. m. 1). Ancak

---

⁹⁰ Centel, Nur / Zafer, Hamide, Ceza Muhakemesi Hukuku, Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 15. Baskı, İstanbul: Beta Basım Yayın, 2018, s. 645.

⁹¹ Deliduman, Seyithan, Tebligat Hukuku Bilgisi, 6. Baskı, Ankara: Yetkin Yayınları, 2019, s. 15; Muşul, Tebligat Hukuku, s.48; Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 3; Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 13.

⁹² Centel / Zafer, Ceza Muhakemesi, s. 646.

⁹³ Öztürk, Bahri / Tezcan, Durmuş / Erdem, Mustafa Ruhan / Sırma, Özge / Kırıt, Y.F. Saygılar / Özyayın, Özdem / Alan Akcan, Esra / Erden, Efser, Nazari ve Uygulamalı Ceza Muhakemesi Hukuku, Güncellenmiş 7. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2014, s. 286.

⁹⁴ Yurtcan, Erdener, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, Güncellenmiş 9. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınevi, 2019, s. 1086.

mülga 1412 sayılı Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu⁹⁵, 34. maddesinde mahkeme ve hakimlerin tüm tebligat işlemlerinin Cumhuriyet Başsavcılıkları aracılığıyla yapılmasıyla ilgili bir düzenleme bulunurken 5271 sayılı Kanun ile bu düzenleme değiştirilmiş ve mahkeme ve hakimlere tüm gerçek veya özel hukuk tüzel kişiler veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla alakalı yazışmaları yapma yetkisi tanınmıştır (CMK, m. 36)⁹⁶. Ayıca infazı gerektiren kararlar infazı gerçekleştirmek üzere Cumhuriyet Başsavcılığına gönderilir. Bunun yanında Cumhuriyet Başsavcılığına yapılan tebligatta tebliği istenen belgenin aslının verilmesi şeklinde gerçekleşir. Tebliğe bir süre bağlanmışsa Cumhuriyet Başsavcılığı, süreyi tebligatın verildiği gün evrakın aslına yazar (CMK, m. 38)⁹⁷.

5271 sayılı Kanun şüpheli veya sanıklara yapılacak tebligat işlemine esas olmak üzere bu kişiler salıverilmeden önce, yetkili yargı merciine veya cezaevinin müdürüne adresi ve varsa telefon numarasını bildirme yükümlülüğü getirilmiştir. Eğer adresinde bir değişiklik varsa bu değişikliği iadeli taahhütlü posta ile bildirmesi gerektiği ihtar edilir. Aksi halde önceden bildirdiği adrese yapılacak tebligat şahsına yapılmış sayılacak böylece işlem yapılacaktır (CMK, m. 106)⁹⁸.

Kanunun 235.maddesinde ise mağdur, şikâyetçi veya vekilin dinlenilmesi maksadıyla çağrı amacıyla yapılacak tebligat işlemi ele alınmıştır. Bu kişilerin dilekçelerinde veya tutanağa geçirilmiş olan beyanlarında belirtmiş oldukları adres tebligat adresi olarak kabul edilir. Bu adrese yapılan tebligata rağmen gelmeyen kimselere yeniden tebligat çıkarılmayacağı ve bu kişilerin beyanlarının alınmasının zorunlu görüldüğü haller saklı kalmak kaydıyla; adresin yanlışlığı, eksikliği veya adres değişikliğinin bildirilmemesi sebebiyle tebligat yapılamaması durumlarında adres araştırmasına gidilmeyeceği düzenlenmiştir⁹⁹.

5271 sayılı Kanun'da yer almamasına rağmen 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesinde kazai tebligatın en karakteristik özelliği olan muhataplara adreslerini değiştirdiklerinde yeni adreslerini bildirme zorunluluğu hükmü bulunmaktadır. Bu maddeye göre, adresini değiştiren kişiye yeni adresini bildirdiğinde, tebligat yeni bildirdiği adrese yapılır. Yeni adresini bildirmediğinde ise önceden bu adrese veya kendisine tebligat yapılmışsa, öncelikle MERNİS adresine bakılır. MERNİS adresi varsa bu adrese tebligat çıkarılır. Eğer MERNİS adresi yok

---

⁹⁵ Resmî Gazete: Tarih: 20.04.1929, Sayı: 1172.

⁹⁶ Yurtcan, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, s. 197.

⁹⁷ Öztürk / Tezcan / Erdem / Sırma / Kırıt / Özyayın / Alan Akcan / Erden, Nazari ve Uygulamalı Ceza, s. 286.

⁹⁸ Yurtcan, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, s. 197.

⁹⁹ Öztürk / Tezcan / Erdem / Sırma / Kırıt / Özyayın / Alan Akcan / Erden, Nazari ve Uygulamalı Ceza, s. 288.

ise eski adresi tebligat adresi olarak kabul edilir ve tebligat bu adrese çıkarılır ve evrakın bir nüshası kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır. Tüzel kişiler bakımından ise önceden tebligat yapılmamış durumunda olsa bile, resmî kayıtlardaki adresleri tebligata esas alınır¹⁰⁰.

Teknolojik alanda son dönemde yaşanan gelişmelere paralel olarak Ceza muhakemesi sürecindeki tüm işlemler 5271 sayılı Kanun'a 2/7/2012 tarih ve 6352 sayılı Yargı Hizmetlerinin Etkinleştirilmesi Amacıyla Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması ve Basın Yayın Yoluyla İşlenen Suçlara İlişkin Dava ve Cezaların Ertelenmesi Hakkında Kanun¹⁰¹ ile eklenen Elektronik işlemler başlıklı 38/A maddesine göre Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP) ortamında yapılmaktadır. Bu işlemlere ilişkin her türlü veri, bilgi, belge ve karar, UYAP ortamına işlenir, kaydedilir ve saklanır. Türkiye'deki KEP ve UETS'ye entegre olan UYAP'ta elektronik imza ile her türlü e-tebligat yapılması imkânı bulunmaktadır (CMK, m. 38/A)¹⁰².

Ceza muhakemesi sürecinde görev alan her makam ve memur için sağlanan güvenli elektronik imza ile imzalanan belge ve kararlar diğer kişi veya kurumlara elektronik ortamda gönderilir. Bu gönderim ile ilgili kayıtlar tebligat tarihi ve kaydı olarak kayıt altına alınmaktadır. Ayrıca e-imza ile imzalanarak gönderilen belge veya kararların, gerekmedikçe fiziki olarak ayrıca düzenlenmesine ve ilgili kurum ve kişilere gönderilmesine gerek kalmamıştır. Çünkü işin doğası gereği bir defa sisteme kaydedilen belgenin değiştirilme imkânı olmadığı veya değiştirildiğinde de bu değişikliğin kayıt altına alındığından fiziki olarak imzalanmış bir belge ile aralarında çelişki olduğunda e-imzalı belgenin geçerli olacağı belirlenmiştir (CMK, m. 38/A)¹⁰³.

2.5.4. İcra ve İflas Kanunu'nda Tebligat

İcra ve iflas işlerinde icra tebligatları önemli bir yer tutmaktadır. Bu yüzden icra ve iflas ile ilgili iş ve işlemlerin usul ve esaslarını düzenleyen 09.06.1932 tarih ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu'nda¹⁰⁴ (İİK) icra tebligatı ile ilgili düzenlemelere gidilmiştir.

2004 sayılı Kanun'un "İcra tebliğleri" başlıklı 21/1 fıkrasına göre, icra dairelerince yapılacak icra tebliğleri 7201 sayılı Kanun hükümlerine göre ve yazılı şekilde yapılacaktır. Bu tebliğler alındı makbuzu düzenlenmesi koşuluyla doğrudan doğruya tevdi suretiyle de

---

¹⁰⁰ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 254- 260.

¹⁰¹ Resmî Gazete: Tarih: 05.07.2012, Sayı: 28344.

¹⁰² Yurtcan, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, s. 198- 204.

¹⁰³ Yurtcan, Ceza Muhakemesi Kanunu Şerhi, s. 198- 204.

¹⁰⁴ Resmî Gazete: Tarih: 19.06.1932, Sayı: 2128.

yapılabilir. Tebligat Kanunu'nun 21/2. maddesine göre, daha önceki işlemlerde yazılı olan adresini değiştiren alacaklı veya borçlu taraf, durumu birbirlerine noter vasıtasıyla bildirmek zorundadır. Bu usule göre bildirim yapılmadığı takdirde tebligat aynı adrese yapılır ve muhatap adreste bulunmadığı takdirde 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesi uygulanır¹⁰⁵.

Nitekim Yargıtay bir kararında bu düzenlemeyi gerekçe göstermiş ve borçlunun AKS'de kayıtlı adresinin bulunmaması durumunda, ipotek akit tablosunda yazılı olan adresine önceden tebligat yapılmamasına rağmen 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesi gereğince tebligat yapılabileceğini¹⁰⁶ karara bağlamıştır.

Bununla birlikte taraflardan birisinin adres değişikliğini karşı tarafa usulüne uygun şekilde bildirmesine rağmen diğer taraf bunu görmezden gelerek eski adrese 7201 sayılı Kanun'un 35. maddesine istinaden tebligat yaptırarak diğer tarafı zarara uğratan kimse vermiş olduğu tüm zararı yüzde 15 fazlasıyla ödemek zorundadır. Ayrıca 343. maddede belirtilen “üç aya kadar tazyik hapis” cezası uygulanır (İİK, m. 21/3).

İcra takibi ile ilgili talepler icra dairesine yazılı, sözlü veya elektronik ortamda gerçekleştirilebilir. Bu talepte, alacaklının (varsa kanuni temsilcisi veya vekilinin) ismi ve soy ismi, ödemenin yapılacağı banka hesap bilgileri, T.C. kimlik numarası ya da vergi kimlik numarası ve tebligata elverişli adres bilgileri yer almalıdır. Ayrıca borçlunun (varsa kanuni temsilcisinin) adı ve soyadı, biliniyorsa T.C. kimlik numarası veya vergi kimlik numarası ve adresi bilgileri yer almalıdır¹⁰⁷.

Ödeme emrine itiraz eden borçlu İtiraz etmek isteyen borçlu veya vekili, dava ve takip işlemlerine esas olmak üzere borçluya ait Türkiye'de bir adres bilgisini itirazla beraber icra dairesine bildirmek mecburiyetindedir. Adresinde bir değişiklik yapan borçlu Türkiye'de yeni adres bildirmediği ve tebliğ memuru tarafından yeni adresi tespit edilemediği durumda, takip talebinde gösterilen adrese çıkarılacak tebligat borçlunun bizzat kendisine yapılmış sayılır (İİK, m. 62/3).

Bu düzenlemelerden de anlaşıldığı üzere icra takip talebinde bulunan alıcı ve ödeme emrine itiraz eden borçlunun yurtiçinde bir adres bilgisini icra dairesine bildirmek zorundadır. Takip ve itiraz işlerinin vekil vasıtasıyla takip ediliyor olması bu zorunluluğu ortadan

---

¹⁰⁵ Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 18.

¹⁰⁶ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2017/3042, Karar No: 2017/10827, Tarih: 18.09.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁰⁷ Ruhi, Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 19.

kaldırmamaktadır. Buna göre adres bildirmeyen alıcının takip talebi, borçlunun ise itiraz talebi kabul edilmez¹⁰⁸.

Tebliğat işleminin yer aldığı diğer bir madde olan 57. maddede ise icra işleri ile ilgili işlerde Tebligat Kanunu hükümlerinin uygulanacağını belirttikten sonra iki ayrı hususa da yer vermiştir. Bunlarda ilki; borçlu kendisine kanuni temsilci atanacak şahıslardan ise bu şahıs icra memurundan tez elden kendisine kanuni temsilci atanmasını talep edebilir. İkincisi ise; medeni kanunun 192. maddesine göre eşlerden her birinin meslek veya işlerinden kaynaklanan nedenlerden doğmuş ve icra takibi ile ilgili tebliğlerin bizzat kendilerine yapılması gerektiğini hükme bağlamıştır¹⁰⁹.

---

¹⁰⁸ Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 18- 19.

¹⁰⁹ Çoşkun, Ahmet, İcra ve İflas Kanunu, Cilt:1, Güncellenmiş 4.Baskı, Seçkin Yayıncılık, Ankara: 2013, s. 804.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TEBLİGAT KANUNU'NA GÖRE TEBLİGAT USUL VE ESASLARI

3.1. Tebligat Çıkarmaya Yetkili Merciler

Tebliğat Kanunu kapsamında tebliğat işlemi yürütmeye yetkili merciler Teb. K. 1. maddesinde (Teb. Yön. m. 2) sayılmıştır¹.

Bu merciler:

- Yargı organları
- 10.12.2003 tarih ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli;
  - (I) sayılı cetvelde bulunan genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri²,
  - (II) sayılı cetvelde bulunan özel bütçeli idareler³,
  - (III) sayılı cetvelde bulunan düzenleyici ve denetleyici nitelikteki kurumlar⁴,
  - (IV) sayılı cetvelde bulunan sosyal güvenlik kurumları⁵ ile yerel yönetimler, noter ve baroları kapsamaktadır.

Bu kanun maddesinde sayılmayan merciler genel olarak Teb. K. hükümlerine göre değil, duruma göre, 02.03.1950 tarihli 5584 sayılı Posta Kanunu kapsamında tebliğ yapacaklardır.

Ancak 1. madde kapsamına girmeyen bazı merciler özel durumlarda bu kanun kapsamında tebliğat çıkarmaya yetkili sayılmaktadır. Birinci durumda, kendi özel kanunların da Teb. K. çerçevesinde tebliğat çıkarmaya yetkili olduklarına dair bir düzenleme olan merciler

---

¹ Kanun bu şekline 11.01.2011 tarihli 6099 Sayılı “Tebliğat Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun” ile getirilmiştir. Bu değişiklikten önce tebliğat çıkarmaya yetkili merciler; “kazai merciler, genel ve katma bütçeli daireler, belediyeler, köy hükmi şahsiyetleri, barolar ve noterler” şeklindedir. Bu değişiklik ile 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu’nda kabul edilen yeni terminolojiye uyum sağlanması amaçlanmıştır (Tahiroğlu, Fatih, “Tebliğat Kanunu Hükümleri Çerçevesinde Tebliğat Çıkarmaya Yetkili Merciler”, İÜHF, Cilt, 74, S. 1, 2016, (s. 389- 396), s. 389).

² Bu cetvelde, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Cumhurbaşkanlığı, Anayasa Mahkemesi, Yargıtay, Danıştay, Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu, Bakanlıklar ve Bakanlık teşkilatında yer alan genel müdürlükler yer almaktadır (Bkz. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, Resmi Gazete: Tarih: 24.12.2003, Sayı: 25326).

³ Bu cetvelde, Yükseköğretim Kurulu, Üniversiteler ve Yüksek Teknoloji Enstitüleri ile özel bütçeli kamu kuruluşları yer almaktadır (Bkz. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu).

⁴ Bu cetvelde, üst kurullar yer almaktadır (Bkz. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu).

⁵ Bu cetvelde, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Türkiye İş Kurumu Genel Müdürlüğü yer almaktadır (Bkz. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu).

bu kanun kapsamında tebligat çıkarmaya yetkilidir⁶. İkinci durum ise bazı özel tebliğ işlemleri ile ilgilidir. Özel bir kanunda Teb. K. kapsamında işlem yapılması ile ilgili düzenleme bulunan tebliğ işlemleri⁷, Teb. K. kapsamında belirlenen usule göre yapmak zorundadır⁸.

3.2. Tebligat Türleri

Tebliğat işlemleri ile ilgili genel düzenlemeler içeren 7201 sayılı Tebligat Kanunu ve Tebligat Kanunu'nun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Tebligat yönetmelikte üç çeşit tebligat türü düzenlenmiştir. Birincisi, kazai (yargısal) tebligat (Teb. K. m. 34- 44, Teb. Yön. m. 56- 66), ikincisi, idari tebligat (Teb. K. m. 45- 49, Teb. Yön. m. 67- 70) ve üçüncüsü, mali tebligat (Teb. K. m. 50- 51, Teb. Yön. m. 71- 72) yer almaktadır. Bunun yanında Teb. K. 34- 51. maddelerine göre özel tebligat hükümleri uygulayan merciler bu maddelerde hüküm bulunmayan durumlarda 1- 33. maddelerde düzenlenen genel hükümlere göre tebligat işlerini yürütürler.

3.2.1. Yargısal (Kazai) Tebligat

Yargısal (Kazai) tebligat Teb. K. 34- 44. maddeler ile Teb. Yön. 56- 66 maddeleri arasında düzenlenmiştir. Bu tebligat türü Teb. K. 34. maddesine göre “adli ve idari kaza mercilerince yapılacak tebligat” işlerinde uygulanacak özel bir tebligat türüdür. Bu madde hükmüne göre bu tebligata ilişkin hükümler sadece adli ve idari yargı mercilerince⁹ yapılacak tebligat işlerinde geçerlidir.

Adli ve idari yargı mercileri kavramını dar bir çerçevede değerlendirildiğinde, sadece mahkemeler akla gelmektedir ki, adli yargı mercileri, ceza davaları ile kişiler arasındaki hukuki uyuşmazlıkların çözümlendiği mahkemelerdir. Bu mahkemeler ilk derece mahkemeler, Bölge adliye mahkemeleri ve Yargıtay olmak üzere üçe ayrılmaktadır. İdari yargı organları ise ilk derece mahkemeler (idari ve vergi), Bölge İdare Mahkemeleri ve Danıştay olmak üzere üçe

---

⁶ Hanağası / Özkes, Tebligat Hukuku ile İlgili Genel Bilgiler, s. 54.

⁷ Örnek olarak, İcra ve İflas Kanunu'nda icra tebliğlerinin Teb. K. hükümlerine göre yürütüleceği hükmü yer almaktadır (İcra ve İflas Kanunu, madde 21/1 ve 57/1).

⁸ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 73.

⁹ Kanun metni önceki halinde “adli, idari ve askeri” ibaresi yer alırken 02.07.2018 tarihli ve 703 sayılı KHK'nin 32. maddesiyle, bu fıkra “askeri” ibaresi çıkarılarak “adli ve idari” şeklinde değiştirilmiştir.

ayrılmaktadır¹⁰. Ancak bu kavramı geniş bir biçimde değerlendirilmelidir. Çünkü bu tebligat türü kapsamına Cumhuriyet Başsavcılıkları ve İcra daireleri de dâhildir¹¹.

Nitekim adli ve idari yargı organları içerisinde yer almamasına rağmen İcra daireleri, İcra ve İflas Kanunu'nun 21 ve 57 maddelerine göre icra tebliğlerinde yargısal tebligat hükümlerini uygulamaktadır¹². Bunun yanında tüketici sorunları hakem heyetleri de yargı merci olarak bu tür tebligat çıkarmaya yetkilidir¹³.

Yargısal tebligat ile mali tebligat hükümleri bazı durumlarda birlikte uygulamaktadır. Nitekim özel bir mahkeme olan Sayıştay ile ilgili aynı kanunun 50. maddesinde özel bir düzenleme olması nedeniyle mali tebligat hükümleri çerçevesinde yargısal tebligat yapmaktadır. Bunun yanında idari yargı içerisinde idari uyuşmazlıkların yanında mali uyuşmazlıklarda çözümlendiğinden¹⁴, vergi yasalarının uygulanmasını gerektiren vergilendirme işlemleri ile uyuşmazlıklar VUK'ta yer alan hükümler çerçevesinde mali tebligat uygulanırken, yargı organı vasıtasıyla çözümlenmesi gereken idari yargıdaki uyuşmazlıklar için ise yargısal tebligat hükümleri uygulanmaktadır¹⁵.

Türk hukukunda uyuşmazlıkların çözümlendiği her biri birbirinden bağımsız yargı kolları mevcuttur¹⁶. Yargısal tebligat hükümleri de bu yargı kollarından adli ve idari yargı mercilerinin yapmış olduğu tebligat işlemlerini karşılamaktadır. Kanunun 34.maddesi bu yargı kollarını özellikle sayarak iki yargı kolu haricinde kalan Anayasa Yargısı, Uyuşmazlık Yargısı ve Seçim Yargısı tebligat işlemlerinin yargısal tebligat hükümlerine dâhil edilmemiştir.

Bunun yanında 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesi Kanunun 33. maddesinde uyuşmazlık yargısı ile ilgili işlemlerde 7201 sayılı tebligat kanunu hükümlerinin esas alınacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak 6216 sayılı Anayasa Mahkemesi Kanun ve 298 sayılı Seçimlerin Temel Hükümleri ve Seçmen Kütükleri Hakkında Kanunda ise tebligat ile ilgili işlerin nasıl yürütüleceği belirtilmemiştir. Bu mercilerin tebligat işlemlerini nasıl yürüteceği ile ilgili iki farkı görüş bulunmaktadır.

İlk olarak Moroğlu ve Muşul, Anayasa yargısı içerisinde yer alan Anayasa mahkemesinin tebligat ile ilgili işlemlerinde yargısal tebligata ilişkin hükümlerin

---

¹⁰ Yüce, Vergi Yargılama Hukuku, s. 26.

¹¹ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 53.

¹² Muşul, Tebligat Hukuku, s. 77.

¹³ Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 156.

¹⁴ Yılmaz / Çağlar, Tebligat Hukuku, s. 630.

¹⁵ Şenyüz, Vergi Usul, s. 16; Yılmaz / Çağlar, Tebligat Hukuku, 2013, s. 631.

¹⁶ Yüce, Mali Yargılama Hukuku, s. 7.

uygulamayacağı ancak Anayasa Mahkemesi Kanun’da Teb. K. ilişkin direk gönderme olmamakla beraber Teb. K. 1. maddesine istinaden gerekli görülen hallerde Teb. K. genel hükümler başlıklı birinci babında yer alan hükümlerin uygulanacağını savunmaktadır. Bir diğer görüşleri de Uyuşmazlık Mahkemesi Kanununun 33. maddesinde Teb. K. gönderme yapılması ve yargısal tebligat hükümlerinin de bu kanun içerisinde yer alması nedeniyle uyuşmazlık yargısındaki tebligat işlemlerinde yargısal tebligat hükümlerinin uygulanabileceğidir¹⁷.

İkinci görüş olarak Yılmaz ve Çağlar ise Anayasa yargısı ile ilgili tebligat işlemlerindeki görüşü bir yargı makamı olduğu hususunda tereddüt olmayan Anayasa Mahkemesi’nin diğer yargı organlarından ayırarak yargısal tebligatın dışında olduğunu kabul etmenin yanlış olduğunu ve bu yargı organının tebligat işlemlerinin de yargısal tebligat hükümleri çerçevesinde ele alınması gerektiğini savunmaktadır. Bir diğer savunmaları da uyuşmazlık yargısı ile ilgili tebligat işlemlerinin de aynı görüş esas alınarak yargısal tebligat hükümleri çerçevesinde yapılmasıdır¹⁸.

Bu iki görüş içerisinde Yılmaz ve Çağlar’ın görüşü ön plana çıkmaktadır. Nitekim yargısal tebligatın amacına bakıldığında yargısal hizmetler yürüten mercilerin tebligat alanındaki özel durumlarına uygun tebligat düzenlemeleri içermektedir. Ayrıca yukarıda Cumhuriyet Başsavcılığı ve İcra daireleri ile ilgili açıklama yaparken bu mercilerin her ne kadar kapsamına girmeseler bile “adli ve idari yargı mercileri” kavramının geniş bir şekilde değerlendirilerek bu kapsama alındığı belirtilmişti. Bu iki husus göz önüne alındığında Anayasa Mahkemesi, Uyuşmazlık Mahkemesi ve Yüksek Seçim Kurulu’nun da yargısal tebligat hükümlerini uygulayabilecekleri ortaya çıkmaktadır.

Noterler, 7201 sayılı Teb. K. 1. maddesinde tebligat çıkarmaya yetkili merciler arasında sayılmıştır. Ancak herhangi bir yargı organına dahil olmadığı gibi ayrı bir yargı merci de değildir. Bu yüzden yargısal tebligat ile hükümleri uygulayamazlar. Noterler ancak Noterlik Kanunu 70. maddesinde düzenlenen “Tebliği istenen her tür kâğıt, Tebligat Kanunu hükümlerine göre muhatabına tebliğ olunur” hükmü gereğince Teb. K. birinci bapta yer alan genel hükümlere göre (Teb. K. m. 1- 33) tebligat işlemlerini yürütebilir¹⁹.

---

¹⁷ Moroğlu / Muşul, Tebligat Hukuku, s. 39- 40.

¹⁸ Yılmaz / Çağlar, Tebligat Hukuku, s. 630; Akcan, Recep / Albayrak, Hakan, Tebligat Hukuku, Seçkin Yayıncılık, Ankara: 2016, s. 65.

¹⁹ Yargıtay, 19. HD., Esas No: 2010/12050, Karar No: 2011/7134, Tarih: 30.05.2011; Yargıtay 3. HD., Esas No: 2010/12138, Karar No: 2010/15585, Tarih: 04.10.2010 (UYAP sisteminden alınmıştır).

3.2.2. İdari Tebligat

İdari tebligat, yargısal ve mali tebligat haricinde kalan tebligat türüdür (Teb. K. m. 45; Teb. Yön. m. 67). İdari tebligata alakalı düzenlemeler Teb. K.m. 45- 49 ile Teb. Yön. m. 67- 70 arasında yer almaktadır. İdari tebligata örnek olarak Tapu ve Kadastro Müdürlüğü, Gümrük İdarelerinin düzenlediği tebligatları göstermek mümkündür.

İdari tebligatın konusunu idari işlemler ile ilgilidir. Teb. K. göre tebligat çıkarmaya yetkili mercilerin yargısal veya mali işlemlerle ilgili olmayan idari işlemleri ile ilgili olarak çıkardıkları tebligat idari tebligat olarak adlandırılmaktadır. Tebligat çıkarmaya yetkili merciiler idari tebligat kapsamına giren tebligat işlemlerinde öncelikle kendi özel kanunlarında tebligat ile ilgili hüküm varsa o hükümlere göre, daha sonra gerekirse idari tebligatı düzenleyen (Teb. K. m. 45- 49) hükümler uygulanabilir. Son olarak ise Teb. K. birinci bapta yer alan genel hükümler (Teb. K. m. 1- 33) uygulanabilir²⁰.

İdari tebligat kapsamında sadece evrak tebellüğ etmek için temsilci atanması müessesesi geliştirmiştir (Teb. Yön. m. 68). Bu düzenleme temsilci tayin ederek ilgili mercilere bildirim yapan kişiye artık tebligat yapılmamaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus bu çeşit bir temsilcinin salt idari işlemler ile ilgili tebligat işlemlerinde temsil yetkisinin olduğudur. Nitekim hukukumuzda herhangi bir davada kişileri veya kamu tüzel kişiliğe sahip kuruluşları temsil etmek, bu kişilerin haklarını hukuk çerçevesinde savunmak, dava etmek, bu kişiler adına tüm yargı mercileri önünde yargılamaları takip etmek vb. yetkisine ancak boraya kayıtlı avukatlar sahiptir (Avukatlık Kanunu m. 35)²¹. Yargıtay bir kararında, Teb. K. 47. maddesinin idari tebligat ile ilgili olduğu ve avukat olmayan bir kişinin davada herhangi bir işlem yapmasının hukuken mümkün olmadığı gerekçesiyle salt tebligat almaya yetkili bir temsilciye, duruşma gün ve saatinin tebliğ edilmesi işlemini geçersiz olarak kabul etmiştir²².

İdari tebligat özellikle bazı durumlar için özel usullere izin vermektedir. Örnek olarak Gümrük ve tekel işlemlerinde, kendi kanunlarının olanak sağladığı durumlarda işlemlerin meydana geldiği yerde hazır bulunan ilgiliye tebligat memur aracılığıyla yapılma imkanı bulunmaktadır (Teb. K. m. 48; Teb. Yön. m. 69).

Diğer bir farklılık ise gayrimenkulleri veya miraslıları, kamulaştırma kararlarını veya mahkeme ilâmı ile iktisapta bulunan hak sahipleri ilgili olarak yapılan tebligat işlemlerinde görülmektedir. Bu tebligat işleminde hak sahiplerinin adreslerini en yakın tapu müdürlüğüne

---

²⁰ Yılmaz ve Çağlar, Tebligat Hukuku, s. 700.

²¹ Kanun Numarası: 1136, Kabul Tarihi: 19.03.1969, Resmî. Gazete: Tarih: 07.04.1969, Sayı: 13168.

²² Yargıtay 6. HD, Esas No: 2010/3612, Karar No: 2010/7391, Tarih: 16.06.2010 (UYAP sisteminden alınmıştır).

bildirmeleri mecburiyeti getirilmektedir. Bu sayede tebligatın bilinen en son adrese ve en kısa sürede yapılması sağlanmış olacaktır. Ayrıca hak sahibi bildirim yaptıktan sonra bir adres değişikliği yaptıysa salahi yetli bir tebligat işlemi yapılabilmesi açısından yeni adresini de yine bulunduğu yer tapu idaresine bildirmeye mecburdur. Aksi halde adresi bilinmeyen hak sahiplerinin merkezi adres kayıt sisteminde ki adresleri tebligat adresleri olarak kabul edilmiş olur(Teb. K.m. 49; Teb. Yön. m. 70).

3.2.3. Mali Tebligat

Mali tebligat Teb. K. ikinci bapta yer alan 50 ve 51. maddelerinde düzenlenmiş olmakla birlikte Sayıştay ile Teb. K. 1. maddesi ile Teb. Yön. 2 maddede söz edilen tebligat çıkarmaya yetkili makamlara ait vergi, resim ve harçlar (VUK m. 2'ye göre Gümrük İdarelerince tahsil edilen vergi ve resimler hariç) ve bunlarla alakalı olup hüküm ifade eden her çeşit belge ve yazıları barındıran tebligattır²³.

Mali tebligat Sayıştay ve VUK çerçevesinde diğer idarelerin çıkardığı tebligatlar olarak incelemek daha doğru bir yaklaşım olacaktır²⁴. Yukarıda da açıklandığı gibi Sayıştay bir yargı mercii olması hasebiyle yargısal tebligat çıkarmaya da yetkili bir mercidir²⁵. Sayıştay'ın çıkaracağı mali tebligatta muhatabın çalıştığı yere göre farklı tebligat düzenlemesi bulunmaktadır²⁶. Tebligat tebliğ yapılacak muhatap merkez teşkilatında görevli ise bunlara bağlı olduğu daire, bunların haricinde kalanlara mahalli mülki amiri (Vali veya Kaymakam) vasıtasıyla tebligat yaptırılacaktır. Adresin tespit edilememesi veya tebliğden imtina hallerinde Teb. K. genel hükümlere (m. 1- 33) göre tebligat işlemleri yürütülecektir (Teb. K. m. 50).

Sayıştay dışında kalan diğer mali tebligatlar, Maliye Bakanlığınca belirlenen özel zarflarda kapalı olarak postaya verilen vergi, resim ve harçlar ile bunlarla alakalı her türlü yazıyı kapsayan tebligatlardır²⁷. Bu türden tebligat genel olarak VUK (m. 93- 109) düzenlenmiştir. Tebligat işlemlerinde bu düzenlemeler haricinde düzenlemeye ihtiyaç bulunması haline Teb. K. genel hükümlere (m. 1- 33) göre tebligat işlemleri yürütülecektir (Teb. K. m. 51).

---

²³ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 54; Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 157.

²⁴ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 39.

²⁵ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 86.

²⁶ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 39.

²⁷ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 39.

3.3. Tebligat Usulleri

3.3.1. Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi Vasıtasıyla Tebligat

Teb. K. ilke olarak benimsediği tebligat yöntemi Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi (PTT AŞ) aracılığıyla tebligat yapılmasıdır (Teb. K. m. 1). Kanun metninde “PTT Genel Müdürlüğü” ibaresi yer alırken 09.05.2013 tarih ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanunu’nun²⁸ 21. maddesine göre PTT Genel Müdürlüğü, Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi haline getirilmiştir²⁹.

Tebligat alanında PTT AŞ tekel konumundadır. Özel bir kargo firması vasıtasıyla hukuken geçerli bir tebligat işlemi yapmak mümkün değildir³⁰. Ancak PTT AŞ tarafından yapılan birçok tebligatın usulsüz olarak yapılması hem yargılama sürelerinin uzamasına hem masrafa sebep olmakta hem de yaşanan hak kayıplarından dolayı Türkiye, Avrupa İnsan Hakları mahkemesi nezdinde makul yargılama sürelerinin aşılması yönünden adil yargılanma ilkesinin ihlali sebebiyle tazminat ödemek zorunda bırakılmaktadır. Bu durum göz önüne alındığında piyasa şartlarında, hızlı ve doğru tebligat işlemleri yürütebilecek özel firmalar vasıtasıyla tebligat işlemlerinin yapılabilmesinin önünün açılması değerlendirilmelidir³¹.

3.3.2. Memur Vasıtasıyla Tebligat

Tebligat Kanunu’nun 1. maddesinde tebligat PTT AŞ yanında memur vasıtasıyla da yapılacağı ile ilgili hüküm bulunmaktadır. Kanunun 2. maddesinde ve Teb. Yön. 5. maddesinde memur vasıtasıyla tebligat yapabilmenin bazı şartlara bağlandığı görülmektedir. Bu şartlar;

a) Diğer kanunlarda özel hüküm bulunması halinde, yani diğer bir kanunda tebligatın memur vasıtasıyla yapılması ile ilgili bir düzenleme yer alması gerekmektedir. Örnek olarak VUK 107. maddesinde Maliye Bakanlığı’na tebliğleri posta yerine memur aracılığıyla da yaptırma yetkisi verilmiştir.

b) Gecikmesinde sakınca bulunan işlerde, PTT AŞ vasıtasıyla yapıldığında bir gecikme yaşanacağı ve ortaya bir zararın çıkacağına değerlendirildiği durumlarda memur ile tebligat çıkarılabilir.

---

²⁸ Resmî Gazete: Yayın Tarihi: 23.05.2013, Sayı: 28655.

²⁹ Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 57.

³⁰ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 36.

³¹ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 35.

c) Aynı yerde bulunan ve tebligat çıkarmaya yetkili merciler arasında, aynı yerde faaliyet gösteren mercilerin birbirlerine çıkaracakları tebligatların memur vasıtasıyla yapılmasının gerektiğini ifade etmektedir.

d) Aynı yerde faaliyet gösteren mercilerde çalışan şahıslara yapılacak tebligatların memur vasıtasıyla yapılması gerektiği düzenlenmiştir³².

Teb. K. m. 2’de yer alan bu düzenlemeye göre yukarıda sayılan durumların gerçekleşmesi halinde memur vasıtasıyla tebligatın zorunlu olduğu ve tebligat çıkaran merciin bu konuda takdir yetkisi bulunmamaktadır³³. Ancak bu şartların gerçekleşmediği durumlarda memur vasıtasıyla tebligat yapılıp yapılamayacağı ile ilgili farklı görüşler bulunmaktadır. Çatalkaya ve Ruhi, memur vasıtasıyla tebligatın ancak Teb. K. 2/1. maddesinde yazılı hallerde yapılabileceğini³⁴ öne sürerken, Deliduman, Muşul ile Özbay ve Yardımcı, Teb. K. 2/1. maddesinde yazılı hallerde memur vasıtasıyla tebligatın zorunlu olduğu bunun yanında Teb. K. 1. maddesinde tebligatın “PTT AŞ veya memur vasıtasıyla yapılır” hükmü gereğinde tebligat çıkarmaya yetkili mercilerin istedikleri takdirde memur vasıtasıyla tebligat yapabileceğini³⁵ gösterdiğini ile sürmektedir.

Bu noktada dikkat çeken önemli bir diğer husus ise tebligatın hangi memurlar vasıtasıyla yapılacağı hususudur. Teb. K. 2/1 maddesinde öncelikle tebligat çıkaran merciin kendi personelleri veya mülki idare amirinin emriyle zabıta (kolluk kuvvetleri personeli) tarafından yaptırılabilmesi hükmü yer almaktadır. Bir merciin kolluk zabıta vasıtasıyla tebligat yapabilmesi için mahallin mülki amirinden izin alması gerekmektedir³⁶. Ancak kanunun 2/2. Maddesine göre zor kullanılmasını gerektiren veya hazırlık tahkikatı kapsamında yer alan işlerle ilgili ve yargısal tebligat kapsamında çıkarılacak tebligatlarda mahallin mülki amirinden izin almaya gerek bulunmamaktadır. Buna göre yargı mercilerinin yargısal faaliyetleri ile ilgili işlerinde adli kolluk vasıtasıyla tebligat yapabilirler³⁷.

Benzer bir düzenlemeyi Teb. K. 41 ve Teb. Yön. 64. maddesinde de görmek mümkündür. Bu düzenlemeye göre yargı mercileri doğrudan veya kişi veya kurumlar tarafından talep edilmesi halinde işin durumuna göre memurları aracılığıyla tebligat yapılması noktasında karar verebilirler. 2’inci maddenin aksine bu maddeye göre memur vasıtasıyla tebligat

---

³² Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 57- 58.

³³ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 37.

³⁴ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 36; Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 57.

³⁵ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 41; Muşul, Tebligat Hukuku, s. 126.

³⁶ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 36.

³⁷ Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 58.

yaptırabilmek için bir şart aranmamaktadır. Bu sayede yargısal işlerde memur vasıtasıyla tebligat yöntemi kolaylaştırılmıştır. Ancak 2. maddedeki düzenleme genel nitelikte bir düzenleme iken 41. maddedeki düzenleme özel nitelikte bir düzenlemedir³⁸.

3.3.3. Doğrudan Tebligat

Tebliğatı çıkaran merci tarafından herhangi bir aracı kullanmaksızın direkt olarak muhataba yapılan tebligata doğrudan tebligat denilmektedir³⁹. Bu türlü tebligat ile ilgili düzenlemeler yargısal tebligatın düzenlendiği Teb. K. 36- 38 ve Teb. Yön. 50- 61. Maddeleri arasında yer almaktadır. Bu tebligatın en önemli özelliği tebliğ mazbatası düzenlenmesine gerek olmamasıdır (Teb. Yön., m. 61). Tebligat teslim edilecek belge kendisine teslim edilerek, duruşma esnasında ise duruşma zaptına işlenerek veya kalemde ise teslim aldığına dair imzası alınarak belgelendirildiğinden yeniden bir tebliğ zaptı düzenlemeye gerek yoktur⁴⁰.

Doğrudan tebligat dört şekilde yapılabilir. Birincisi, duruşma sırasında veya kalemde yapılan tebligattır. Teb. K. 36. ve Teb. Yön., 50. maddelerine göre duruşma sırasında veya kalemde tebligat yapılabilir. Ancak soruşturmaya, davaya veya takibe ait olan bir belgenin tebliği mümkündür. Tebligat ancak taraflara, alakalı üçüncü kişilere, katılana veya vekillerine yapılabilmesi söz konusu olabilmektedir. Tebliğ mazbatası düzenlemeye gerek kalmadan tebliğin duruşma zaptına veya tutanağa geçirilerek ve imza karşılığında tevdi, tebliğ hükmündedir⁴¹.

Duruşma sırasında tebligatı bizzat hâkim yaparken kalemde tebligat kâtip veya yazı işleri müdürü tarafından yapılmaktadır. Kalemde yapılan tebligatta, tebliğ edilen belgenin teslim edildiğine dair bir tutanak düzenlenerek işlemin kalemde yapıldığı, muhatabın adı, soyadı, tebliğ tarihi yazılarak muhataba imzalatılır. Ayrıca tebligat işlemini yapan görevlinin de bilgilerinin tutanağa geçirilmesi gerekmektedir. Bu bilgilerden birisinin eksikliği ile tebligat usulsüz bir tebligat olarak kabul edilecektir⁴². Nitekim Yargıtay bir kararında, kalemde yapılan bir tebligat işleminde tebliğ edenin sicil numarasının yazılı olmaması ve imzasının

---

³⁸ Hanağası / Özkes, Tebligat Hukuku ile İlgili Genel Bilgiler, s. 92.

³⁹ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 126.

⁴⁰ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 27; Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 47.

⁴¹ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 41- 42.

⁴² Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 42.

bulunmamasından dolayı⁴³, başka bir kararında ise tebliğ tarihinin yazılmamış olduğundan⁴⁴ tebligat işlemlerini usulsüz olarak nitelendirmiştir.

İkincisi avukat kâtip veya stajyerlerine yapılan tebligattır. Teb. K. 37. ve Teb. Yön. 59. maddelerine göre duruşma esnasında hazır bulunan avukat, katip veya stajyerlerine bir sonraki duruşma tarih ve saatinin bildirilmesi doğrudan tebligat sayılmaktadır. Ancak dikkat edilmesi gereken nokta avukat katip veya stajyerlerine yapılacak tebligat duruşma esnasında olması ve bir sonraki duruşmanın tarih ve saatinin tebliği ile sınırlandırılmıştır. Yoksa duruşma dışında, yazı işlerinde veya kalemde yapılan tebligat usulsüz olduğu gibi duruşma tarih ve saati dışında herhangi bir konu ile ilgili tebligatta usulsüzdür⁴⁵.

Üçüncüsü, avukatların birbirlerine yaptığı tebligattır. Teb. K. 38. ve Teb. Yön. 60. maddelerine göre vekil aracılığıyla temsil olunan davalarda, bir vekil, makbuz karşılığında diğer bir vekile tebligat yapabilir⁴⁶. Ayrıca bir mazbata düzenlemeye gerek bulunmamaktadır (Teb. Yön. m. 61). Benzer bir düzenleme Avukatlık Kanunu 56/4. maddesinde de görülmektedir. Nitekim bu maddeye göre de avukatlar, vekalet ile takip ettikleri işlerde diğer tarafın vekiline adli kağıt ve belge tebliğ edebilir. Bu işlem için yargı merciinin bir kararı olması gerekmemektedir. Tebliğ edilen kâğıt ve belgelerin birer adet nüshası, gerekli olan harç, vergi ve resim ödenmek suretiyle alakalı mercideki dosyasına konulması gerekmektedir.

Dördüncüsü elektronik tebligattır. Bu tezin 3. Bölümünde elektronik tebligat ayrıntılı bir şekilde inceleneceğinden burada açıklama yapılmamıştır.

3.3.4. İlan Yoluyla Tebligat

İlan yoluyla (ilanen) tebligat, adresi meçhul durumda olanlara basın ve yayın araçları vasıtasıyla yapılan tebligat çeşididir. Teb. K. 28- 31 ile Teb. Yön., 48- 52. maddelerinde ilan yoluyla tebligatın usul ve işlemleri düzenlenmiştir. Muhataba diğer yöntemlerle tebligat yapılamadığı durumlarda, hukuken son çare olarak başvurulacak bir yöntemdir⁴⁷. Bu yüzden bazı şartların oluşması durumunda ilan yoluyla tebligat çıkarılabilir. Bunlar; muhatabın kimliğinin belli olması, Teb. K. ve Teb. Yön. çerçevesinde belirlenen diğer yöntemlerle tebligat

---

⁴³ Yargıtay 16. HD., Esas No: 2015/1685, Karar No: 2017/1305, Tarih: 06.03.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁴⁴ Yargıtay 3. HD., Esas No: 2015/7687, Karar No: 2015/9397, Tarih: 25.05.2015 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁴⁵ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 44; Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 42.

⁴⁶ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 28- 29.

⁴⁷ Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 146.

yapılamaması ve adresinin bulunamaması (Teb. K. m. 28/1; Teb. Yön. m. 48/1), adresinin Adres Kayıt Sisteminde (MERNİS) bulunmaması (Teb. Yön. m. 48/1), adres araştırmasının yapılması (Teb. K. m. 28/2; Teb. Yön. m. 48/2), araştırmaya rağmen adresinin (meçhul olması) tespit edilememesi (Teb. Yön. m. 48/3), adresinin tespit edilemediğinin, mahalle veya köy muhtarı tarafından da (şerh verdirilmesi) teyit edilmesi (Teb. K. m. 28/2)⁴⁸.

İlan yoluyla tebligat yapılabilmesinin ilk şartı muhatabın kimliğinin bilinmesi gerekmektedir. Kim olduğu bilinmeyen bir kimseye hiçbir şekilde tebligat yapılamaz⁴⁹. İkinci şart, ilgilinin adresinin meçhul olması gerekmektedir. Adresin meçhul durumda olup olmadığı tespit edilmeden ilan tebligat yapmak söz konusu olamaz. Bilinen son adresine tebligat çıkarılmış ama tebligat yapılamamış, tebliğ memuru aracılığıyla adresi tespit edilemeyen, adres kayıt sisteminde adresi olmayan veya mahalle veya köy muhtarı tarafından bu adreste bulunmadığı bildirilen, tebligat çıkaran merci tarafından adres ile ilgili araştırması yapılmasına rağmen muhatabın adresi tespit edilememesi durumunda bu adres meçhul sayılarak ilan tebligat yöntemine başvurulabilir⁵⁰.

Adresin meçhul olarak kabul edilmesi için tebligatı çıkaran merci tarafından araştırma yapılması önemli bir olgudur. Yargıtay somut bir olayda, kendisine ilânen tebligat gerçekleştirilen davalının adresi resmî ve özel mercilerden gerekti şekilde araştırılmadığı ve kolluk araştırması ile yetinildiğinden dolayı yapılan ilânen tebligatın geçersiz olduğunun belirterek, davalının savunma hakkının kısıtlandığını ve yeniden tebligata çıkılmasını karara bağlamıştır⁵¹.

Muhatabın bilinen son adresine tebligat yapılması esastır. Bu adresin yurtiçinde yurtdışında olması ancak usul işlemlerinde bazı farklılıklara sebep olmaktadır. Öncelikle yurtdışına tebligat hükümleri uygulanır sonuç alınamazsa bilinen en son adresine iadeli taahhütlü bir şekilde gönderilmiş mektupla gönderir ve posta makbuzunu dosyaya koyması gerekmektedir. Yargıtay bir kararında, yurtdışında ikamet edenler için ilan tebligatın nasıl yapılması gerektiğini sıralamış ve yurt dışında ikamet edenlere öncelikle uluslararası tebligat usullerine uygun olarak tebliğin yapılması, şayet muhatabın adresi tespit edilemezse ya da bu adreste tebligatın mümkün olmadığının saptanması halinde öncelikle tebligata yarar adresinin

---

⁴⁸ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 143.

⁴⁹ Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 147.

⁵⁰ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 99.

⁵¹ Yargıtay 20. HD., Esas No: 2015/14907, Karar No: 2017/3981, Tarih: 04.05.2017; Benzer karar için Bkz.: Yargıtay 10. HD Esas No: 2015/7695, Karar No: 2017/2142, Tarih: 14.03.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

araştırılması, bunun da mümkün olmaması halinde ilan tebligat yapılması gerektiğini belirtmiştir. Daha sonra ise yurtdışında ikamet edenlere ilan tebligat yapılması gerektiğinde tebliğ olunacak evrak ile ilan suretlerini yurtdışı adresine iadeli taahhütlü mektup ile gönderilmesi ve posta makbuzunun dosyaya konulmasını gerektiğini karara bağlamıştır⁵².

Üçüncü şart ise ilan tebligat masraflarının karşılanmasıdır. Tebligat masrafları bu tebligattan yarar sağlayan veya talep eden taraf tarafından karşılanır⁵³.

İlan yoluyla tebligat Basın İlan Kurumu vasıtasıyla yapılır. İlk olarak muhatabın en güvenilir bir biçimde haberdar olmasını temin edebilecek ve varsa tebliği çıkaran mercinin bulunduğu yerde yayınlanan (ulusal) gazete ve elektronik ortamda yapılır. Gerek görülürse yerel bir gazete de ayrıca ilan yapılabilir. Son olarak tebliğ edilecek belge ve ilanın bir sureti tebliğ çıkaran mercide herkesin rahatlıkla görebileceği bir yerde bir ay süreyle asılı tutar⁵⁴. İlan yoluyla tebligatta son ilan tarihinden 7 gün sonra tebligat yapılmış olarak kabul edilmektedir⁵⁵.

3.4. Tebliğ Belgesi ve Tebliğ Tutanağı

Tebliğ belgesi ve tebliğ tutanağı bir tebligat işleminde bulunması gereken iki unsur olan bilgilendirme ve belgelendirme unsurlarının gerçekleşmesi ve ispatlanması açısından oldukça önemlidir. Tebligat belgesi, tebliğ edilecek belge ve tebliğ tutanağından oluşmaktadır. İlgili kimseye ulaştırılmak istenen belge veya belgelere tebliğ belgesi denir. Başka bir anlatımla tebligat çıkarılmasına sebep olan belge tebliğ belgesidir. Yazılı biçimde yapılan tebligatta bu belge tebligat tutanağına eklenirken elektronik ortamda tebligatta ise elektronik mesaja eklenir⁵⁶. Teb. K. 8. maddesine göre, Tebliğ edilmek istenen belgeden birisi dosyasında kaldırılmak üzere, en az iki nüsha olarak düzenlenir. Aynı belge birden fazla kimseye tebliğ edilecekse, tebliğ edileceği kişi sayısı kadar düzenlenmesi gerekmektedir. Tebliğ belgesi ile tebliğ tutanağı dosyasına konulur⁵⁷.

---

⁵² Yargıtay 3. HD., Esas No: 2017/13110, Karar No: 2019/1727, Tarih: 28.02.2019; Benzer bir karar için Bkz.: Yargıtay 14. HD., Esas No: 2016/5709, Karar No: 2019/5119, Tarih: 12.06.2019; Yargıtay 2. HD., Esas No: 2012/17133, Karar No: 2013/9385, Tarih: 04.04.2013 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁵³ Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 148.

⁵⁴ Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 150- 153.

⁵⁵ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 102.

⁵⁶ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 27.

⁵⁷ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 69- 70.

Tebliğ istenen belgenin muhatabına teslim edildiğinin belgelendirilmesine yarayan tutanağa tebliğ tutanağı⁵⁸ (tebliğ mazbatası veya tebliğ zabtı) denilmektedir. Tebliğ tutanağı sayesinde tebligat işleminin gerçekleşip gerçekleşmediği, adrese gidilen tarih, tebliğin kime ve ne şekilde yapıldığı vb. anlaşılmaktadır. Tebliğ tutanağı tebligat açısından ispat aracı olan resmi bir belge hükmündedir ve usulsüz olduğu ispat edilene kadar hukuken geçerli bir belgedir⁵⁹.

Tebliğ tutanağı iki parçadan oluşur ve birisi tebliğ belgesi ile muhataba verilirken usulüne uygun doldurulan ve imzalanan bir nüshası ise tebliğ memurunda kalır. Tebliğ işlemi gerçekleşmiş ise tebliğ memuru bu nüshayı, gerçekleşmemiş ise bu tutanağa açıklamaları yazarak tebligat belgesinin tamamını tebliği çıkaran mercie gönderir. Tebligat tutanağında bulunması gereken unsurlar ile bu tutanağın nasıl doldurulacağı ise Teb. K. 23 ve Teb. Yön. 35. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddelere göre bir tebliğ tutanağında bulunması gereken bilgiler şunlardır;

- a) Tebliği çıkaran mercii ve varsa tebligat çıkarılmasını isteyen taraf ile ilgili tanıtıcı bilgiler,
- b) Adına tebligat çıkarılan muhatap ile ilgili tanıtıcı bilgiler (kimlik ve adres bilgileri),
- c) Tebligatın konusu,
- d) Tebligatın kime yapıldığı, (kimlik bilgileri, sıfatı ve tebliğe ehil olup olmadığı), muhatap haricinde başka bir kimseye yapıldı ise sebepleri ve bu konu ile ilgili açıklamalar,
- e) Tebligatın yapıldığı tarih, saat ve yapıldığı yer ile ilgili bilgiler,
- f) Adreste kimsenin bulunamaması veya imtina halinde Teb. K. 21. maddesine göre yapılan işlemler ile ilgili açıklamalar,
- g) Tebliğ memurunun kimlik bilgileri
- h) Tebligatı alan kimse ile tebliğ memurunun imzaları, bulunmalıdır. Bu bilgilerin tamamının bulunmadığı, eksik olduğu veya okunamadığı durumlarda yapılan tebligat işlemi usulsüz sayılacaktır. Ayrıca tebliğ memurunun tebligat işlemi sırasında hem muhatabın tespiti hem de onun adına tebligatı almaya yetkili kişilerin Teb. K. 22. maddesine göre, ehil olup olmadıklarını araştırmaya ve kimliklerini sormaya yetkilidir⁶⁰.

---

⁵⁸ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 29.

⁵⁹ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 72.

⁶⁰ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 177- 191.

3.5. Tebligatın Yapılacağı Adres ve Yer Unsuru

Tebliğat hukukumuzda genel olarak tebligatın muhatabın adresinde yapılması yöntemi benimsenmiştir. Ancak muhatabın kabul etmesi durumunda veya bu konuda yapılmış özel düzenlemeler ile farklı yerlerde de tebligat yapmak mümkündür. Bu bağlamda tebligatın yapılabileceği yerler muhatabın bilinen son adresi ve adresten farklı bir yerde tebligat olmak üzere iki başlık olarak incelenecektir.

3.5.1. Bilinen Adrese Tebligat

Tebliğat Kanunu, genel kural olarak tebligatın muhatabın bilinen en son adresinde yapılmasını benimsemektedir (Teb. K. m. 10; Teb. Yön. m. 16). Adres geniş kapsamlı bir kavram olup kişinin ikametgâh, mesken ve işyeri adres kavramı içerisinde değerlendirilmektedir. Nitekim adres bir kimsenin oturduğu veya çalıştığı yeri belirlemeye yarayan bilgiler olarak tarif edilmektedir⁶¹. Bu bağlamda tebligat muhatabın bilinen adreslerinin herhangi birinde yapılabilir. Muhatap tebligatın sadece kendisinin belirttiği adrese yapılmasını ve diğer adreslere tebligat çıkarılmamasını talep edemez⁶². Nitekim ev adresine çıkarılmış bir tebligatın yönlendirilerek iş adresinde, iş adresine gelen tebligatın ise ev adresinde yapılmasında bir sakınca bulunmamaktadır⁶³. Ancak tebligat evrakına birden fazla adres yazılamaz yani hem ev hem de iş adresinde tebligat yapılması istenemez (Teb. Yön. m. 35).

Tebliğat hukukunda bilinen son adres muhatabın beyanı, tebliğ isteyeninin veya diğer alakadar kişilerin bildirimleri veya mevcut belgeler esas alınarak tespit edilmektedir. Bunlara bağlı kalmaksızın hâkiminde re'sen araştırma yükümlülüğü bulunmaktadır (Teb. Yön. m. 16/1)⁶⁴. Yargıtay bir kararında, yönetmeliğin ilgili maddesine (m. 16/1) atıfta bulunarak maddi gerçekliğin araştırılması ilkesinin ceza hukukunda olduğu gibi tebligat hukukunda da geçerli olduğunu işaret etmiştir⁶⁵.

---

⁶¹ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 105.

⁶² Muşul, Tebligat Hukuku, s. 182.

⁶³ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 62.

⁶⁴ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 63.

⁶⁵ Yargıtay 3. HD., Esas No: 2018/8032, Karar No: 2019/166, Tarih: 16.01.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

3.5.2. Adreste Kimsenin Bulunamaması veya Bulunanların Tebellüğü Kabul Etmemesi

Muhatabın bilinen son adresinde muhatap ya da muhatap adına tebellüğ edebilecek kimse bulunmaması veya bulunan kimselerin tebellüğden kaçınmaları halinde yapılacaklar Teb. K. 21. maddesinde düzenlenmiştir. Birinci durumda tebliğ memuru Teb. K. m. 21/1 ve Teb. Yön. 30 maddesi gereğince adreste kimsenin bulunmamasının sebebini araştırmak zorundadır. Adresin neden boş olduğunu ve muhatabın nerede olduğunu bilmesi ihtimal dâhilinde olan komşu, site veya apartman yöneticisi, kapıcı, muhtar, ihtiyar heyeti veya meclisi üyeleri, kolluk amir ve memurlarından sorarak sonucu tebliğ mazbatasına yazıp ilgililere imzalatması, imzadan çekinmeleri durumunda ise bunu yazarak imzalaması gerekmektedir. Teb. K. 23 ve Teb. Yön. 35. maddesindeyse bu durumda hangi işlemlerin gerçekleştirildiğinin, adreste bulunmama ve kaçınma için gösterilen nedenin tebligat mazbatasına yazılacağı hüküm altına alınmıştır. Ancak bundan sonra tebliğ memuru Teb. K. 21/1 maddesi gereğince tebliğ olunacak evrakı, muhtar veya ihtiyar heyeti azasından birine veya kolluk güçlerine imza karşılığında teslim eder. Daha sonra ise tesellüm edenin adresini ihtiva eden ihbarnameyi adresteki binanın kapısına yapıştırır ve durumu muhataba haber vermesi için en yakın komşularından birine, varsa yönetici ya da kapıcıya da bildirir.

Yargıtay bir kararında, tebliğ memurunun ilgilinin neden adreste bulunmadığını araştırmak ve bu araştırma sonucunda muhatabın ne sebeple adreste mevcut olmadığını tebliğ evrakına yazmak ve ilgisine imzalatmak zorunda olduğunu, muhatabın, tebliğ adresinde ikamet etmekle birlikte, kısa veya uzun vadeli ve geçici olarak adreste bulunmadığının, tevziat saatlerinden sonra geleceğinin beyan ve bunun tevsik edilmesi durumunda ancak muhtara imza karşılığı tebliğ edilip, 2 numaralı fişin kapıya yapıştırılması ve komşunun durumdan haberdar edilmesi gerektiğini belirtmiştir. Somut olayda; "Gösterilen adresin kapalı olması sebebiyle muhatap Site Güvenlik baya soruldu. Muhatabın işte olduğunu imzalı beyanından anlaşılmış olup tebliğ mahalle muhtarlığına tebliğ edilmiş olup 2 nolu haber kâğıdı kapıya yapıştırıldı. Site Güvenlik baya haber verildi. İmzadan imtina etti" açıklamasının bulunduğunu, Ancak tebliğ memurunca, beyanı alınan ve haber bırakılanın kim olduğunun açık bir şekilde tespit edilmeyerek, tebligata, kim olduğu anlaşılamayacak şekilde sadece "Site Güvenlik bay" yazılarak yetinilmesi ile beyanı alınan ve haber bırakılan komşunun adının tespit edilmediği,

tebliğ mazbatasında adı ve imzadan imtina etmiş olduğunun açıkça şerh edilmesinin tebligatı geçersiz hale getirdiğini karara bağlamıştır⁶⁶.

Teb. K. 10/1 maddesine göre ilk olarak tebligat muhatabın bilinen en son adresinde gerçekleştirilir. Bu adreste tebligatın mümkün olmadığı durumlarda Teb. K. 10/2. maddesine göre muhatabın bilinen en son adresinin tebligata elverişli olmadığının anlaşılması veya tebligat yapılamaması hâlinde, muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır. Bu safhadan sonra başka bir adres araştırması yapılmaz⁶⁷. Bu bağlamda muhatabın bilinen son adresine tebligat çıkarılmadan MERNİS adresine tebligat çıkarılamaz. Çıkarılırsa bu tebligat usulsüz olarak kabul edilir.

Muhatabın bilinen adresine tebligat Teb. K. 10/1 maddesine göre ve adreste bulunmaması veya tebellüğden imtina durumunda Teb. K. 21/1 hükümlerine göre yapılır. Bilinen adrese tebligatın mümkün olmadığı durumlarda Teb. K. 10/2. maddesine göre muhatabın adres kayıt sisteminde bulunan yerleşim yeri adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilmekte ve adreste bulunmaması durumunda ise Teb. K. 21/1 veya 21/2. maddesine göre işlem yapılmalıdır. Ancak hangi madde kapsamında işlem yapılacağı konusunda Yargıtay içtihatlarına yansıyan farklı yaklaşımlar bulunmaktadır⁶⁸.

Birinci görüşe göre, Teb. K. 10/1 ve 21/1 maddesine göre tebligat yapıldıktan sonra tebligatın mümkün olmaması sonucunda Teb. K. 10/2 maddesine göre MERNİS adresi bilinen son adres olarak belirlenir ve çıkarılacak tebligatta Teb. K. 21/2 maddesine göre işlem yapılmalıdır⁶⁹.

Nitekim Yargıtay bir kararında, Teb. K. 21/2 fıkrası uyarınca muhatabın adresine doğrudan tebligat yapılmasının mümkün olmadığı, muhataba çıkarılan ilk tebligatın bilinen veya gösterilen adresine yapılması gerektiğini belirterek bundan sonra ilk defa bildirilen adresin muhatabın AKS'deki adresi veya başka bir adres olması arasında fark olmadığını ve her iki adresinde Tebligat Kanunu'nun 10/1. maddesi kapsamında bilinen adres olduğunu, bildirilen adrese çıkarılan tebligatın bila tebliğ iade edilmesi halinde, Teb. Yön. 16/2 maddesi de nazara

---

⁶⁶ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/13404, Karar No: 2019/6711, Tarih: 18/04/2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 11. CD., Esas No: 2016/6756, Karar No: 2019/5487, Tarih: 20.06.2019; Yargıtay 14. HD., Esas No: 2018/3918, Karar No: 2019/3236, Tarih: 08.04.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/1433, Karar No: 2019/7048, Tarih: 29/04/2019; Yargıtay 8. HD., Esas No: 2019/1871, Karar No: 2019/3726, Tarih: 04.04.2019; Yargıtay 2. HD., Esas No: 2019/1981, Karar No: 2019/6237, Tarih: 16.05.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁶⁷ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 107; Muşul, Tebligat Hukuku, s. 183.

⁶⁸ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 65.

⁶⁹ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 65.

alınarak muhatabın AKS'deki adresine Teb. K. 21/2. maddesine göre tebligat çıkarılacağını karara bağlamıştır⁷⁰.

İkinci görüşe göre, Teb. K. 10/1 ve 21/1 maddesine göre tebligat çıkarıldığı halde tebligatın mümkün olmaması durumunda Teb. K. 10/2 maddesine göre MERNİS adresine bakılır eğer bilinen son adres ile MERNİS adresi aynı ise Teb. K. 21/2 maddesine göre üzerine “MERNİS adresi” şerhi düşülerek tebligat çıkarılır. Ancak MERNİS adresi farklı bir adres ise bu adrese öncelikle Teb. K. 21/1 maddesine göre normal tebligat çıkarılır ve zarf üzerine “MERNİS adresi” şerhi düşülmez. Bu işlemten sonra tebligat yine mümkün olmazsa ondan sonra Teb. K. 21/2 kapsamında üzerine “MERNİS adresi” şerhi düşülerek işlem yapılmalıdır⁷¹.

Yargıtay bir kararında, tebligatın öncelikle muhatabın bilinen son adresine yapılması gerektiği, bilinen en son adresin tebliğe elverişli olmadığı anlaşılmadan veya bu adrese tebligat yapılamadığı görülmeden doğrudan AKS'de bulunan adresine tebligatın yapılmasının usulsüz olduğunu belirtmiştir. Somut olayda, davalıya, dava dilekçesinde bildirilen adresine tebligat çıkarılmış, tebligatın bila tebliğ iade dönmesi üzerine, mahkemece davalının tebligata elverişli bilinen en son adresi konusunda herhangi bir araştırma yapılmaksızın doğrudan davalının AKS'deki adresine tebligat zarfının üzerinde "MERNİS" adresi de olduğu belirtilmek suretiyle tebliğe çıkarılmış, muhatabın bu adreste bulunamaması neticesinde tebligat, Teb. K. 21/2 maddesine göre muhtara tebliğ edilmiştir. Davalının bilinen adresi ile MERNİS adresi olduğundan MERNİS adresine öncelikle “MERNİS adresi” şerhi düşülmeden normal tebligat çıkarılmasının gerektiğini karara bağlamıştır⁷².

Teb. K. 21/2 maddesine göre tebligat işleminin kendisine has usul şartları bulunmaktadır. Bu şartlardan ilki, tebligat zarfı üzerine adresin “MERNİS adresi” şerhinin düşülmüş olması gerekmektedir. Teb. Yön. 16/2 maddesine göre, tebligat zarfında, adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki yerleşim yeri adresi olduğu ve bu adrese “Teb. K. 21/2 maddesine göre tebligat yapılacağı” açıklamasının yazılması gerekmektedir. Böyle bir

---

⁷⁰ Yargıtay 8. HD., Esas No: 2018/558, Karar No: 2018/1388, Tarih: 25.01.2018; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/5966, Karar No: 2019/8305, Tarih: 16.05.2019; Yargıtay 14. HD., Esas No: 2017/2002, Karar No: 2019/4986, Tarih: 30.05.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/5966, Karar No: 2019/8305, Tarih: 16.05.2019; Yargıtay 10. HD., Esas No: 2018/6072, Karar No: 2019/5085, Tarih: 17.06.2019; Yargıtay 14. HD., Esas No: 2016/5709, Karar No: 2019/5119, Tarih: 12.06.2019; Bursa BAM 6. HD., Esas No: 2019/117, Karar No: 2019/592, Tarih: 13.03.2019; İstanbul BAM 20. HD., Esas No: 2019/119, Karar No: 2019/191, Tarih: 24.01.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/15509, Karar No: 2018/14042, Tarih: 24.12.2018; Yargıtay 8. HD., Esas No: 2018/558, Karar No: 2018/1388, Tarih: 25.01.2018 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁷¹ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 65.

⁷² Yargıtay 2. HD., Esas No: 2018/6106, Karar No: 2019/5815, Tarih: 13.05.2019; Yargıtay 17. CD., Esas No: 2019/9912, Karar No: 2019/9894, Tarih: 01.07.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/12803, Karar No: 2019/17043, Tarih: 26.11.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

açıklama yerine “MERNİS adresi” şerhi hukuken geçerli değildir. Tebliğ memuru da işlem sırasında “MERNİS adresi” şerhine dayanarak Teb. K. 21/2. maddesine göre işlem yapamaz⁷³.

Yargıtay bir kararında, tebliğ zarfı üzerine “Teb. K. 21/2 maddesine göre bu adrese yapılmasına dair” kayıt düşülmesinin zorunlu olduğunu ve tebligatı çıkaran mercii tarafından anılan şekilde şerh verilmeden, salt "MERNİS adresi" ibaresine dayanılarak, tebliğ memuru tarafından Teb. K. 21/2 maddesine göre tebliğ işlemi yapılamayacağını belirtmiştir. Somut olayda; tebligatın tebliğe çıkarıldığı, dağıtıcı tarafından "Gösterilen adres muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olup tebliğ imkânsızlığı sebebiyle TK. m. 21/2 gereğince mahalle muhtarına tebliğ edilmiş ve 2 nolu haber kağıdı muhatabın kapısına yapıştırılarak en yakın komşu, kapıcı veya yöneticiye haber verilmiştir" denilerek tebliğ işleminin tamamlanmış olduğunu, tebliği çıkaran merci tarafından bu adresin muhatabın adres kayıt sistemindeki adresi olduğu için tebligatın “TK.'nun 21/2. maddesine göre tebliğ edilmesi” gerektiğine ilişkin bir şerhin verilmediğinden tebliğ işleminin usulsüz olduğunu karara bağlamıştır⁷⁴.

İkinci şekil şartı ise Teb. Yön. 79. maddesine göre, normal tebligatta beyaz zarf kullanılırken Teb. Yön. 16/2. maddesi kapsamında adres kayıt sistemine göre düzenlenecek tebliğ zarfı açık mavi renkte olmalıdır. Buna rağmen Yargıtay içtihatlarında beyaz- açık mavi zarf ayrımı aşırı bir şekilcilik olarak görülmekte ve açık mavi zarf yerine beyaz zarf ile yapılan tebligatı usulüne uygun olarak yapılmış olarak kabul etmektedir.

Bilinen en son adrese tebligat yapılamaması durumunda, muhatabın MERNİS adresi, bilinen en son adresi olarak kabul edilir ve tebligat buraya yapılır. Ancak muhatabın MERNİS’e kayıtlı bir adresi bulunmadığı durumlarda ne yapılması gerekir? Bu durumda dikkat edilmesi gereken husus ilgiliye bilinen en son adresinde usulüne uygun tebligat yapıp yapılmadığı önem kazanmaktadır. Daha önceden bilinen en son adresine tebligat yapılamamışsa ilan en tebligat usulünü düzenleyen 28. Madde gereğince adres araştırması yapılarak ve bulunmadığı takdirde adresi meçhul sayılarak ilan en tebligat yapılır. MERNİS adresi olan bir kimsenin adresi meçhul sayılamayacağından ilan en tebligat yapma imkanı da bulunmamaktadır⁷⁵.

---

⁷³ Yargıtay 4. HD., Esas No:2015/8707, Karar No:2017/4437, Tarih: 03/07/2017; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/1055, Karar No: 2018/1845, Tarih: 22.02.2018; Yargıtay 4. HD., Esas No: 2015/8707, Karar No: 2017/4437, Tarih: 03.07.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁷⁴ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/8499, Karar No: 2018/4705, Tarih: 10.05.2018; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 4. CD., Esas No: 2017/18880, Karar No: 2019/12833, Tarih: 08.07.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/720, Karar No: 2019/6603, Tarih: 17.04.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/5966, Karar No: 2019/8305, Tarih: 16.05.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/5966, Karar No: 2019/8305, Tarih: 16.05.2019; Yargıtay 17. CD., Esas No: 2019/9912, Karar No: 2019/9894, Tarih: 01.07.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁷⁵ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 195.

İlgilinin MERNİS adresi yoksa⁷⁶ ancak daha önceden bilinen son adrese usulüne uygun bir tebligat yapılmışsa yargısal tebligatı düzenleyen 35. madde hükmü uygulanır. Nitekim bu maddeye göre, kendisine veya adresine usulüne uygun tebliğ yapılmış kimseye adresini değiştirdiği takdirde bunu yargı merciine bildirme zorunluluğu getirmektedir. Adresini değiştirdiği halde bildirmeyen ve MERNİS adresi de tespit edilemeyen kimseye tebliğ olunacak evrakın bir nüshası eski adresinin kapısına asılır ve asılma tarihi tebliğ tarihi sayılır. Bundan sonra bu adrese yapılan tebligat muhataba yapılmış sayılır⁷⁷.

Yargıtay bir kararında, bilinen son adresine tebliğe çıkartıldığı, tebliğ edilmemesi üzerine aynı adrese Teb. K. 35. maddesine göre tebliğ yapılmak suretiyle hükmün kesinleştirilmiş olduğunu ancak bilinen son adreste tebligat yapılamaması halinde, muhatabın AKS’de yer alan adresi araştırılarak buraya tebligat yapılması, bunun da bulunmaması halinde, kendisine daha önce tebligat yapılmış olması şartı ile aynı adrese Teb. K. 35. maddesine göre tebligat yapılabileceğini, daha önce kendisine tebligat yapılan adresin de olmaması halinde ise, adres araştırması ile yeni adres tespitine çalışılıp, bulunamaması halinde ilan tebligat yapılması gerektiğini belirtmiştir. Somut olayda, muhataba usulüne uygun olarak yapılan herhangi bir tebligat olmamasına rağmen Teb. K. 35. maddesine göre tebliğ edildiğini, dolayısıyla yapılan tebliğ işleminin usulsüz olduğunu karara bağlamıştır⁷⁸.

Muhatap gerçek kişi olduğunda Teb. K. 35. maddesine göre tebligat yapılabilmesi için daha önceden usulüne uygun tebligat şartı aranırken tüzel kişiler için daha önceden tebligat yapılmasına gerek bulunmamaktadır (Teb. K. m. 35/4). Yargıtay bir kararında, Teb. K. 35/4 maddesi gereğince tüzel kişi muhatabın bilinen adresine çıkartılan tebligatın bila tebliğ iade edilmesi halinde resmi kayıtlarda ki adresi esas alınacağını belirtmiştir. Somut olayda da tüzel kişi muhatabın bilinen adresine çıkartılan tebligat bila tebliğ iade edildiğine göre alacaklının

---

⁷⁶ Yargıtay bir kararında, “davalıya Yargıtay onama ilamı Tebligat Kanunu 35. maddesine göre tebliğ edilmiş ise de 6099 sayılı Yasa ile yapılan değişikliklerden sonra 7201 sayılı Kanun’un 35. maddesine göre tebliğ yapılabilmesi, tebliğ yapılacak muhatabın MERNİS adresinin bulunmaması koşuluna bağlanmıştır” (Yargıtay 1. HD., Esas No: 2018/5267, Karar No: 2019/726, Tarih: 07/02/2019, UYAP sisteminden alınmıştır). Ayrıca başka bir kararında Yargıtay, “davalının adres kayıt sisteminde mevcut bir adresinin bulunup bulunmadığı araştırılmaksızın, doğrudan doğruya taşındığı belirtilen bu adresine 35. maddeye göre yapılan tebligatın usulsüz” olduğu (Yargıtay 14. HD., Esas No: 2017/2002, Karar No: 2019/4986, Tarih: 30.05.2019; Yargıtay 14. HD., Esas No: 2018/5321, Karar No: 2019/1652, Tarih: 25.02.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁷⁷ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 198.

⁷⁸ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/1639, Karar No: 2019/3621, Tarih: 06.03.2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/8646, Karar No: 2019/11308, Tarih: 27.06.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/1589, Karar No: 2019/3778, Tarih: 05.03.2019; Yargıtay 8. HD., Esas No: 2018/14014, Karar No: 2018/17251, Tarih: 15.10.2018; Yargıtay 9. HD., Esas No: 2018/7428, Karar No: 2018/19551, Tarih: 05.11.2018; Yargıtay 8. HD., Esas No: 2018/9463, Karar No: 2018/12783, Tarih: 16.05.2018 (UYAP sisteminden alınmıştır).

muhatabının ticaret sicilindeki adresine Teb. K. 35/4. maddesine göre tebligat çıkarılması talebinin yasaya uygun olduğunu karara bağlamıştır⁷⁹.

3.5.3. Adres Dışında Başka Bir Yerde Tebligat

Tebliğat Kanunu'na göre muhataba tebligatın bilinen son adresinde yapılması temel kuraldır. Ancak bu kuralın bazı durumlara bağlı olarak istisnaları bulunduğu bilinen son adresten başka yerlerde de tebligat yapılması imkanı bulunmaktadır. Bu kuralın birinci istisnası kanunun bilinen adreste tebligat başlıklı 10/3 ve Teb. Yön. 17. maddesinde tebliğ yapılacak kişinin müracaatı veya kabulü ile her yerde tebligat yapılabileceği hükmü yer almaktadır. Bu istisna muhatabın avukatı, vasi veya velisi için geçerli iken muhatap adına tebligat almaya yetkili kişiler açısından geçerli değildir⁸⁰. Örnek olarak avukat katibi veya stajyerleri avukat bürosunda (Teb. K. m. 17) tebligat almaya yetkili iken kanunun açıkça belirttiği haller (duruşma veya kalemde, Teb. K. m. 37) dışında tebligat kabul edemezler. Muhatabın akrabaları ve aynı konutta oturduğu kişilerde ancak tebliğ memuru adrese geldiğinde ve muhatap adreste bulunmadığı durumlarda tebligatı almaya yetkilidir. Yoksa bu kişiler müracaat veya kabul ederek bilinen adres dışında bir yerde tebligat alamazlar⁸¹.

Yargıtay bir kararında, muhatabın eşine PTT AŞ dağıtım merkezinde “muhatabın alışverişe gittiğini beyan eden eşi T.S. imzasına tebliğ edildi” şeklinde tebliğ yapıldığını, Tebligatın bu şekli ile Teb. K. 16. maddesine aykırı olduğunu, bilinen adres dışında herhangi bir yer veya PTT AŞ merkezinde tebligatın sadece muhatabın kendisine yapılabileceğini karara bağlamıştır⁸².

Bilinen adreste tebligatın istisnalarından birisi de, bir davaya taraf olanlara, vekillerine, ilgili kişilere, katılana veya vekillerine duruşma esnasında veya kalemde (Teb. K. m. 36, Teb. Yön. m. 58), gümrük ve tekel işlerinde, muamelenin cereyan ettiği yerde hazır bulunan alakalıya tebligat yapılabilir (Teb. K. m. 48, Teb. Yön. M. 69). Ayrıca muhatap askerlik hizmeti veya cezaevinde yatmak gibi zorunlu sebeplerle adresinden ayrılmışsa bulundukları yerlerde tebligat yapılması gerekmektedir. Nitekim askere gitmiş olan kimselere adresi askerlik

---

⁷⁹ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2014/9336, Karar No: 2014/11727, Tarih: 21.04.2014 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁸⁰ Deliduman, Tebligat Hukuku, s.109.

⁸¹ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 68.

⁸² Yargıtay 12. HD., Esas No: 2011/14175, Karar No: 2011/13741, Tarih: 30.06.2011 (UYAP sisteminden alınmıştır).

şubesiinden birliğı öğrenilerek askeri birliğinde⁸³ ve muhatap cezaevinde ise tebligatı cezaevine yapılır⁸⁴.

3.5.4. Uluslararası Tebligat

Bilinen en son adresi yurt dışı olan Türk vatandaşı veya yabancı uyruklu bir kimse ile başka bir devletten Türkiye’de bulunan bir kimseye tebligat yapılması uluslararası tebligatı gerekli kılmaktadır. Bu durumda Türkiye ile diğer devlet arasında ikili veya çok taraflı Uluslararası bir anlaşma olup olmadığına bakılır. Arada bir antlaşma varsa tebligat işlemleri öncelikle bu antlaşmada belirlenen usule göre yapılmalıdır. Arada bir antlaşma bulunmaması durumunda ise Teb. K. ve ilgili mevzuat ile belirlenen usul ve işlemler geçeli olacaktır⁸⁵. Bu konu Teb. K. m. 25, 25/a, 26 ve 27 ile Teb. Yön. m. 38- 47 arasında düzenlenmektedir.

Örnek olarak Türkiye 1965 tarihli Hukuki ve Ticari Konularda Adli ve Gayri Adli Belgelerin Yabancı Memleketlerde Tebliğine Dair Lahey Sözleşmesine taraftır. Bu taraf olan her bir devlet tebligat işlemleri için merkezi bir merci görevlendirir. Sözleşmeye göre belirlenen tebligat ile ilgili belgeler bu mercie ulaştırır. Bu merci de tebligatın yapılmasının istendiği ülkede ki merkezi mercie bu belgeleri gönderir. Belgeyi alan merkezi merci ise tebligat işlemini gerçekleştirir ve bu konuda bizdeki mazbata gibi bir tasdikname düzenler⁸⁶.

Bu başlık altında Türkiye’de geçeli olan Teb. K. ve ilgili mevzuat çerçevesinde yapılan uluslararası tebligat usul ve işlemleri üzerinde durulacaktır. Konu yurt dışına tebligat ve yurt dışından Türkiye’ye gelen tebligat olarak iki başlık altında incelenecektir.

3.5.4.1. Yurt Dışına Tebligat

Bir ülke içerisinde tebligat işlemlerinin yürütülmesi bir devletin egemenlik hakkı ile ilgili bir durumdur⁸⁷. Bu bağlamda yurt dışında tebligat, tebligatın yapılacağı ülkedeki yetkili makam vasıtasıyla yapılması gerekmektedir (Teb. K. m. 25). Ancak muhatabın Türk vatandaşı olması durumunda Türk siyasi temsilcilikleri vasıtasıyla tebligat yapılabilir (Teb. K. m. 25/a;

---

⁸³ Yargıtay 6. HD., Esas No: 2015/3459, Karar No: 2015/4134, Tarih: 22.04.2015 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁸⁴ Yargıtay 2. HD., Esas No: 2013/23740, Karar No: 2014/14976, Tarih: 28.05.2014 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁸⁵ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 161.

⁸⁶ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 103.

⁸⁷ Hanağası / Özkes, “Tebligat Hukuku ile İlgili Genel Bilgiler”, s. 88.

Teb. Yön. m. 43). Ancak Türk vatandaşlığını kaybetmiş bir kimseye bu madde hükümlerine göre tebligat yapılamaz⁸⁸.

Yurt dışındaki Türk vatandaşı muhataba tebligatta izlenecek usul öncelikle tebligatın konusu ile ilgilidir. Genel olarak tebligatı çıkaran merci tebligatı bağlı olduğu bakanlığa, bakanlık Dışişleri Bakanlığına ve Dışişleri Bakanlığı ise ilgili yerdeki Türkiye Büyükelçiliğine veya başkonsolosluğuna tebligatı gönderir. Türkiye siyasi memuru veya konsolosu ya da bunların görevlendirecekleri bir memur muhataba tebliğ eder. Ancak bazı durumlarda bakanlıklar evrakı Dışişleri Bakanlığına göndermeden doğrudan o yerdeki Türkiye Büyükelçiliğine veya başkonsolosluğuna gönderilebilir. Konusu bakımından yargısal nitelikte olan bir tebligat ise yargı organı tarafından doğrudan o yerdeki Türkiye Büyükelçiliğine veya başkonsolosluğuna gönderilebilir (Teb. K. m. 25 ve 25/a; Teb. Yön. M. 38 ve 43)⁸⁹.

Yargıtay bir kararında, yurt dışında yaşayanlara tebligatın Teb. K. m. 25'e göre yapılması gerektiğini belirterek PTT aracılığı ile yapılan tebligatın usulsüz olduğuna karar vermiştir⁹⁰.

Yurt dışında resmi bir görev ile ilgili bulunan Türk vatandaşı muhataba yapılacak tebligatta izlenecek usul ve işlemlerde farklılık göstermektedir. Resmi bir görev için yurt dışında bulunan ve askeri kişi olmayan memurlara tebligatta, yurt dışındaki Türk vatandaşlarına yapılan tebligatta izlenen usuller izlenir. Ancak askeri kişilere tebligat bu kişilerin bağlı bulunduğu kuvvet komutanlıkları ile Jandarma Genel Müdürlüğü aracılığı ile yapılır. Tebligat evrakı kendisine ulaşan bu komutanlıklar evrakı muhatabın bulunduğu ülkedeki birlik veya kurum komutan veya amirine gönderir. Tebligatı en yakın komutan veya amir yapar. Bunların bulunmadığı yerlerde tebligat genel usullere göre yapılır (Teb. K. m. 27; Teb. Yön. m. 46 ve 47)⁹¹.

Teb. K. 25/a- 3 maddesine göre tebligat evrakında, tebligatın konusu, tebligat çıkaran merci ile otuz gün içinde Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluğuna başvurulmadığı takdirde tebliğin yapılmış sayılacağını içeren açıklamaların yer alması gerekmektedir. Bu süre içerisinde başvuru halinde başvuru tarihi tebligat tarihi olarak tespit edilir. Otuz gün içerisinde başvuru olmaması durumunda süre bitiminde tebligat yapılmış sayılır. Her halükarda tebliğ mazbatası

---

⁸⁸ Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 193.

⁸⁹ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 104.

⁹⁰ Yargıtay 14. HD., Esas No: 2015/8065, Karar No: 2017/955, Tarih: 13.02.2017; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 14. HD., Esas No: 2015/8497, Karar No: 2017/1262, Tarih: 21.02.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁹¹ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 64.

düzenlenerek tebligatın gerçekleştiği, gerçekleşmemesi halinde ise sebepleri yazılarak tebligatı çıkaran mercie gönderilir⁹².

Teb. K. göre tebligatın muhatabın bilinen son adresinde yapılması genel kuralı yurt dışında tebligat içinde geçerlidir. Bilinen son adresi yurt dışı adresi olan kimselere yurt içindeki bir adreste tebligat yapma imkanı bulunmamaktadır. Nitekim Yargıtay bir kararında, tebligatın bilinen en son adrese yapılacağını, davalının yurtdışında ikamet ettiği anlaşıldığı halde, dava dilekçesi ve duruşma gününün, yurt dışındaki bilinen en son adresinde değil de, yurt içinde gösterilen adreste tebliğ edilmesinin tebligatı geçersiz kılacağını karara bağlamıştır⁹³.

Başka bir ülkede yaşayan Türk vatandaşı olmayan bir kimseye tebligat ancak o ülkenin yetkili makamı vasıtasıyla yapılır. Türk vatandaşlarına tebligatta izlenen usule göre tebligat evrakı muhatabın bulunduğu ülkedeki Türkiye Büyükelçiliği veya Konsolosluguna ulaştıktan sonra, Türkiye siyasi memuru veya konsolosu yetkili merciden tebligatın yapılmasını ister. Türk vatandaşlığını kaybetmiş bir kimseye de bu madde hükümlerine göre tebligat yapılabilir (Teb. K. m. 25; Teb. Yön. m. 42)⁹⁴.

3.5.4.2. Yurt Dışından Tebligat

Türkiye’de yaşayan Türk vatandaşlarına veya Türkiye’de bulunan yabancı uyruklu kimselere yabancı ülkelere gelen tebligatlar Teb. K. m. 26 ve Teb. Yön. m. 44 hükümlerine göre yapılmaktadır. bu madde hükümlerine göre tebliğ edilmek üzere başka bir ülkenin elçiliğinden veya konsoloslugundan Dışişleri Bakanlığına gelen tebligat talepleri, karşılıklı anlaşmalar ve mütekabiliyet esaslarına göre değerlendirilir. Uygun görüldüğü takdirde tebligat evrakları ilgili bakanlığa gönderir. İlgili bakanlık ise muhatabın bulunduğu yerdeki yetkili merci vasıtasıyla tebligat işlemini Teb. Yön. göre yaptırır ve tebligat işlemi gerçekleştirildiğinde tebliğ mazbatasını aynı yollardan iade edilir⁹⁵.

---

⁹² Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 196- 197.

⁹³ Yargıtay 2. HD., Esas No: 2010/16297, Karar No: 2011/5354, Tarih: 28.03.2011; Benzer kararlar için Bkz.: İstanbul BAM 1. HD., Esas No: 2019/93, Karar No: 2019/244, Tarih: 12.02.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁹⁴ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 106.

⁹⁵ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 107.

3.6. Tebligatın Muhatabı

3.6.1. Muhataba Tebligat

Tebliğat hukukumuzda göre, tebligatın bizzat ismine tebligat çıkarılan kimseye yapılması genel kuraldır⁹⁶. Bu sayede hem tebligata muhatap kişi hakkındaki işlemle ilgili en kısa sürede ve usulüne uygun bir şekilde bilgi sahibi olmakta hem de tebligat işlemlerinde sıkça karşılaşılan usulsüzlükler ortadan kaldırılmaktadır. Hukuken ismine tebligat çıkarılan kişiye muhatap denir. Muhatap gerçek veya tüzel kişi olabilir⁹⁷. Tebligatın bizzat muhataba yapılması kuralını mutlak olarak uygulama imkanı bulunmadığı gibi kanunen vekille takip edilen işlerde vekile ve kanuni temsilcisi bulunan veya bulunması gerekenlerin temsilcilerine (Teb. K. m. 11; Teb. Yön. m. 18-19), tüzel kişilere tebliğ kanuni temsilcilerine (Teb. K. m. 12; Teb. Yön. m. 20), (Er ve erbaşlara yapılacak tebliğler, kıta komutanı veya müessese amiri gibi en yakın üstüne (Teb. K. m. 14; Teb. Yön. m. 22) yapılması gerekmektedir. Ayrıca Teb. K. m. 20'ye göre, muhatabın geçici olarak adreste bulunmaması halinde 13, 14, 16, 17 ve 18. maddelerde yazılı kimselerin muhatap adına tebligat almaya yetkili kılınmıştır⁹⁸.

Ancak Teb. K. m. 20'ye göre, muhatap adına tebliğ almaya yetkili kılınmış kimselerin bazı şartları taşımaları gerekmektedir. İlk olarak bu kimselerin görünüş itibarıyla 18 yaşından aşağı görünmemeleri gerekmektedir⁹⁹. Burada önemli olan bu kimselerin gerçekte kaç yaşında oldukları değil, 18 yaşından aşağı görünüp görünmemeleri önemlidir. Bu konuda karar veremeyen tebliğ memuru gerek muhatabın gerekse onun adına tebliğ almaya yetkili kimsenin gerçek yaşlarını tespit etmek için kimliklerini kontrol edebilir (Teb. K. m. 22; Teb. Yön. m. 34-36)¹⁰⁰.

Yargıtay bir kararında, davalıya çıkartılan dava dilekçesi tebliğinin aynı konutta oturan oğlu imzasına tebliğ edildiği, tebligatı imzalayanın ehil olup olmadığının tebliğ mazbatasına yazılmadığından bu tebligatın usulsüz olduğunu karara bağlamıştır¹⁰¹.

---

⁹⁶ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 73.

⁹⁷ Ruhi, Milletlerarası Usul, s. 58.

⁹⁸ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 93.

⁹⁹ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 94.

¹⁰⁰ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 47- 48.

¹⁰¹ Yargıtay 14. HD., Esas No: 2018/3844, Karar No: 2019/3136, Tarih: 04.04.2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 13. CD., Esas No: 2019/1781, Karar No: 2019/11833, Tarih: 03.07.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

İkinci şart ise bu kimselerin açık ve anlaşılır bir biçimde ehliyetsiz bulunmaması gerekir. Bu kimsenin yapılacak iş ve işlemin anlam ve önemi kavrayabilecek bir durumda olması ve akıl hastalığı, akıl zayıflığı veya başka bir hastalık ya da engel sebebiyle kendisi ile anlaşma imkânı olmayan kişiye tebligat yapılmaz (Teb. K. m. 22; Teb. Yön. m. 34)¹⁰².

Teb. Yön. m. 23'e göre düzenlenecek tebligat mazbatasına muhatap yerine tebliğ edilen kimsenin bu şartları sağlayıp sağlamadığının belirtilmesi gerekmektedir. Nitekim Yargıtay bir kararında, sanığın yokluğunda verilen karar, sanık adresinde bulunmadığından aynı konutta oturan kardeşine tebliğ edilmiş ise de, tebliğ tarihinde yürürlükte bulunan 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nun 22 ve 23/5. maddeleri gereğince, muhatap yerine kendisine tebliğ yapılacak kimsenin görünüşüne nazaran on sekiz yaşından aşağı olmaması ve bariz bir surette ehliyetsiz olup olmadığının tebliğ tutanağına yazılmaması nedeniyle yapılan tebligat işleminin geçersiz olduğunu karara bağlamıştır¹⁰³.

Muhatap adına tebligat yapılacak kişilerden yukarıda belirtilen şartları taşımayan kimseye tebligat yapılmaz ve adreste tebligat yapılamaya elverişli kimse olup olmadığına bakılır yoksa Teb. K. m. 21/1 ve 21/2 ile Teb. Yön. 30 ve 31 maddelerine göre işlem yapılır¹⁰⁴.

Üçüncü şart ise muhatap adına tebligat yapılacak kişinin muhatap ile hasım olmaması gerekir. Hasım olan kişilere aynı adreste bulunmalarına rağmen birbirleri adına tebligat yapılamaz (Teb. K. m. 39; Teb. Yön. m. 62)¹⁰⁵.

Burada sözü edilen hasımlık ile bir dava da davacı veya davalı taraftan birisi olmak veya icra takibinde alacaklı veya borçlu taraftan birinde olmak kastedilmektedir. Hatta birlikte borçlu olan kişilere bile birbirleri adına tebligat yapılamaz. Aralarında boşanma davası bulunan eşler içinde geçerli olan bu duruma göre, eşlerden birisine diğeri adına tebligat yapılamaz¹⁰⁶. Yargıtay bir kararında, Davalı kişiye karar düzeltme dilekçesinin tebliği için düzenlenen tebligat mazbatasının davacı eşi imzasına tebliğ edilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Davalının eşi davacı olduğu için davalı ile hasım durumundadır. Tebligat Kanunu'nun 39. maddesine göre

---

¹⁰² Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 94- 95.

¹⁰³ Yargıtay, 2. CD., Esas No: 2009/21246, Karar No: 2010/28534, Tarih: 18.10.2010; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 12. HD., Esas No: 2016/9754, Karar No: 2017/1448, Tarih: 08.02.2017; Yargıtay 20. CD., Esas No: 2017/4762, Karar No: 2019/7131, Tarih: 11.12.2019; Yargıtay 5. HD., Esas No: 2018/6688, Karar No: 2019/7887, Tarih: 18.04.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁰⁴ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 95.

¹⁰⁵ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 96.

¹⁰⁶ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 49.

hasma tebligat yapılamayacağından, bu tebligat işleminin usulsüz olduğunu karara bağlamıştır¹⁰⁷.

Hasım olduğu kişi aynı adresi paylaşan muhatabın bu adresten ayrılması ile Teb. K. m. 10/2 ye göre yeni bir işlem tesis edilerek yeni bir adres tespiti gerekmektedir. Yoksa muhatabın hasım ile birlikte yaşadığı adresten ayrıldığına tespiti ile Teb. K. 21/2 maddesine göre işlem yapılması usulsüz bir tebligat olacaktır.

Yargıtay bir kararında, aynı davada "hasım" durumunda olan kişilerin yerleşim yeri adresine Teb. K. 21/2. maddesine göre tebligat yapılamayacağını, tebligatın amacının, kişiyi aleyhine açılan dava ile ilgili bilgilendirmek, kendisini ilgilendiren yargılamadan tam olarak bilgi sahibi olmasını sağlamak, açıklamada bulunma ve ispat hakkını kullanmasına imkan vermek olduğunu belirtmiştir. Somut olayda, davacının tebliğ memuruna verdiği beyan ve zabıta araştırmasında, yurt dışında bulunan ve o adreste yaşamadığı belirlenen davalıya aynı zamanda davacının da yerleşim yeri adresi olan adreste, Teb. K. 21/2. maddesine göre yapılan tebligatı geçerli ve usulüne uygun saymak olanağı bulunmadığını karara bağlamıştır¹⁰⁸.

3.6.2. Muhatap Yerine Bir Başkasına Tebligat Yapılacak Haller

Tebliğatın muhatabı olan kimsenin tebligat adresinde bulunmadığı bazı hallerde o anda adreste bulunan bazı kimselere muhatap adına tebligat yapılması imkanı bulunmaktadır. Bu başlık altında muhatap yerine adreste bulunan kimseye tebligat yapılabilecek haller incelenecektir. Ancak her halin kendine has özellikleri bulunması yanında bazı yönleri ile ortak uygulama alanları bulunmaktadır. Bu bağlamda tebliğ memuru muhatabın adreste bulunmadığı durumlarda muhatabın adreste bulunmama sebebini ve ne zaman döneceğini araştırır. Muhatabın dağıtım (tevziat) saatinde o yerde bulunmadığının ancak aynı gün dağıtım saatinden sonra döneceğinin tespiti halinde tebliğ memuru muhatap adına tebliğe yetkili kişilere tebliğ yapar ve bu tarih tebligat tarihi olarak belirlenir.

Bu araştırma sonucunda muhatabın geçici olarak başka yere gittiği tespit edilirse, bu durum ve beyan edenin kimlik bilgileri tebligat mazbatasına yazılır ve imzalatılır. Tebliğ evrakı bu kişiye verilir. Eğer beyan veren imzadan imtina eder veya tebliğ evrakını almadan çekinirse Teb. K. 21. madde hükümleri uygulanır. Tebligat evrakı, o yerin muhtar veya ihtiyar heyeti

---

¹⁰⁷ Yargıtay 2. HD., Esas No: 2019/3242, Karar No: 2019/7260, Tarih: 17.06.2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 2. HD., Esas No: 2015/3407, Karar No: 2015/4243, Tarih: 12.03.2015 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁰⁸ Yargıtay 2. HD., Esas No: 2015/11883, Karar No: 2015/23380, Tarih: 07.12.2015 (UYAP sisteminden alınmıştır).

üyesinden birine ya da kolluk amir veya memurlarına imza karşılığında teslim edilir ve teslim edilen kişinin adresini içeren ihbarname adresin kapısına yapıştırılır. Bu maddeye göre yapılacak tebligat, evrakın adreste bulunanlara verildiği veya ihbarnamenin kapıya yapıştırıldığı tarihten itibaren 15 gün sonra yapılmış sayılmaktadır (Teb. K. m. 20 ve Teb. Yön. M. 29).

3.6.2.1. Aynı Konutta Oturan Kişilere veya Hizmetçiye Tebligat

Teb. K. m. 16 ve Teb. Yön. m. 25’de muhatabın yerleşim yeri adresine çıkarılan tebligatta, muhatap adreste bulunmazsa aynı adreste oturanlara ve daimi hizmetçilere tebliğ yapılır düzenlemesi yer almaktadır¹⁰⁹. Öncelikle tebligatın muhatabı olan kişinin o anda adreste olup olmadığı ve orada değilse sürekli olarak mı adresten ayrıldığına belirlenmesi gerekir. Ancak muhatabın geçici bir süreliğine adresten ayrıldığına tespitinden sonra muhatap ile aynı konutu paylaşanlardan veya daimi hizmetçilerden birine tebliğ yapılabilir (Teb. K. m. 20; Teb. Yön. m. 29)¹¹⁰.

Muhatabın adreste olup olmadığının araştırılması gerekliliği Yargıtay kararlarına da yansımıştır. Yargıtay bir kararında, öncelikle muhatabın adreste bulunmadığı tespit edilerek mazbataya yazılması, daha sonra aynı konutta oturan kişilere veya hizmetçilerinden birine tebligat yapılması gerektiğini belirtmiştir. Somut olayda, tebligatın “adreste muhatapla birlikte oturan eşine tebliğ edildi” açıklaması ile Teb. K. 16. maddesine göre tebliğ edilmek istendiği, ancak muhatabın adreste bulunup bulunmadığı tespit ve tevsik edilmeksizin doğrudan adreste muhatapla birlikte oturan açıklaması ile eşine tebliğ edilmesinin tebliği usulsüz kılacağını karara bağlamıştır¹¹¹.

Aynı konutta bulunan kişilere tebligat yapılabilmesi için konutta bulunanların burada daimi olarak yaşadıklarının tespiti gereklidir. Geçici bir süreliğine adreste bulunan kişi muhatabın yakın akrabası bile olsa tebligat usulsüz sayılacaktır¹¹². Nitekim Yargıtay bir

---

¹⁰⁹ Şenyüz, Vergi Usul, s. 124.

¹¹⁰ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 49.

¹¹¹ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/14655, Karar No: 2019/2201, Tarih: 15.02.2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 5. HD., Esas No: 2018/13144, Karar No: 2019/13041, Tarih: 27.06.2019; Yargıtay 5. HD., Esas No: 2018/6688, Karar No: 2019/7887, Tarih: 18.04.2019; Yargıtay 10. HD Esas No: 2016/15591, Karar No: 2017/6061, Tarih: 25.09.2017; Sakarya BAM 8. HD., Esas No: 2019/19, Karar No: 2019/81, Tarih: 07.02.2019; Yargıtay 12. HD Esas No: 2016/9754, Karar No: 2017/1448, Tarih: 08.02.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹¹² Hanağası / Özkes, Tebligat Hukuku ile İlgili Genel Bilgiler, s. 94.

kararında, kayıtlı adresleri farklı olduğu halde tebliğ sırasında muhatabın adresinde bulunan kardeşine yapılan tebliğin geçersiz olduğunu karara bağlamıştır¹¹³.

Eşler arasında mahkemece verilmiş bir ayrılık kararının bulunmadığı hallerde, bilinen adreste ayrı yaşayan eşlerden birisine yapılan tebligatın hukuken usule uygun olarak yapıldığının kabulü gerekmektedir. Yargıtay bir kararında, muhatabın tebligat adresinde fiilen ayrı yaşadığı eşinin kaldığı, kendisinin bu adrese gitmediği ve bu adreste eşine yapılan tebligattan haberi olmadığını beyan etmesine rağmen haklarında mahkemece verilmiş bir ayrılık kararı bulunmadığından eşine yapılan tebligatın hukuka uygun olduğunu karara bağlamıştır¹¹⁴.

Aynı konutta bulunan hizmetçiler açısından da tebligat ancak daimi olarak bu konutta çalışan hizmetçilere yapılabilir (Teb. K. m. 16; Teb. Y. m 25). Daimi olarak çalışmayan ancak günlük işler için konutta bulunan hizmetçilere tebligat yapılamaz¹¹⁵.

3.6.2.2. Belli Bir Yerde veya Evde Meslek ve Sanat İcra Edenlere Tebligat

Bir meslek, sanat, zanaat vb. ile uğraşanlara bu işlerini icra ettikleri yerlerde tebligat yapılabilir. Tebligat esnasında tebligatın muhatabı olan bu kişilerin belirtilen adreste bulunmamaları durumunda tebliğ, aynı yerde sürekli olarak çalışan memur veya müstahdemlerden birisine yapılır (Teb. K. m. 17; Teb. Yön. m. 26)¹¹⁶. Ancak öncelikle tebligata muhatap olan kişinin orada olup olmadığının ve orada bulunmuyorsa hangi sebeple ayrıldığının ve ne zaman döneceğinin tespit edilmesi gerekir. Orada olmadığının ve geçici bir süreliğine adresten ayrıldığının tespitinden sonra tebliğin aynı yerde sürekli olarak çalışan memur veya müstahdemlerden birisine yapılması gerekir (Teb. K. m. 20; Teb. Yön. m. 29). Yoksa tebliğin doğrudan aynı yerde sürekli olarak çalışan memur veya müstahdemlerden birisine yapılması tebligat usulüne aykırıdır¹¹⁷.

---

¹¹³ Yargıtay 10. HD Esas No: 2017/813, Karar No: 2017/5505, Tarih: 06.07.2017; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay HGK Esas No: 2017/12-757, Karar No: 2017/970, Tarih: 24.05.2017; Yargıtay 5. HD., Esas No: 2018/6688, Karar No: 2019/7887, Tarih: 18.04.2019; Yargıtay 5. HD., Esas No: 2018/13144, Karar No: 2019/13041, Tarih: 27.06.2019; Yargıtay 10. HD Esas No: 2016/15591, Karar No: 2017/6061, Tarih: 25.09.2017; Yargıtay 12. HD Esas No: 2016/9754, Karar No: 2017/1448, Tarih: 08.02.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹¹⁴ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/677, Karar No: 2019/8974, Tarih: 23.05.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹¹⁵ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 50.

¹¹⁶ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 315.

¹¹⁷ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 51; Yılmaz / Çağlar, Tebligat Hukuku, s. 325.

Nitekim Yargıtay bir kararında, avukata çıkarılan bir tebligatta, muhatapla aydı adreste çalışan imzasına tebliğ edilmesinin avukatın iş yerinde olup olmadığı ve avukatın kendisine tebliğ edilmediğinin belirtilmemesinden dolayı, tebligatın geçersiz olduğunu karara bağlamıştır¹¹⁸.

Tebliğatin memur veya müstahdeme tebligat yapılabilmesi için öncelikle bu kişilerin o yerde memur veya müstahdem olarak çalışıyor olmaları gerekmektedir. O yerin çalışanı olmayan kişilere tebligat yapılmaz. Örnek olarak stajyer avukat staj gördüğü yerde çalışan olmadığı için tebligat yapılmaz¹¹⁹. Ayrıca o yerde çalışan memur veya müstahdemlerden ancak daimi olarak çalışanlara yapılabilir. İşyerinde daimi olarak çalışmayanlara yapılamaz (Teb. K. m. 17; Teb. Yön. m. 26)¹²⁰.

Yargıtay bir kararında, gerekçeli kararın davacı vekiline tebliğine ilişkin tebligat zarfında kararın daimi çalışan G.Y. isimli kişiye tebliğ edildiği yazılmıştır. Davacı vekilince G.Y. isimli bir daimi çalışanın olmadığı, o kişinin ayda bir temizlik için gelen kişi olduğu ve tebliğin usulsüz olduğu savunulmuştur. Sosyal Güvenlik Kurumu kayıtları ile vekilin işyerinin bulunduğu yerde yapılan kolluk araştırması sonucunda davacı vekilinin G.Y. isimli bir daimi çalışanın bulunmadığı tespit edilmiştir. Bu durumda gerekçeli karar tebliğine ilişkin tebligatın usulsüz olduğu karara bağlanmıştır¹²¹.

Ayrıca belirtilen adres konut ise ve tebligatın yapılacağı anda muhatap ile devamlı surette çalışan memur veya müstahdem de adreste bulunmuyorsa tebliğ, aynı konutta sürekli olarak oturan kişilere veya hizmetçilerinden birine yapılır (Teb. K. m. 17; Teb. Yön. m. 26)¹²².

3.6.2.3. Vekile (Avukata) Tebligat

Vekil aracılığıyla takip edilen işlerde tebligatın vekile yapılması zorunludur (Teb. K. m. 11; HMK, m. 73, 81, 82, 83; Avukatlık Kanunu, m. 41; Teb. Yön. m. 18). Tebligat hukuku alanında avukatlar, dava vekilleri ve dava takipçileri vekil sayılmaktadır (Avukatlık Kanunu,

---

¹¹⁸ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/339, Karar No: 2019/7012, Tarih: 29.04.2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay HGK., Esas No: 2012/6-644, Karar No: 2013/164, Tarih: 30.01.2013; Sakarya BAM 8. HD., Esas No: 2019/62, Karar No: 2019/155, Tarih: 25.02.2019; Yargıtay 23. HD Esas No: 2016/4450 Karar No: 2017/672 Tarih: 02.03.2017; Yargıtay HGK., Esas No: 2012/6-644, Karar No: 2013/164, Tarih: 30.01.2013; Yargıtay 2. HD., Esas No: 2018/7851, Karar No: 2019/4550, Tarih: 11.04.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹¹⁹ Yargıtay HGK., Esas No: 2017/2-1287, Karar No: 2019/90, Tarih: 07.02.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹²⁰ Hanağası / Özekes, Tebligat Hukuku ile İlgili Genel Bilgiler, s. 94.

¹²¹ Yargıtay 22. HD., Esas No: 2018/15020, Karar No: 2019/6933, Tarih: 28.03.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹²² Muşul, Tebligat Hukuku, s. 317; Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 52.

m. 35). Yargıtay bir kararında, vekil ile takip edilen işlerde vekile tebligatın zorunlu olduğunu, vekili varken asile gönderilen satış ilanı tebligatının yok hükmünde olup sonuç doğurmayacağını ve asile yapılan tebligatın usulüne uygun olup olmamasının da sonuca etkili olmayacağını karara bağlamıştır¹²³.

Bir kimsenin birden fazla vekili varsa bunlardan birisine yapılır. Birden fazla vekile yapılmış ise, ilk yapılan tebliğin tarihi tebligat tarihidir. Bunun yanında vekaleti olmayan yerine vekaleti olan avukata tebligat yapılması tercih edilmelidir. Yargıtay bir kararında, vekil vasıtasıyla takip edilen işlerde tebligat vekile yapılmasının zorunlu olduğunu, tebligatın dosyada vekâleti bulunan vekil yerine; dosya içerisinde vekâletinin ya da tevkili olmayan vekile yapılmasının usulsüz olduğunu karara bağlamıştır¹²⁴.

Vekil ile yürütülen işlerde vekile tebligat zorunluluğu her durumda geçerli değildir ve bazı istisnaları bulunmaktadır. Yargıtay bir kararında, vekile tebliğ zorunluluğunun bulunması asile tebligat yapılması lüzumunu ortadan kaldırmadığını, 2004 sayılı Kanunu'nun 76. maddesinde mal beyanında bulunmamak suçu, 338. maddesinde düzenlenen hakikate muhalif beyanda bulunma suçu gibi icra-iflas suçlarında borçlunun cezalandırılabilmesi için icra emrinin borçlunun vekiline değil, kendisine tebliğ edilmiş olması gerektiğini, icra emrinin asile tebliğ işleminin usulsüz olmayıp, vekile de tebliğ edilmemesi noktasında tebliğ işlemi eksikliği olduğunu ve ilama uygun icra emrinin borçlunun ilamda yazılı olan vekiline de tebliğ edilmesinin gerekli olduğunu karara bağlamıştır¹²⁵.

Vekilin asıl adına tebligat yapılması vekilin istifa etmesi veya azledilmesi ile sona ermektedir. Ancak bu işlemin istifa halinde asıla tebliğ edilmesinden itibaren 2 hafta daha devam etmektedir. Yargıtay bir kararında, Avukatlık Kanunu'nun 41. maddesi ve 6100 sayılı Kanun'un 82. maddesi hükümleri uyarınca, vekillikten istifa eden vekilin vekâlet görevinin, istifa dilekçesinin asile tebliğinden itibaren 2 hafta süreyle devam ettiğini, istifa eden avukatın

---

¹²³ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/15448, Karar No: 2019/4985, Tarih: 21.03.2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/15448, Karar No: 2019/4985, Tarih: 21.03.2019; İzmir BAM 8. HD., Esas No: 2019/110, Karar No: 2019/1513, Tarih: 28.05.2019; Yargıtay 14. HD., Esas No: 2019/749, Karar No: 2019/2716, Tarih: 26.03.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/12562, Karar No: 2019/9273, Tarih: 28.05.2019; İzmir BAM 8. HD., Esas No: 2019/65, Karar No: 2019/1497, Tarih: 28.05.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹²⁴ Yargıtay 10. HD., Esas No: 2017/6115, Karar No: 2019/5805, Tarih: 03.07.2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹²⁵ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/3121, Karar No: 2018/6631, Tarih: 25.06.2018; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 8. HD., Esas No: 2016/21933, Karar No: 2017/192, Tarih: 16.01.2017; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/2245, Karar No: 2018/4052, Tarih: 02.05.2018; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/5236, Karar No: 2019/1374, Tarih: 05/02/2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/12613, Karar No: 2019/17054, Tarih: 26/11/2019; Yargıtay 9. HD., Esas No: 2018/7428, Karar No: 2018/19551, Tarih: 05.11.2018 (UYAP sisteminden alınmıştır).

istifa dilekçesinin asile tebliğ edilmediğinden Avukatın vekilliğinin halen devam ettiğini karara bağlamıştır¹²⁶.

3.6.2.4. Kanuni Temsilciye Tebligat

Hukuken bir kimsenin fiil ehliyetine sahip olup olmaması oldukça önemli bir olgudur. Fiil ehliyetine sahip olmayan bir kimseyi kanuni bir temsilcisi temsil eder. Kanuni temsilci kişinin velisi, vasisi veya kayyımı gibi kişiler olabilir. Bu bağlamda fiil ehliyetine sahip olmayan bir kimse yerine varsa kanuni temsilcisine tebligat yapılması gerekmektedir (Teb. K. m. 11; Teb. Yön. m. 19)¹²⁷.

Yargıtay bir kararında, muhatabın tebligat tarihinde hükümlü olarak cezaevinde bulunduğu, söz konusu tebligatın davalı vasisine yapılması gerekirken asıla yapılmasının usul ve yasaya uygun olmadığını, kendisine vasi atandığı anlaşılarak vasiye de tebligat yapılmaya çalışılmışsa da Tebligat Kanunu'nun 21/1. maddesine göre vasiye yapılan tebligat günü muhatabın tahliye olduğu, yargılamanın devam eden aşamalarında ise; muhatap adına tebligatın Teb. K. 21/2. maddesine göre usule aykırı şekilde doğrudan MERNİS adresine yapılmaya devam edildiğinden muhataba yapılan tüm tebligatların usulsüz olduğunu karara bağlamıştır¹²⁸.

Kanuni temsilcisi olan bir kimseye istisnai haller dışında tebligat yapılamaz. Kendisine tebligat yapıldığı durumlarda da kanuni temsilcisine tebligat yapılmaz¹²⁹. Bu konuda Yargıtay'ın farklı kararları bulunmaktadır.

Yargıtay bir kararında, sanığın yokluğunda kurulan hükmün, başka suçtan hükümlü olarak cezaevinde bulurken verildiği ve temyiz yoluna bizzat başvurması gereken sanık yerine vasisine tebliğ olunduğu ve Teb. K. 11/3. maddesi uyarınca mahkumiyet hükmünün bizzat sanığa yapılması gereken bir tebligat niteliğinde bulunduğunu karara bağlamıştır¹³⁰.

Ancak başka bir kararında ise muhatabın hükümlü olarak cezaevinde olduğundan annesinin velayeti altına konulduğu, mahkemece "temyiz harç ve giderlerini davalının verilen süre zarfında yatırmadığı" gerekçesiyle "temyiz başvurusunun yapılmamış sayılmasına" karar verildiği, bu karar cezaevinde bulunan kısıtlı davalı asile tebliğ edildiği ve davalı asilin bu kararı

---

¹²⁶ Yargıtay 19. HD., Esas No: 2019/293, Karar No: 2019/653, Tarih: 06/02/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹²⁷ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 53.

¹²⁸ Yargıtay 2. HD., Esas No: 2019/889, Karar No:2019/1680, Tarih: 26.02.2019, Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay HGK., Esas No: 2013/1372, Karar No: 2014/1065, Tarih: 17.12.2014 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹²⁹ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 107.

¹³⁰ Yargıtay 2. CD., Esas No: 2015/15223, Karar No: 2015/17579, Tarih: 08/10/2015 (UYAP sisteminden alınmıştır).

temyiz ettiği, ancak davalı, hükümlülük sebebiyle yasal kısıtlılık altında bulunduğuna göre, tebligatın kanuni temsilcisine (velisine) yapılmasının zorunlu olduğu, bundan dolayı "temyiz başvurusunun yapılmamış sayılmasına" dair kararın davalının kanuni temsilcisine tebliğ edilmesi gerektiğini karara bağlamıştır¹³¹.

Kanuni temsilcisi olmayıp da bulunması gereken kimselere usulüne uygun olarak kanuni temsilci tayini yoluna gidilir (Teb. K. m. 11; Teb. Yön. M. 19)¹³².

3.6.2.5. Tüzel Kişilere ve Ticari İşletmelere Tebligat

Türk hukukunda belirli bir gayeyi gerçekleştirmek için örgütlenmiş; hukuk düzeninin bağımsız birer varlık olarak tanıdığı kişi veya mal topluluklarına tüzel kişi denilmektedir¹³³. Tüzel kişiler gerçek kişilerden farklı olarak tüzel kişiliğe özgü özel hükümler uyarınca hukuki bir kişilik kazanmaktadır (MK. m. 47). Tüzel kişilik kamu hukuku tüzel kişileri ve özel hukuk tüzel kişiler olarak ikiye ayrılmaktadır. Kamu tüzel kişileri kamu hukukuna tabi kamu idareleri ve kamu kurumları olarak ikiye ayrılmaktadır. Özel hukuk tüzel kişileri ise kişi toplulukları olan dernek, şirket, sendika vb. ile mal toplulukları ise vakıflardır¹³⁴.

Tüzel kişi ve ticari işletmelere tebligat Teb. K. m. 12'ye göre yetkili temsilcilerine, birden fazla temsilci bulunması durumunda sadece birisine tebligat yapılır. Bu maddeye göre tüzel kişilerin ancak yetkili kılınan temsilcilerine tebligat yapılması gerekmektedir. Böyle bir yetkisi olmayan herhangi bir çalışana tebligat yapılamaz. Yetkili temsilciler özel hukuk tüzel kişilerinde kuruluş belgesinde veya sözleşmede belirlenirken¹³⁵ kamu hukuku tüzel kişilerinde tebligat yapılacak temsilci kanun ile belirlenir (Teb. Yön. m. 20)¹³⁶. Uygulamada ise kamu tüzel kişilere tebligat bu işle görevlendirilmiş bir evrak birimine, tebligat evrakının teslimi yöntemi ile tamamlanmaktadır¹³⁷.

Yargıtay bir kararında, derneğe yapılan tebligatı alan kişinin, tebliğ anında dernekte yetkili temsilci ya da müdür olarak çalışıp çalışmadığı ya da yönetim kurulu üyeleri tarafından

---

¹³¹ Yargıtay 2. HD., Esas No: 2014/25532, Karar No: 2015/821, Tarih: 03.02.2015 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹³² Ruhi / Ruhi, tebligat Hukuku, s. 107.

¹³³ Akünel, Teoman, Türk Medeni Hukukunda Tüzel Kişiler, İstanbul: Beta Yayınevi, 1995, s.10.

¹³⁴ Çağlayan, Ramazan, "Hukukumuzda Kamu Tüzel Kişiliği Kavramı ve Kısıtları", Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi, 2016, Sayı 7, (s. 373- 398), s. 376- 377.

¹³⁵ Özbacı, Vergi Usul Kanunu, s. 290.

¹³⁶ Akcan / Albayrak, Tebligat Hukuku, 6, s. 127.

¹³⁷ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 56- 57.

atanan ve onların yokluğunda tebliğ alabilecek konumda memur ya da görevli sıfatının olup olmadığının araştırılmadığı, bu konunun araştırılarak oluşacak sonuca göre karar vermek gerektiğini karara bağlamıştır¹³⁸.

Tüzel kişilere tebligatta yetkili temsilciler, tebligat anında işyerinde bulunmadıkları veya evrakı o sırada alamayacak bir durumda iseler, bu durumun nedenleri araştırıldıktan sonra tebliğ, o yerde sürekli çalışan memur veya müstahdemlerinden birine yapılabilir. Ancak bu memur veya müstahdemnin yetkili temsilciden sonra gelen veya evrak işleri ile görevlendirilmiş bir çalışan olması gerekir. Bunların olmadığının tespiti ve tutanağa geçirilmesinden sonra o yerdeki diğer memur veya müstahdemlerinden birine tebligat yapılabilir (Teb. K. m. 13; Teb. Yön. m. 21)¹³⁹.

Bursa Bölge Adliye Mahkemesi bir kararında, şirkete yapılan tebligatın gerçekte şirket yetkilisi olmayan bir çalışana "Aynı işyerinde daimi birlikte çalışanı ve muhatabı çarşıya gittiğini beyan eden yetkilinin imzasına tebliğ edildi" şerhi ile tebliğ edilmesinin, tebliğ işlemi sırasında, şirket yetkilisinin bulunup bulunmadığı araştırılmadan, yetkili bir kişi yok ise bu hususun tebliğ evrakına şerh edilmeden yapılmasından dolayı tebligatın usulsüz olduğunu karara bağlanmıştır¹⁴⁰.

Tüzel kişiler adına yetkili temsilciler yetkili olduğundan yetkisiz bir çalışanın tebligat alması tebligat usulüne aykırıdır. Yargıtay bir kararında, şirket yetkili olmayan bir çalışana yetkili sıfatıyla yapılan tebligatın usulsüz olduğunu karara bağlamıştır¹⁴¹.

Yetkili temsilci yerine başka bir kimseye tebliğ edilmesi gerektiğinde tebliğ yapılacak kişinin o yerin çalışanı olup olmadığının araştırılması ve sigorta sicil numarasının evraka şerh düşülmesi gerekmektedir. Yargıtay bir kararında, şirket adına gönderilen haciz ihbarnamesi, "tebligat, adreste şirket yetkilisinin gittiğini beyan eden aynı çatı altında birlikte çalışan ehil ve reşit daimi işçisi imzasına tebliğ edildi" şerhi ile tebliğ edilmesine rağmen tebligatı alan kişinin

---

¹³⁸ Yargıtay 12. HD., Esas No: 2016/13217 Karar No: 2017/4059 Tarih: 16/03/2017; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay HGK., Esas No: 2017/13-552, Karar No: 2017/385, Tarih: 01.03.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹³⁹ Yargıtay 9. HD., Esas No: 2018/7428, Karar No: 2018/19551, Tarih: 05.11.2018 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁴⁰ Bursa BAM 4. HD., Esas No: 2019/72, Karar No: 2019/700, Tarih: 29/04/2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 8. HD., Esas No: 2018/9463, Karar No: 2018/12783, Tarih: 16.05.2018; Yargıtay 6. HD, Esas No: 2014/9837, Karar No: 2014/10694, Tarih: 01.10.2014; Antalya 12. HD., Esas No: 2019/53, Karar No: 2019/1290, Tarih: 02/05/2019; Yargıtay 13. HD., Esas No: 2016/17072, Karar No: 2019/7123, Tarih: 12/06/2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2011/25608, Karar No: 2012/9400, Tarih: 26.03.2012 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁴¹ İzmir BAM., 12. HD., Esas No: 2019/76, Karar No: 2019/306, Tarih: 11/02/2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 13. HD., Esas No: 2016/17072, Karar No: 2019/7123, Tarih: 12/06/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

şirketle bir bağlantısı olup olmadığı ile ilgili herhangi bir araştırma yapılmadığı, araştırma yapılarak tebligatın durumunun değerlendirilmesi gerektiğini karara bağlamıştır¹⁴².

3.6.2.6. Askeri Şahıslara Tebligat

Askeri şahıslara askeri alanlarda veya görev yerlerinde tebligat yapılması gerekebilir. Bu durumda tebligat usulleri askeri şahısların rütbesine, yurt içi veya yurt dışında görevli olup olmadıklarına ve sefer halinin söz konusu olup olmadığına göre değişiklik göstermektedir. Yurt dışında görevli olan askeri şahıslara tebligat usulleri yukarıda uluslararası tebligat başlığı altında incelendiğinden burada yurt içinde görevli askeri şahıslara tebligat usulleri üzerinde durulacaktır.

Yurt içinde görevli askeri şahıslardan erat (er ve erbaş) olanlara tebligat, en yakın üstü olan kıta komutanı veya müessese amirine yapılır. Birlikte görevli nöbetçi amiri veya subayı ise tebligatın muhatabı olan er veya erbaşın en yakın komutanının bulunmasını ve tebligatın usulüne uygun yapılmasını temin eder. Muhatabın temini sağlanamaz ve tebliğ işlemi mümkün olmazsa tebligat kendilerine yapılır (Teb. K. m. 14/1; Teb. Yön. 22)¹⁴³. Kanun koyucu er ve erbaşlar için tebligat usulünde genel kural olan tebligatın doğrudan muhataba yapılması kuralına bir istisna getirmiştir. Nitekim askeri birlik içerisinde bir er veya erbaşın ulaşmanın zorluğu göz önüne alındığında yerinde bir uygulama olmuştur.

Kanun lafzında geçen erat terimi er ve erbaşları kapsadığından (Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, m. 118) erbaşlar en yakın üst sayılmamaktadır. Bu yüzden er adına erbaş tebligat yapılamaz.

Yargıtay bir kararında, muhatap “er” olarak askerlik yaptığı kıtası komutanlığına tebliğ için gönderildiği ve çavuşu imzasına tebliğ edildiği ancak Teb. K. bakımından er ve erbaşlar aynı kategoride değerlendirildiğinden muhataba yapılan tebligatın usulsüz olduğunu karara bağlamıştır¹⁴⁴.

Er ve erbaş dışındaki askeri şahıslara er ve erbaşlardan farklı olarak, doğrudan kendilerine yapılması gerekmektedir. Tebligatın gerçekleştirilmesini birliğin nöbetçi amiri ya

---

¹⁴² Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/9758, Karar No: 2018/6107, Tarih: 08/06/2018; Benzer kararlar için Bkz.: Bursa BAM., 6. HD., Esas No: 2019/122, Karar No: 2019/707, Tarih: 03/04/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁴³ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 86- 87; Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 58; Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 86- 87; Yargıtay 17. CD., Esas No: 2016/19192, Karar No: 2018/16285, Tarih: 17.12.2018; Yargıtay 17. CD., Esas No: 2016/19001, Karar No: 2018/16397, Tarih: 18.12.2018 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁴⁴ Yargıtay 2. HD., Esas No: 2010/8839, Karar No: 2011/10188, Tarih: 09.06.2011 (UYAP sisteminden alınmıştır).

da subayı sağlar. Muhatap derhal bulunamaz veya herhangi bir durumdan dolayı tebliğin temini mümkünlik durumu söz konusu olmazsa tebliğ nöbetçi amiri ya da subayına yapılır (Teb. K. m. 14/2; Teb. Yön. 23)¹⁴⁵. Muhataba tebliğin mümkün olmadığı hallerde, derhal hazır bulundurulamazsa nedenleri, tebliğ yapılan nöbetçi amiri veya subayının kimlik bilgileri, rütbesi ve görevinin tebligat evrakına yazılması gerekmektedir.

Yargıtay bir kararında, Uzman Jandarma Çavuş olan muhatapın kıtasına yapılan tebligatta sadece ismi yazılan bir kişiye tebliğ edildiği ancak tebliğ alan kişinin yetkili nöbetçi amir veya subay olup olmadığı ve devamında muhatapın derhal hazır bulundurulamama nedeni mazbatada belirtilmediğinden tebligatın usulsüz olduğunu karara bağlamıştır¹⁴⁶.

Sefer halinde de askeri şahıslara tebligat ihtiyacı doğabilir. Sefer halinin şartları göz önünde bulundurulduğunda askeri şahısları hemen ulaşma imkanı olmayabilir. Bu yüzden sefer halinde askeri şahıslara tebligat bağlı bulundukları kara, deniz ve hava kuvvet komutanlıkları aracılığıyla yapılması gerekmektedir. Tebligat evrakı ise en yakın üst olan kıta komutanı veya kurum amiri tarafından muhataba ulaştırılır. Tebligat evrakının muhataba ulaşması gecikebileceği göz önünde bulundurularak tebliğ tarihi evrakın muhataba ulaştığı tarih olarak belirlenmelidir (Teb. K. m. 15; Teb. Yön. 24)¹⁴⁷.

3.6.2.7. Tutuklu ve Hükümlülere Tebligat

Tutuklu ve hükümlülere tebligat usulünde bazı özel uygulamalar bulunmaktadır. Tutuklu ve hükümlüye doğrudan tebliğ memuru tarafından tebligat yapılamaz. Bu durumda olan kimselere tebligatın yapılmasını kurum müdürü veya orayı idare eden memur temin eder (Teb. K. m. 19; Teb. Yön m. 28). Bununla birlikte hiçbir koşulda kurum müdürü veya memuruna tutuklu ve hükümlü adına tebliğ yapılamaz¹⁴⁸.

Tebligat usulü hükümlüler açısından farklılık göstermektedir. Bir sene ya da daha çok hürriyeti bağlayıcı cezaya çarptırılmış olup kendilerine kanuni temsilci atanmış olan hükümlülere doğrudan tebligat yapılmaz, bunların kanuni temsilcilerine tebligat yapılır¹⁴⁹. Ayrıca tutuklu ve hükümlülerin bilinen son adreslerine tebligat yapılamaz. Bulundukları ceza

---

¹⁴⁵ Ruhi, Milletlerarası Tebligat, s. 91- 92.

¹⁴⁶ Yargıtay 2. HD., Esas No: 2016/22305, Karar No: 2018/8754, Tarih: 10.09.2018 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁴⁷ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 59; Yılmaz / Çağlar, Tebligat Hukuku, s. 303.

¹⁴⁸ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 112; Yargıtay 2. HD., Esas No: 2014/23076, Karar No: 2014/25145, Tarih: 09.12.2014 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁴⁹ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 62.

ve infaz kurumunda tebligat yapılması gerekmektedir. Cezaevine girmeden önceki adreslerine yapılan tebligat geçersizdir¹⁵⁰. Yargıtay bir kararında, cezaevinde bulunan sanığın kayıtlardaki adresine yapılan tebligatın geçersiz olduğunu karara bağlamıştır¹⁵¹. Yargıtay başka bir kararında, tebligat tarihinde 18 yaşını dolduran ve cezaevinde bulunan kişiye cezaevine tebligat yapılması gerekirken bilinen son adresinde bulunmadığından Teb. K. 21/2 maddesi uyarınca yapılan tebligatın usulsüz olduğunu belirtmiştir¹⁵².

3.6.2.8. Otel, Yurt, Hastane vb. Toplu Yaşanılan Yerlerde Tebligat

Teb. K. 18. Maddesinde, muhatabın tebligat adresinin herkesin rahatlıkla giremediği veya aranan kişinin rahatlıkla bulunamadığı otel, yurt, hastane, yatılı okul, fabrika vb. yerlerden birisi olması durumunda tebligatta izlenecek usulü düzenlemiştir. Bu maddeye göre, bu madde de sayılan yerleri adres gösteren muhatabın hemen bulunmasını bu gibi yerleri idare eden veya muhatabın bulunduğu bölümü idare eden amiri sağlar. Muhatabın hemen bulunamadığı durumlarda ise tebligat bu kimselere yapılır¹⁵³.

3.7. Usulsüz Tebligat

Usulsüz tebligat uygulamada sıkça karşılaşılan bir durum olduğundan tebligat hukukunun uygulamadaki en önemli sorunudur. Bilindiği üzere tebligat işlemi bir usul işlemidir ve tebligat ile ilgili mevzuata göre yapıldığında hukuken geçerli bir işlem olacaktır. Tebligat mevzuatına harfiyen uyulması bu bağlamda oldukça önem kazanmaktadır. Mevzuata uyulmaması durumunda usulsüz tebligattan söz edildiği gibi tebligatın yokluğu da söz konusu olabilir¹⁵⁴.

Tebligat alanında tebligatın yokluğu ve usulsüzlüğü halleri çoğu zaman birbirine karıştırılmaktadır. Tebligatın yokluğu ile tebligat işlemi hukuken geçersiz sayıldığından bir hüküm ifade etmez ve tebligat işleminin yeniden yapılmasını gerektirir. Usulsüz tebligat ise mevzuatta belirlenen usul şartlarına uyulmasa bile tebligat işleminin yapıldığını ifade

---

¹⁵⁰ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 114.

¹⁵¹ Yargıtay 17. CD., Esas No: 2019/4345, Karar No: 2019/6183, Tarih: 25/04/2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 2. HD., Esas No: 2014/23076, Karar No: 2014/25145, Tarih: 09.12.2014 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁵² Yargıtay 17. CD., Esas No: 2017/27549, Karar No: 2017/5996, Tarih: 16.05.2017; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 20. HD., Esas No: 2017/4438, Karar No: 2017/6687, Tarih: 21.09.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁵³ Ruhi / Ruhi, Tebligat Hukuku, s. 137- 138.

¹⁵⁴ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 559.

etmektedir. Muhatabın usulsüz tebligattan bilgisi olması ve içeriğini öğrenmesi durumunda bu tebligat hukuken geçerli sayılmaktadır. Ancak tebliğ tarihi muhatabın tebligatı öğrendiği tarih olarak belirlenir (Teb. K. m. 32; Teb. Yön. M. 53)¹⁵⁵.

Bursa Bölge Adliye Mahkemesi bir kararında, usulsüz yapıldığı anlaşılan bir tebligatı öğrendiğini beyan eden muhatabın öğrendiğin, beyan ettiği tarihin tebliğ tarihi şeklinde sayılması gerektiğini karara bağlamıştır¹⁵⁶.

3.8. Tebligat Masrafları

Tebliğat işlemlerinin yürütülmesi belli masrafların ortaya çıkmasına sebep olduğundan dolayı bu işlemler sonucu ortaya çıkan masrafın karşılanması gerekmektedir. Bu masrafların nasıl belirleneceği Teb. K. m. 3- 4 ile Teb. Yön. m. 6- 7 ve bu masrafları kimlerin ödeyeceği Teb. K. m. 5 ile Teb. Yön. M. 8’de ortaya konulmuştur.

Tebliğat işlemleri genel olarak PTT AŞ tarafından yürütüldüğünden dolayı PTT AŞ bu işlemlerden dolayı alacağı ücretleri ayrı bir tarifeye belirler. Bu tarifiede farklı işler için farklı ücretler belirlendiği gibi ekonomik koşullar göz önünde bulundurularak tarifiedeki ücretler değiştirilebilir (Teb. K. m. 3; Teb. Yön. m. 6)¹⁵⁷.

Memurlar aracılığıyla yaptırılacak tebligatta, yapan memura verilecek zorunlu masrafların miktarı, memurun bulunduğu yer ile tebligat gerçekleştirilecek olan kişinin mevcut bulunduğu yerin mesafesine göre, her mali yılbaşında, il idare kurullarınca belirlenir. Ancak Harcırah Kanunu’na göre tazminat alan memurlara, yaptıkları tebliğler için ödeme yapılmaz (Teb. K. m. 4; Teb. Yön. m. 7)¹⁵⁸.

Tebliğat işlemi ile ortaya çıkacak masrafları tebligat talebinde bulunan kimse peşin olarak ödemek zorundadır. İşin başında tebligat işlemlerinde ortaya çıkacak meblağ tam olarak hesaplanması her zaman mümkün olmayabilir. Bu hallerde avans alınır ve işlem tamamlandıktan sonra masraflar avanstaki düşülerek bakiye iade edilir. Masrafların tebligatı çıkaracak merci tarafından belirlenen süre içinde ödenmesi gerekmektedir. Tebligat talebinde

---

¹⁵⁵ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 167- 168.

¹⁵⁶ Bursa BAM 6. HD., Esas No: 2019/126, Karar No: 2019/961, Tarih: 30/04/2019; Benzer kararlar için Bkz.: Bursa BAM 6. HD., Esas No: 2019/122, Karar No: 2019/707, Tarih: 03/04/2019; Yargıtay 7. CD., Esas No: 2018/18523, Karar No: 2019/33832, Tarih: 08.07.2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/8646, Karar No: 2019/11308, Tarih: 27/06/2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2019/7018, Karar No: 2019/11198, Tarih: 26/06/2019; Yargıtay 12. HD., Esas No: 2018/15687, Karar No: 2019/4769, Tarih: 19/03/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁵⁷ Yılmaz / Çağlar, Tebligat Hukuku, s. 101.

¹⁵⁸ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 78.

bulunan kimse süresi içinde ödeme yapmazsa talebinden vazgeçmiş sayılır. Ancak zorunlu sebeplerden dolayı bu süreye uyulmadığı anlaşılırsa talepte bulunana ödeme yapması için yeni bir süre tanınması durumu söz konusu olur (Teb. K. m. 5; Teb. Yön. m. 8)¹⁵⁹.

3.9. Tebligat ile ilgili Suçlar

Tebliğat işlemlerinin usulüne uygun ve süratli bir şekilde yürütülebilmesi için Teb. K. bazı suçlar öngörülmektedir. Bu suçların karşılığında cezai yaptırımlar belirlenerek tebligatın usulüne uygun yapılmasını sağlamaya çalışılmaktadır. Teb. K. 52- 56 maddelerinde düzenlenen suçları tebliğ ile görevli kılınanlar işleyebileceği gibi muhatap ve üçüncü şahıslarında işleme olanağı bulunmaktadır¹⁶⁰.

3.9.1. Kanunu Uygulamakla Görevli Kişilerin İşleyecekleri Suçlar

Tebliğat sürecinde görevli olan kimseler (tebliğ memuru, ilgili yerde çalışan memur, müstahdem ve hizmetliler ile mahalle, köy muhtar ve ihtiyar heyeti ve meclisi üyeleri) işledikleri suçlar ile kendilerine karşı işlenen suçlar bakımından TCK'nun kamu görevlisine ilişkin hükümler uygulanır (Teb. K. m. 52/1). Söz konusu memurlara ceza tatbiki bu kişilere disiplin ceza soruşturması yapılmasına engel değildir (Teb. K. m. 52/2).

Kanunu uygulamakla görevli kişiler hakkında görevi kötüye kullanma suçu işledikleri iddiası bulunduğu göze çarpmaktadır. TCK, m. 257'deki düzenleme bağlamında, bu suç hem görevinin gereklerine aykırı bir şekilde hareket sergilemek suretiyle, hem de ihmal ya da gecikme göstererek işlenen bir suç tipidir. Ancak bu suç işlendiğinin belirlenmesi için öncelikle Objektif cezalandırma şartı diye ifade edilen, mağduriyete veya kamunun zararına sebep olup olmadıkları ve haksız kazanç elde edip etmediklerinin tespiti gerekmektedir. Bu tespit neticesinde görevin gereklerine aykırı hareket edenler altı aydan iki yıla, ihmal ve gecikme gösterenler ise üç aydan bir yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır¹⁶¹.

Yargıtay bir kararında, TCK'nın 257'inci maddesinde belirtildiği üzere bir zarar suçu olarak açıkça ortaya konan görevi kötüye kullanma suçunun oluşabilmesi için norma aykırı bir davranışın yetersiz olduğu bunun yanında objektif cezalandırma şartlarının da oluşması gerektiği, ihtiyati tedbir kararının akıbeti, tedbirin uygulanıp uygulanmadığı ya da hükümsüz

---

¹⁵⁹ Çatalkaya, Tebligat Hukuku, s. 33.

¹⁶⁰ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 115.

¹⁶¹ Yokuş Sevik, Handan, “Görevi Kötüye Kullanma Suçu (TCK m. 257)”, DÜHFD, Cilt: 23, Sayı: 39, Yıl: 2018, s. 257-316.

kalıp kalmadığı araştırılıp, sanığın eylemi sonucunda kişi mağduriyeti veya kamu zararı ya da kişilere haksız menfaat sağlanması unsurlarının oluşup oluşmadığı, varsa hangi biçimde oluştuğunun denetime olanak sağlayacak biçimde gerekçeleriyle karar yerinde tartışılması ve neticesi bağlamında sanığın hukuki durumunun takdir ve tayin edilmesi gerektiği gözetilmeden, eksik veya noksan inceleme ve yetersiz gerekçelerle yazılı şekilde mahkûmiyet hükmü kurulmasını hukuka uygun bulmamıştır¹⁶².

Tebliğ memurunun tebligat evrakını gerçeklere aykırı olarak düzenlemesi ile ortaya evrakta sahtecilik suçunun ortaya çıkmasına sebep olabilir. Ancak burada öncelikle görevlinin suç işlemedeki kastının ve görevi kötüye kullanma suçu bakımından objektif cezalandırma şartlarının değerlendirilmesi gerekmektedir. Yargıtay bir kararında, muhatabı araştırıp tebliğ etmek yerine, "... adresine giderek, bizzat tebliğ edildi" şerhi verip, muhatabı tanıyan ve muhatabın geç geleceğini söyleyen sitede görevli bekçiye teslim etmek şeklindeki eyleminde, sanığın sahte belge düzenleme kastının bulunmadığının kabulü gerektiği, ancak sübut bulan eyleminin görevi kötüye kullanmak suçunu oluşturup oluşturmadığının değerlendirilmesi gerektiğinin gözetilmeden, suç vasfının tayininde yanılı sonuç sahtecilik suçundan mahkûmiyetine hükmolunmasının hukuka uygun olmadığını karara bağlamıştır¹⁶³.

3.9.2. Yanlış İsim ve Adres Bildirme Suçu

Tebliğ işlemi sırasında tebliğ memurları tebligatın muhatabını ancak sorarak ve çevreden araştırarak bulabilir. Ancak şüpheli gördüğü durumlarda karşısındakinin kimliğini bakmak isteyebilir (Teb. Yön. m. 36). Bu yüzden ilgililer hem kendileri hem de başkalarına ait isim ve adres bilgilerini doğru bir şekilde bildirmek ile yükümlüdürler. Ancak kendileri veya başkalarıyla ilgili yanlış isim ve adres bilgileri verenler hakkında altı aydan iki yıla kadar hapis cezasına karar verilir (Teb. K. m. 53)¹⁶⁴.

---

¹⁶² Yargıtay 5. CD., Esas No: 2015/7857, Karar No: 2019/2743, 05/03/2019; Benzer kararlar için Bkz.: Yargıtay 5. CD., Esas No: 2014/7955, Karar No: 2019/2811, Tarih: 07/03/2019; Yargıtay 5. CD., Esas No: 2015/10296, Karar No: 2019/5343, Tarih: 15/05/2019; Yargıtay 5. CD., Esas No: 2015/8754, Karar No: 2019/2920, Tarih: 12/03/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁶³ Yargıtay 11. CD., Esas No: 2017/3843, Karar No: 2019/4170, Tarih: 29/04/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁶⁴ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 116.

3.9.3. Tebliğ Edilen Evrakın Muhatabına Verilmemesi ve Tebligatı Kabulden Kaçınma Suçu

Bizzat muhatabın kendisine tebliğ edilmeyen evraklar o yerde bulunan ve muhatap adına tebliğ almaya yetkili kişilere tebliğ edilir. Muhatap adına tebellüğ eden kimselerin en kısa sürede evrakı muhataba ulaştırması beklenir. Bunun sağlanabilmesi için Teb. K. 54. Maddesine göre muhatap adına tebellüğ ettiği evrakı en kısa sürede muhataba ulaştırmayanların bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılmaları öngörülmektedir. Aynı biçimde muhatap adına tebliğ almaya yetkili olduğu tebligatı kabulden kaçınan kişilerde aynı şekilde cezalandırılır¹⁶⁵.

Ancak bu suçların oluşabilmesi için kanun koyucu objektif cezalandırma şartının varlığını şart koşmaktadır. Yani tebliğ edilen evrakın muhatabına verilmemesi ve tebligatı kabulden kaçınma ile bu eylemden kişi mağduriyeti veya kamu zararı ya da kişilere haksız menfaat sağlanması vb. koşulların bulunup bulunmadığının tespiti gerekmektedir¹⁶⁶.

Yargıtay bir kararında, köy muhtarı olan sanığın muhatabın MERNİS adresine gönderilen tebligatları muhatap adreste oturmasa dahi muhatap adına kabule mecbur olduğu halde, posta dağıtıcısının bu konudaki uyarısı bulunmasına rağmen tebligatları almayarak, tebliğ işleminin yenilenmesine ve gecikmeye sebep olması biçimindeki eyleminin, 7201 sayılı Tebligat Kanununun özel ceza hükmü niteliğindeki 54/2. maddesinde düzenlenen "tebligatı kabulden kaçınma" suçunu oluşturacağı gözetilmeden, suç niteliğinde yanlışla düşülerek TCK'nın 257/1. maddesi ile uygulama yapılmasının hukuka uygun olmadığını karara bağlamıştır¹⁶⁷.

3.9.4. Yalan Beyan Suçu

Tebligat Kanunu'nun 55. maddesinde düzenlenen yalan beyan suçu genel olarak muhatap ve muhatap adına tebliğe yetkili kişiler tarafında işlenebilecek suçlardır. Bu maddeye göre; tebligatın muhatabı ile ilgili yalan beyanda bulunan muhatap ve muhatap adına tebliğe yetkili kişi ile muhatap olmadığı ya da muhatap adına tebliğ almaya yetkisi olmadığı halde kimliği ve sıfatı ile ilgili yalan beyanda bulunarak tebliğ evrakını teslim alan kimse, bu eylemlerinden dolayı bir yıla kadar hapis cezasıyla cezalandırılır (Teb. K. m. 55)¹⁶⁸.

---

¹⁶⁵ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 180- 181.

¹⁶⁶ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 118.

¹⁶⁷ Yargıtay 18. CD., Esas No: 2019/188, Karar No: 2019/6076, Tarih: 28/03/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

¹⁶⁸ Deliduman, Tebligat Hukuku, s. 182- 184;

3.9.5. Tebligat Evrakının Taliki ile İlgili Suçlar

Tebliğatın muhatabı ile onun yerine tebliğ almaya yetkili hiç kimsenin tebligat adresinde bulunmaz ya da tebellüğden kaçınır ise tebliğ memuru tebligat evrakını, o yerin muhtar ya da ihtiyar heyeti azalarından uygun olan birine ya da zabıta amiri o uygun olmazsa memurlarına imza karşılığı teslim edebilir. Bu teslim edenin adresinin yazılı olarak bulunduğu ihbarnameyi gösterilen adresteki binanın girişinde buluna kapıya yapıştırır (Teb. K. m. 21). Bu şekilde muhatabın tebligattan bilgi edinmesi amaçlanmaktadır. Tebligat evrakı veya ihbarnamenin bu şekilde kapıya asılmasına karşı koyanlar ile asılı olan bu evrakları bulundukları o yerden koparan, yok eden ya da okunamayacak duruma getirenlerle ilgili, üç aydan bir seneye kadar hapis ve 25 günden 150 güne kadar adlî para cezasına hükmolunmaktadır (Teb. K. m. 56)¹⁶⁹.

---

¹⁶⁹ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 120.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

ELEKTRONİK TEBLİGAT USUL VE ESASLARI

4.1. Elektronik Tebligat ve Gelişimi

Son yıllarda teknoloji, bilim, bilgisayar, internet vb. alanlarda yaşanan değişim hayatın hemen her alanını etkilemektedir. Son çeyrek asırlık süreçte haberleşme ve iletişim, ticaret, bankacılık hizmetleri, vb. birçok faaliyet dijital platformlarda yürütülmektedir. Bu gelişmeler e-posta, e-bankacılık, e-ticaret vb. olguların ortaya çıkmasına sebep olmuştur. Kamu sektörü de zamanın şartlarına uygun olarak birçok hizmetini dijital platformlara taşımıştır. Yine Son dönemde söz konusu teknolojik gelişmeler elektronik devlet (e-devlet) uygulamalarını yaygınlaştırmış ve bu uygulamaların önemi büyük oranda artmıştır. Gündelik yaşamın neredeyse her sahasında bu durum yeni uygulamalarla kendisi hissettirmeye başlamıştır. E-devlet uygulamaları genel itibariyle, vatandaş-devlet; özel sektör-devlet ve devlet-devlet kurumları arasındaki ilişkiyi iki yönlü olarak bilgilerin aktarılması ile bilgilerin fiziki olanaklarının dijital ortama taşınması olarak ifade edilebilir¹.

E-Devlet sistemi, elektronik ortamda kurumlara ulaşmış olan her türlü belgenin yetkililerce istenildiği takdirde herhangi bir yer ve zamanda takibinin gerçekleştirilmesine imkân sağlamaktadır. Bu açıdan bilgi akışındaki kesinti hem hiyerarşi içinde hem de dışında engellemesi bağlamında devletin her kurumunun yaptıkları faaliyetlerini devlet güvenliği dikkate alınmak şartıyla bir sır olmaktan çıkarmıştır. Nitekim e-devlet uygulamaları; zaman, işgücü ve ekonomik birçok kaynağın tasarrufunu hedefler. Ayrıca devlet, birey, özel sektör, sivil toplum kuruluşları ve bürokratik sistem arasında elektronik ortamda bir bağlantı kurarak bu odakların birbirine uzaklaşmasını engeller². Geleneksel devlet teşkilatlanmasının aksine devletin hizmet ürettiği sahalarda bilgi ve iletişim teknolojileri aracılığıyla kamu hizmetlerinin

---

¹ Balcı, Asım / Kırılmaz, Harun, “Kamu Yönetiminde Yeniden Yapılanma Kapsamında E- Devlet Uygulamaları”, Türk İdare Dergisi, 2009, Yıl, 81, S. 463- 464, (s. 45- 70), s. 48; Çevikbaş, Rafet, “Türkiye’de E-Devlet ve E-İmza Altyapısı Uygulamaları”, Türk İdare Dergisi, 2009, Yıl: 81, S. 463- 464, (s. 71- 92), s. 77.

² Erdem, Emrah, “E-Devlet Uygulamaları Açısından Türkiye İncelemesi ve Bir Model Önerisi”, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 2014, 7/33, (s. 734-746), s. 734- 736.

elektronik teknolojiler kullanarak daha etkin ve verimli biçimde olduğu kadar hızlı ve basit yöntemlerle sunulmasına yönelik bir dönüşümü hedefler³.

E-devlet anlayışı, devletin bürokratik olarak düştüğü her alandaki hantallığı bitirmeyi sağlayacağı noktasında umut vermektedir. Bu bağlamda yapılan reformların en ciddi olduğu da aşikârdır. Devlet ile toplumda yaşayan kişiler(vatandaş) arasındaki diyalogda bulunan çalışan kişiler (memurlar, işçiler, kamu görevlileri), prosedürler, kırtasiyecilik yani yoğunlaşmış ve hatta yozlaşmaya doğru evrilmiş evrak işleri, zaman darlığı sebebiyle bekletmenin alışkanlık haline gelmesi gibi ana bürokratik problemlerden sıyrılmak ve mümkün olabildiğince hızlı ve en az iş yükü ile iş yapabilmeyi hedefler. E-devlet uygulamalarıyla birlikte kamu yönetimi yeni biri boyut kazanmış hem uygulama hem de uygulayıcıların davranışları yeni bir şekil almıştır. Bu çerçevede hem gündelik en basit bir kamu işi hem de çok kapsamlı bir politikanın gerçekleştirilmesi bağlamında bürokratik işleyişin çok daha iyi noktaya taşındığı ifade edilebilir. E-devletten önce bir vatandaş herhangi en basit bilgiye ancak kamu görevlileri vasıtasıyla ulaşabilmektedir. Bu durumda bürokrasinin yoğun kadrolaşmasını mecbur kılmaktadır. Bu mecburiyet e-devletle beraber git gide azalma trendindedir. Böylece artık vatandaşlar en azından basit kamu hizmetlerine ulaşma bağlamında ilgili kuruma doğrudan muhtaç olmaktan çıkmışlardır⁴.

E-devletin yaygınlaşmasının diğer bir sebebi ise vatandaşların bu yöndeki talepleridir. Özel yönetimlerin süreklilik, kesintisizlik, hız, kalite arz eden ve müşteri odaklı hizmet sunma yönündeki kabiliyetlerinin günden güne artması, vatandaşların buna benzer veya yakın içerikteki bir kamu hizmet sunumunu talebine neden olmaktadır⁵. Bu talebin gerçekleşmesi devlet vatandaş yaklaşması açısından önemlidir. Zira bürokrasinin hantallığı yüzünden devlete uzaklaşan birey devletin gücünü zayıflatmaktadır. Bu bağlamda ifade edilmesi önem arz eden konu güçlü bir kamu yönetiminin inşasındaki en ciddi ve önemli unsurların başında devlet ve birey arasındaki güven tesisi gelmektedir. Bu bağlamda e-devlet sisteminin başarısı, vatandaşların bilgi güvenliklerinden endişe etmemeleriyle de doğrudan ilgidir⁶.

---

³ Arslan / Biniş, “Türk Vergi Sisteminde”, s. 306; Öz, Ersan / Bozdoğan, Doğan, “Türk Vergi Sisteminde E-maliye Uygulamaları”, Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2012, 17(2), (s. 67-92), s. 69.

⁴ Törenli, N. “E-Devlet’in Ekonomi-Politiğine Giriş: Kullanıcı Dostu Ortamlarda “Sanallaşan” Kamu Hizmetleri”, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi, 2005, 1/60, (s. 191- 224), s. 196.

⁵ Uğur, A. Atilla / Çütcü, İbrahim, “E-Devlet ve Tasarruf Etkisi kapsamında Vedop Projesi”, Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi, 2009, 1/2, (s. 1- 20), s. 3.

⁶ Yıldırım, Murat, “Kamu Yönetimine Güven: E-Devlet Açısından Bir İnceleme”, Cumhuriyet Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, 2010, 11/1, (s. 1- 19), s. 10; Tataroğlu, Muhittin, “E-Devlet’te

Bütün sahalarda olduğu gibi yargı hizmetleri ile alakalı konularında elektronik ortama taşınması noktasında dijitalleşme çok hızlı bir şekilde devam etmektedir. E-devlet uygulamasındaki bu gelişimler tek sektörde kalmayarak içerisine adalet hizmetlerini de alarak adalet konusunda ki iş ve işlemlerin büyük bir bölümünü elektronik ortamda yapılmasını sağlamıştır. Bu açıdan dijital ortama geçişi ana hedef haline getirmiştir⁷. Günümüzde adalet hizmetleri genel itibariyle elektronik ortamlara taşınmıştır. Bu gelişmenin son halkası ise tebligat işlemlerinin elektronik ortamda yapılmasıdır. Elektronik platformda yürütülen ve elektronik vasıtalarla yapılan tebligata elektronik tebligat (e-tebligat) denilmektedir. Hukuki manada e-tebligat, tebligatı çıkaran merci tarafından yargısal, mali veya idari işlemlere ilişkin tebligatın PTT AŞ vasıtasıyla, muhatabın tebligata elverişli elektronik posta adresine, elektronik ortamda bildirilmesi ve bu bildirimin belgelendirilmesi işlemidir⁸. Başka bir ifadeyle, 7201 sayılı Kanun'da ortaya konulan tebligat çıkarmaya yetkili merciler tarafından, elektronik ortamda hazırlanan tebligatın, E-Tebliğat yönetmeliği kapsamında tebligatın değiştirilemeyecek ve inkâr edilemeyecek bir biçimde KEP vasıtasıyla alıcılara gönderilmesi olarak ifade edilebilir⁹. E-tebligat, elektronik imza (e-imza) ve zaman damgası taşıdığından, e-tebligatın muhataba ulaştığı, muhatap tarafından görüldüğü bilgisi elektronik ortamda rahatlıkla görülebildiğinden belgelendirme özelliği kolaylıkla tespit edilmektedir¹⁰.

E-tebligat kavramını farklı bir biçimde ifade etmek gerekirse, e-tebligat, tebligat çıkarmaya yetkili resmi kurum ve kuruluşlar ile muhatapları gerçek ve tüzel kişiler arasında elektronik ortamda iletişim biçimidir. E-tebligat, noterler aracılığıyla gönderilen ihtarlar, ihbarlar, kamu ihalesi ve sosyal güvenlik ve adalet hizmetleri gibi geniş alanda herkesin ulaşarak faydalanacağı bir yeniliktir¹¹. Geleneksel tebligat yöntemlerine elektronik ortamda iletişimin de dâhil edilmesi devrim niteliğindedir¹².

Kullanılan Gözetim ve Kayıt Teknolojilerinin Mahremiyet Üzerinde Etkileri”, Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2009, 1/18, (s. 95- 120), s. 96- 97.

⁷ Tanrıkulu, Cengiz, “Türk ve Avusturya Hukukunda Elektronik Tebligat”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2009, S. 85, (s. 315- 331), s. 316- 317.

⁸ Atalı / Ermenek / Üçüncü, “Tebliğat Hukuku”, s. 56.

⁹ Yurtsever, Hatice, “Vergi Hukukunda Tebligatta Yeni Bir Uygulama: Elektronik Tebligat”, Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi, Yıl 2016, Cilt 23, Sayı 2, (s. 451- 466), s. 453.

¹⁰ Ruhi / Ruhi, “Tebliğat Hukuku Bilgisi”, s. 53.

¹¹ Alptürk Ercan, Elektronik Ticaretin Hukuku ve Vergilendirilmesi, İstanbul: 2005, s. 101- 102; Tüzüner, “Elektronik Tebligatın”, s. 143.

¹² Tüzüner, “Elektronik Tebligatın”, s. 143.

Elektronik ortam yapılan işlemler, geleneksel şekilde yapılan işlemlere güven ve hız getirmektedir. E-tebligatta tebligat işlemlerine büyük bir hız getirmektedir¹³. E-tebligat, doğrudan tebligatın bir türüdür. Elektronik tebligatta araya herhangi bir kimse girmeksizin muhatabın elektronik posta adresine tebligat evrakı gönderilmektedir¹⁴. E-tebligat, internet üzerinden elektronik ortamda iletilir¹⁵. Elektronik tebligat, fiziki tebligata göre birçok bakımdan avantajlar barındırmaktadır. Buna göre, e-tebligat, bilgilendirme, belgelendirme, hata oranı düşürme, hızlı, güvenli, ucuz ve çevreye duyarlı bunlardan daha da önemlisi özel hayatın korunmasına katkıda bulunmaktadır¹⁶.

4.1.1. Uluslararası Alanda Elektronik Tebligat Konusunda Gelişmeler

Elektronik oramda açılan soruşturma ve davalarda, herhangi bir tarafa elektronik ortamda eğer usule uygun geçerli bir tebligat gerçekleştirilmez ise elektronik platformda gerçekleştirilen iş ve işlemlere kesintiye uğrayarak, tebligatın normal posta yöntemiyle yapılmasına devam edilmesi durumunda, ne kadar zaman içinde dijitalleşme gerçekleşirse gerçekleşsin, elektronik ortamda ki iletişime konu olan unsurlar çok daha az süre tutması durumu devam edecektir. Dolayısıyla bu durumun farkına varan ülkeler ve devlet üstü organizasyonlar, adli hizmetlerin mühim bir bölümünü oluşturan tebligat hizmetlerini de yasal olarak geçerli sayılabilecek bir biçimde elektronik ortama nakil edilmesi noktasında fikirler ve politikalar üretme çabasına girerek bu konuda çözümler üretmeye başlamışlardır¹⁷.

Tüm dünyada olduğu gibi Avrupa ülkelerinde ve AB düzeyinde de düzenlemeler yapılmaktadır. AB düzeyinde yapılan ilk çalışma, 13 Aralık 1999 tarihli, 1999/93 AB sayılı, Elektronik İmza Direktifidir. Buna göre AB üyesi olan ülkelerin 19 Temmuz 2001 tarihine kadar bu Direktife uyum sağlamak amacıyla gerekli kanun, düzenleme ve idari hükümleri yürürlüğe koymaları gerektiği vurgulanmaktadır. İkinci düzenleme ise 8 Haziran 2000 tarihli, 2000/31 AB sayılı, Elektronik Ticaret Direktifidir. Bilgi toplumu için üretilen hizmetlerinin üye

---

¹³ Tankurulu, Cengiz, “Türk ve Avusturya Hukukunda Elektronik Tebligat”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, Sayı:85, Ankara: 2009, (s. 315- 331), s.316.

¹⁴ Akkan, Mine, “Elektronik Ortamda Tebligat Yapılmasına İlişkin Gelişmeler”, Haluk Konuralp Anısına Armağan, Cilt 1, Yetkin Yayınevi, Ankara: 2009, (s. 31- 63), s.56.

¹⁵ Börü, “Elektronik Tebligat Yönetmeliği”, s. 406.

¹⁶ Akkan, Mine, “Tebligat Kanunu Çerçevesinde Elektronik Tebligat”, Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi, 2018/1, Sayı: 39, İstanbul: Ocak, 2018, (s. 23- 89), s. 29; Ayyıldırım, Kadir, Türk Vergi Hukukunda Tebligat, 1. Baskı, Onikilevha Yayıncılık, İstanbul: Şubat, 2019, s. 265 vd; Dalkılıç, Evlin Evrim, “Elektronik Tebligatın İdari İşlemler Bakımından Değerlendirilmesi”, Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 4 (1), Ankara 2014, (s. 107- 124), s. 121.

¹⁷ Tanrikulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 317.

lkeler arasında serbest dolaşımı gerçekleştirmek maksadıyla hazırlanan bu direktifte elektronik sözleşmeler ve bunların yasal sonuçlarıyla alakalı mühim noktalar bulunmaktadır¹⁸.

Bu baēlamda 2008 yılında AB kurumsal nitelikteki, elektronik ortamda karşılıklı belge deēiřimini de ihtiva edecek biçimde, elektronik ortamda gerçekleştirilecek olan tebligatların ne şekilde gerekleřtirilebileceēine imkan tanıyan, “daha ce kayıt altına alınmış olan elektronik posta sistemi” konusunda kurallar barındıran bir standardın ilk örnek modülü yayınlamıştır. Bu standartta KEP sistemi¹⁹ en basit ve temel anlamda; kullanıcılara genel e-posta hizmetlerine ek olarak, e-postaların gönderilip gnderilmediēine, alıcı tarafından görülüp grlemediēi konuları kayıt altına alacak ve olası uyuşmazlıklarda delil olarak kullanma imkânı tanıyacak sistem olarak tanımlamak doēru olacaktır. Bu baēlamda KEP hizmetinin temel amacı; gerçek ve tüzel kişilere klasik e-posta hizmetlerinin yanında, bir e-postanın alakalı kişiye gönderilip gnderilmediēi, gnderilmişe ulaşıp ulařmadıēı, gönderilen e-postaya erişilip eriřilmediēi ve benzeri gibi unsurları yasal olarak bir delil seti meydana getirmek olduēu söylenebilir. Bunun için kayıtlı elektronik belge hizmeti sunan kurum ve kuruluşlar uyuşmazlık konusu ortaya ıktıēında, tebligat sistem kayıtlarını usule uygun bir biçimde muhafaza edecek ve bu konuda gerekli görülmesi halinde ilgili kişi ve kurumlara bu kayıtları delil olarak gnderilecektir²⁰.

Bir takım Avrupa lkelerinde, örnek olarak; İtalya, Belçika, Fransa’da KEPHS için özel kanunlarla düzenleme yapılmıştır. Bir takım diēer ülkeler ise bu hizmetin kamu yönetimleri tarafından, noterlik fonksiyonunu da barındıracak biçimde sunulmakta olduēu görülmektedir. Ayrıca söz konusu hizmetin sunulması için özel olarak çıkarılan bir kanunun olmadıēı İsveç ve İspanya gibi ülkeler de bulunmaktadır²¹.

lkeler bazında incelendiēinde ilk örnek olarak İtalya n plana çıkmaktadır. İtalya, 28.01.2005 tarihinde KEP hizmetlerini düzenleyen Kanun Hükmünde Kararnameyi yayınlamıştır. 11 şubat 2005 tarihinde ise İtalyan Cumhurbaşkanlıēınca yayınlanan 68 numaralı karar baēlamında kamu yönetiminde elektronik ortamda evrak gönderilmesinin KEP sistemi kullanılarak gerekleřtirilebileceēi ve bu biçimde gönderilen yazıların, fiziki ortamda postayla yapılan tebligatla aynı ve eşit sayıldıēı ve aynı şekilde hukuki sonuçları doēuracaēı

---

¹⁸ <https://ticaret.gov.tr/hizmet-ticareti/elektronik-ticaret/mevzuat/dunyada-e-ticaret-mevzuati-calismalari-ve-uygulamalar>, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

¹⁹ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 317; “Kayıtlı elektronik posta sistemi” terimi “elektronik tebligat”ı da kapsayan üst bir kavramdır. KEP elektronik tebligatın yanı sıra, elektronik ortamda hukuken geçerli olacak şekilde, delillendirilmiş kurumlar veya kişiler arası yapılacak olan doküman alışverişini de kapsamaktadır

²⁰ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 318.

²¹ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 318.

ifade edilmiştir. Buna benzer bir yasa tasarısının Belçika’da da hazırlandığı ve bu maksatla Certipost isimli Belçika Posta ve Telekom İdaresi’nin kurmuş olduğu bir şirket faaliyete geçmiştir²².

Fransa’da ise tebligat hukuku Medeni Usul Kanunu ve diğer muhakeme kanunlarında düzenlenirken, 2000/31/AB sayılı e-Ticaret Direktifinin iç hukuka uyarlanması çerçevesinde 17 Haziran 2005 tarihli bir kanuni düzenleme ile kayıtlı e posta hizmet sağlayıcılarına yönelik özel bir kanun çıkarılmıştır²³.

İspanya’daki durum incelendiğinde ise farkı birtakım durumlar ortaya çıkmaktadır. Bu çerçevede elektronik işlerin daha sağlıklı gerçekleştirilmesi için kayıtlı e posta hizmetlerini sadece iki ayrı kurum tarafından sağlanmaktadır. Bunların ilki Güvenli Bilişim Tebligat Hizmetleri Sistemi, ikinciyse adalet alanında kullanılan Lexnet adlı sistemdir²⁴.Sözü edilen her iki altyapı için özel kanuni düzenlemeler yapılmıştır. Bu kanuni düzenlemelerde iletinin gönderilmesi, gönderilen iletinin tarihi saati ile iletilen e postanın erişim tarihi ve saati de aynı şekilde elektronik ortamda gönderilen tebligatın dillendirilmesi gibi hususlar da yer almaktadır²⁵.

İsveç’te, “Chamber Sign İsveç” adlı İsveç Ticaret Odaları Birliği’ne bağlı kuruluş, elektronik platformda KEP hizmeti vermektedir. İsveç’teki sistemin diğer ülkelerden farkı KEP hizmeti, diğer hizmetlerin yanında, onlarla beraber bir alt hizmet olarak sunulmaktadır. Bu sistemde KEP ile alakalı hukuki düzenlemelerin Kamu İhale Kanunu kapsamında düzenlendiği belirtilmektedir. Sistem daha çok deniz aşırı gerçekleştirilen ihalelerde kullanılmakta ve Chamber Sign İsveç, güvenilir üçüncü bir taraf olarak e-postalara ilişkin delilleri biriktirmekte ve saklamaktadır²⁶.

Almanya’daki durum incelendiğinde ise bir federatif çözüm üretilmeye çalışıldığı görülmektedir. Nitekim Federal düzeydeki Bakanlar Kurulu, Vatandaş Portalı Kanun Tasarısı’nı onaylayarak elektronik ortamda tebligat hizmetlerine ve kamu kurumlarının kendi arasındaki doküman değişimine olanak sağlayacak Vatandaş Portalı Kanun Tasarısı’nı kabul

---

²² Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 318.

²³ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 319; Tüzüner, “Elektronik Tebligatın”, s. 143; https://ipsec.pl/files/ipsec/Archiwum/tr_102605v010101p.pdf, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

²⁴ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 319; http://noticias.juridicas.com/base_datos/Admin/rd84-2007.html, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

²⁵ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 319; https://ipsec.pl/files/ipsec/Archiwum/tr_102605v010101p.pdf, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

²⁶ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 319; https://ipsec.pl/files/ipsec/Archiwum/tr_102605v010101p.pdf, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

etmiş durumdadır. Söz konusu tasarıya istinaden Alman Vatandaşları akredite olmuş servis sağlayıcıları aracılığıyla kimliklerini belgeleyerek, elektronik tebligat maksadıyla kullanmak üzere “De-Mail” isimli KEP hesabı alacaklardır²⁷.

Avusturya incelendiğinde ise dikkat çeken önemli nokta, e-devlet uygulamaları bağlamında Avrupa’nın en öncü ülkelerin başında gelmekte olduğu görülmektedir. Bu çerçevede Avusturya birçok sahada fiziki ortamdaki verilerini elektronik ortama aktarmıştır. Bunun yanında söz konusu sahada ciddi adımlar atmakta ve yeni projeler ve stratejiler ortaya koymaktadır. Avusturya’nın e-devlet alanında geliştirdiği projelerinden en dikkat çeken de kurumlar arası evrak değişimi ve buna paralel olarak da e-tebligat projesidir. Avusturya’da bu sebeple bilginin elektronik tebligat yöntemi ile ulaştırılması, yasalar çerçevesinde mümkün ve geçerli bir duruma getirilmiş ya bazı kanunlarda değişiklik yapılmış ya da yeni kanunlar ihdas edilmiştir. Bu düzenlemelerin en dikkat çekicisi ve önde geleni ise şüphesiz Avusturya e-devlet kanunudur. Avusturya Hükümeti bu kanunla e-devlet projeleri için temel oluşturacak genel bir çerçevesini çizmiştir. Diğer bir anlatım ile kanun sonra geliştirilecek diğer düzenlemeler için bir çatı olması hedeflenmiştir. Nitekim daha detaylı başlıklarında biri olan e-tebligat ve e-ödeme gibi projelere ve konulara girişmişlerdir²⁸.

ABD’de ise hem federal yapısı hem de bürokrasi sisteminden dolayı e-tebligat alanında farklı düzenlemeleri mevcuttur. Bu alanda üç farklı kanunla düzenleme yapılmıştır. Bunlar;

a) Standart Elektronik İşlemler Yasası, ilk olarak 30 eyalet tarafından kabul edilmiş ve bu eyaletler kendi yasalarına göre elektronik imza için geçerli ilk çalışmayı ortaya koymuştur.

b) Ulusal ve Uluslararası Ticarete E-İmza kanunu, ulusal çerçevede temel esaslarını ortaya koymuştur.

c) Devlette Kırtasiyenin Azaltılması Hakkındaki Yasa, kamu kurumlarına elektronik kayıtları ve imzaları kullanmada bazı yükümlülükler getiren federal düzeyde bir yasadır²⁹.

4.1.2. Türkiye’de Elektronik Tebligatın Gelişimi

Türkiye’de de kamu ve yargı hizmetlerinin elektronik ortama taşınması diğer ülkelerdeki düzenlemelerle aynı tarihlere denk gelmektedir. 1990’lı yılların başından itibaren internet teknolojisiyle tanışan Türkiye’nin, e-devlet uygulamaları ile tanışması ise ancak

---

²⁷ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 319.

²⁸ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 323- 324.

²⁹ <https://ticaret.gov.tr/hizmet-ticareti/elektronik-ticaret/mevzuat/dunyada-e-ticaret-mevzuati-calismalari-ve-uygulamalar>, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

yaklaşık 10 yıllık bir sürecin ardından gerçekleşmiştir³⁰. Muhatap ile kamu kurumu arasında adeta bir köprü rolünü üstlenen e-dönüşüm atılımına verilebilecek en önemli örneklerden birisi 1972 yılında alt yapısı oluşturulması adımlarının atıldığı ve 2002 yılı Kasım ayı itibariyle hizmete sunulan MERNİS (Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi) projesidir³¹. 1995 yılına gelindiğinde ise vergi dairelerinin otomasyona geçirilmesi maksadıyla VEDOP (Vergi Daireleri Otomasyon Projesi) başlatılmıştır. Bu bağlamda uygulama birkaç pilot proje olarak başlatılmıştır. Bu projelerde elde edilen başarıların ardından 1998 yılında, VEDOP-1 projesi ve iki yıllık süreçte 22 ildeki 155 vergi dairesinin otomasyon dönüşümü gerçekleştirilmiştir³². Bu projenin devamı olarak 2004 yılında ise VEDOP II ve 2007 yılında da VEDOP-III projeler hayata geçirilmiştir³³.

1997 yılında Ulaştırma Bakanlığı öncülüğünde sürdürülen “Türkiye Ulusal Enformasyon Altyapısı Ana Plânı” ve ardından gelen Elektronik Ticaret Ağının kurulması, 1998 tarihinde ise Başbakanlık genelgesiyle meydana getirilen “Kamu Net Teknik Kurulu” gerek e-Avrupa gerekse e-Türkiye çalışmaları ile elektronik devlet kapısı oluşturulması çalışmalarına başlamıştır³⁴.

2001’de ise eAvrupa+ girişiminin Türkiye’ye uyarlanmıştır. Bu çerçevede eTürkiye oluşturulmuştur. Nitekim 09.10.2001 tarihli 352 sayılı genelge bağlamında eTürkiye girişimi hayata geçmiştir. Dönemin şartları sebebiyle tam olarak hayat bulamayan girişim 2003 tarihli E-Dönüşüm Projesi ile beraber somut bir hal almıştır³⁵.

18 Aralık 2008 kritik bir kırılma noktasıdır. ‘Devletin Kısayolu’ sloganıyla yola çıkan E-Devlet Kapısı, bugün artık ciddi manada geniş kitlelere ulaşmış bir hizmet ağına sahip bir duruma gelmiştir. Ulaştırma Bakanlığı’nca koordinasyonu gerçekleştirilen E-Devlet Kapısının yürütücülüğü ise, Türksat Uydu Haberleşme Kablo TV ve İşletme A.Ş. tarafından gerçekleştirilmektedir. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlık numarası (halk arasındaki ismi ile T.C. Kimlik No) ve kişisel şifre ile giriş sağlanabilen e-devlet portalında; bilgilendirme

---

³⁰ Fadhil, W. M., Sökmen, A. ve Ekmekçioglu, E. B. (2014). “Geleneksel Devlet Anlayışından E-devlete: Türkiye ve Irak E-devlet Algısı Karşılaştırması”, Bilişim Teknolojileri Dergisi, 7/3, (s. 21- 32), s. 24.

³¹ Erdem, “E-Devlet Uygulamaları”, s. 739.

³² Yavaş, A. Altuğ, “Vergi Dairesi Otomasyon Projesi’nin (VEDOP) Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi”, http://www.emo.org.tr/ekler/e5186bca8f75fca_ek.pdf, (Erişim Tarihi: 28.03.2020).

³³ Cenikli, Elvan/Şahin, Deniz, “Türk Gelir İdaresinde Otomasyon Projeleri”, İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi, 2013, 4(1), (s. 37- 51), s. 40.

³⁴ Gerçek / Demirbaş / Giray / Yüce / Oğuzlar, “Türk Gelir İdaresinde”, s. 38; Çarıkçı, Oğuzhan, “Türkiye’de e-devlet uygulamaları üzerine bir araştırma”, Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2010, 12, (s. 95- 122), s. 102.

³⁵ Erdem, “E-Devlet”, s. 738.

hizmetleri, entegre elektronik hizmetler, ödeme işlemleri, kurum ve kuruluşlara bir takım kısa yollar ile ulaşılabilmektedir. Bunun yanında kurumlar arası bilgi ve belge paylaşımı gibi işlemler buradan kolaylıkla yapılabilir. E-devlet portalında bugün yüzlerce kamu ve özel sektör kuruluşu çeşitli hizmetler sunmaktadır³⁶.

Yargı Reformu bağlamında da Adalet Bakanlığı'nca yargı hizmetlerinin elektronik ortamda gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Bu çerçevede bilgilerin, evrakların ve yargının ihtiyacı duyduğu tüm belgelerin daha kısa zamanda temin edilmesi, zaman yitiminin önüne geçme maksadıyla 2000 senesinde Ulusal Yargı Projesi (UYAP) kurulmuştur. Bunun haricinde ancak yakın bir diğer önemli gelişme de 23.07.2004 tarihli 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun yürürlüğe girmesiyle yaşanmıştır³⁷.

UYAP, yargılama ya konu olan bütün konular da elektronik ortama taşınmasını sağlamıştır. Bu bağlamda UYAP'ın günden güne Türkiye genelindeki bütün yargı makamlarının erişimine imkan tanıma konusu gündeme gelmiştir. Nitekim elektronik ortamda tebligat ihtiyacı hâsıl olmuştur veya bir mecburiyet haline gelmiştir. Bu durumla ilgili gereklilik ilk olarak 2004 yılında İzmir'de yapılan 4. Türkiye İktisat Kongresi'nde, Adalet Bakanlığı yetkilileri tarafından gündeme taşınmıştır³⁸. Bu bağlamda E-tebligata yönelik ilk düzenleme girişimi 2005 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne sunulan "Elektronik Tebligat Kanunu" tasarısı olmuştur³⁹. 2008 yılında PTT İdaresi e-tebligatın en önemli unsuru olan KEP alt yapısının kurulması bağlamında harekete geçmiştir⁴⁰.

Elektronik ortamda tebligat hukukumuzda ilk olarak 20.11.2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanun ile 4734 sayılı Kanun'un 65. maddesinde gerçekleştirilen değişiklikle girmiştir. Ancak bu düzenleme ile herhangi bir usul düzenlemesine gidilmemiştir. Nitekim 4734 sayılı Kanun'un 65/a fıkrasında "Elektronik iletişimde kullanılacak teknik araçlar ile bunların özellikleri, yaygın olarak kullanılan iletişim ve bilgi teknolojisi ürünleri ile uyumlu olma, kolay erişilebilir olmalı ve eşit muamele ilkesini sağlamalıdır" şeklinde genel ifadeler içermektedir⁴¹.

---

³⁶ <https://www.turkiye.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

³⁷ Özbay, İbrahim, "6099 Sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler", Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi; C. 16, S. 1- 2, Y. 2012, (s. 115- 157), s. 116- 117 (Makale); Özbay, "6099 Sayılı Kanun" (Kitap Bölümü), s. 1420.

³⁸ Tanrıku, "Türk ve Avusturya Hukukunda", s. 320.

³⁹ Koca, Geylani, "Tebligatın Esası, Gecikmesi Sorunu ve Elektronik Tebligatın Yaygınlaştırılmasının Önemi", İstanbul Barosu Dergisi, C. 82, S. 6, 2008, (s. 2986- 2990), s. 2987.

⁴⁰ Tanrıku, "Türk ve Avusturya Hukukunda", s. 320.

⁴¹ Tanrıku, "Türk ve Avusturya Hukukunda", s. 321- 322.

E- tebligat ile ilgili bir düzenleme de 12.01.2011 tarihli ve 6100 sayılı Kanun'da yapılmıştır. 6100 sayılı Kanun m. 243/3'de "Tanığı davet, gerekli durumlarda telefon, faks, elektronik posta gibi imkânlardan istifade ederek de davet edilebilir" düzenlemesi yer almaktadır. Bu Kanun'da elektronik tebligatta uygulanacak usul ve esaslarla ilgili bir düzenleme içermezken doktrinde tartışmalı olan telefon, faks gibi araçların kullanılabileceğini belirtmektedir⁴². Ayrıca sözü edilen hükmün gerekçesi incelendiğinde dikkat çeken en önemli husus, tanığın elektronik tebligatla ile çağrılmasının istisnai bir hal teşkil ettiğine vurgu yapılmakta ve "normal uygulamalarda öngörülen tanığın davete icabet etmemesinin sonuçlarının, bu konuda uygulama alanı bulmayacağı" belirtilmektedir⁴³.

13.01.2011 tarih ve 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu⁴⁴ 18, 1525 ve 1526. maddelerinde yer alan hükümler de bu alanda yapılmış olan ilk düzenlemelerden sayılabilir. Kanuni düzenlemeler ışığında 6102 sayılı Kanunu'nun 1525. maddesine dayanılarak E-tebligatta uygulanan KEP sisteminin hukukî ve teknik taraflarıyla işleyişiyle alakalı usul ve esasları belirlemek maksadıyla 2011 yılında KEP Yön. çıkarılmıştır. Söz konusu yönetmelikle KEP ile ilgili usul ve esaslar düzenlenmiştir. Başka bir açıdan değerlendirildiğinde, yönetmelik ile KEP ve e-tebligatın hukuki ve teknik alt yapılarının kurulduğu söylenebilir⁴⁵.

E-tebligat ile ilgili usul ve esasları gösteren düzenlemeler 23.07.2010 tarihli 6009 sayılı Kanun ile 213 sayılı Kanun'a 107/A ve 11/01/2011 tarihli 6099 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Kanun'a 7/a maddesi eklenmek suretiyle yapılmıştır. 6099 Sayılı Kanun ile Teb. K. ilave edilen "Elektronik tebligat" başlığını taşıyan 7/a maddesi uyarınca, elektronik iletişim yollarıyla tebligat yapılması yöntemi de kabul edilmiştir, bu yeniliğe uyum sağlamak ve bu yeni tebligat usulü temel oluşturmak amacıyla, Teb. K. m. 1'e elektronik ortamda yapılacak tebligat ibaresi de eklenmiştir. Nitekim bu madde yeni şekliyle "tebligat çıkarmaya yetkili olan merciler tarafından gerçekleştirilecek elektronik ortam da dahil tüm tebligat, bu Kanun hükümlerine istinaden Posta ve Telgraf Teşkilatı Genel Müdürlüğü veya memur aracılığıyla gerçekleştirilecektir" şeklini almıştır⁴⁶.

---

⁴² Telefon ve Faks ile tebligat ile ilgili tartışmalar için Bkz.: Akcan, Recep, "Faks ile Tebligat Yapılması Sorunu, 75. Yaş Günü İçin Prof. Dr. Baki Kuru Armağanı", Ankara 2004, s. 1; Akcan/Ercan, s. 89; Özbay, "6099 Sayılı Kanun" (Makale), s. 130.

⁴³ 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu gerekçesi, <http://www.kgm.adalet.gov.tr/Tasariasamaları/Kanunlasan/2011Yili/kanmetni/6100ss.pdf>, (Erişim Tarihi: 03.01.2020).

⁴⁴ Resmî Gazete: Tarih: 14/2/2011, Sayı: 27846.

⁴⁵ Özbay, "6099 Sayılı Kanun" (Kitap Bölümü), s. 1420.

⁴⁶ Özbay, "6099 Sayılı Kanun" (Kitap Bölümü), s. 1420- 1421.

Vergi Usul Kanunu 107/A maddesi hükmü gereğince yapılacak tebligat işlemleri için her türlü teknik altyapıyı kurma ya da hâlihazırda kurulu bulunanı kullanmaya ve elektronik tebliğe dair usul ve esasları düzenlemeye Maliye Bakanlığı yetkilendirilirken, Teb. K. 7/a gereğince yapılacak elektronik tebliğ işlemlerinde uygulanacak usul ve esasların belirlenmesi yetkisi Adalet Bakanlığına verilmiştir.

Bu bağlamda öncelikle Teb. K. 60. maddesine dayanılarak 2012 yılında “Tebliğat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik⁴⁷” çıkarılmıştır. Bu Yönetmelik ile 20.08.1959 tarihli ve 4/12059 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe sokulan Tebligat Tüzüğü yürürlükten kaldırılmıştır. Bu Yönetmeliğin 12. maddesi ile elektronik tebligata dair usul ve esasların, buna dair bir yönetmelik aracılığıyla düzenlenmesi kararlaştırılmıştır. Daha sonra Adalet Bakanlığı tarafından Teb. K. 7/a maddesine göre yapılacak elektronik tebligata dair usul ve esasları belirleyen 2013 yılında Mülga ETY yayınlanmıştır⁴⁸. Maliye Bakanlığı ise 2015 yılında 456 Sıra No’lu Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği⁴⁹ yayımlamak suretiyle Vergi Usul Kanunu 107/A maddesine göre yapılacak elektronik tebligata dair usul ve esasları belirlemiştir.

E-tebligat ile ilgili hükümler 6099 sayılı Kanun gereğince 7201 sayılı Kanun’a 7/a maddesi ile eklenmiştir. Bu maddede en göze çarpan husus ise e-tebligatın, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler için mecburi bir hale getirilirken tebligata elverişli bir elektronik adres sunarak bu adrese tebligat yapılmasını arzu eden kişiler de yapılabileceği hükmüdür. Aynı zamanda bu Kanun farklı yürürlük tarihleri benimsemiştir. Sermaye şirketlerine elektronik yöntemlerle tebligat yapılması mecburiyeti getiren 2. fıkrasının yayım tarihinden iki yıl sonra (19.01.2013), 7/a maddesinin diğer fıkralarının yayım tarihinden on iki ay sonra (19.01.2012) yürürlüğe gireceği belirtilmiştir⁵⁰.

28.02.2018 tarihli 7101 Sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un⁵¹ 48. maddesi ile 7201 sayılı Kanunu’nun 7/a maddesinde bazı değişiklikler yapılmıştır. Bu değişikliklerden birincisi e-tebligat zorunluluğunun kapsamının genişletilmesidir. İkincisi ise UETS kurulmuş ve PTT AŞ’ye bu konudaki altyapıyı hazırlama ve işletme yetkisi verilmiştir. Bu düzenleme ışığında e-tebligat sisteminde o zamana kadar

---

⁴⁷ Resmî Gazete Tarihi: 25.01.2012 Resmî Gazete Sayısı: 28184

⁴⁸ Resmî Gazete: Tarih: 19.01.2013, Sayı: 28533.

⁴⁹ Resmî Gazete: Tarih: 27.08.2015, Sayı: 29458.

⁵⁰ Dikmen, Birgül, “Elektronik Tebligata İlişkin Yapılan Son Düzenlemeler: “E-Tebliğat Dönemi Başlıyor”, Vergi Dünyası, 2013, Sayı: 380, (s. 57- 68), s. 61; Özbay, “6099 Sayılı Kanun” (Kitap Bölümü), s. 1420; Tüzüner, “Elektronik Tebligatın”, s. 140.

⁵¹ Resmî Gazete: Tarih: 15.03.2018, Sayı: 30361.

kullanılan KEP sistemi e-tebligat uygulamalarından çıkarılmıştır. Bu düzenlemelerin ise 01.01.2019 tarihinde yürürlüğe gireceği hükme bağlanmıştır⁵².

Daha sonra kanunun uygulanmasını ve diğer esaslarını göstermek amacıyla, Tebligat Kanunu'nun 7/a maddesine dayanılarak 06.12.2018 tarihinde yeni bir ETY yayınlanmıştır. ETY ile 19.01.2013 tarihli ve 28533 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Mülga ETY'nin de yürürlüğüne son verilmiştir.

UYAP'ın Türkiye'deki bütün adli ve idari yargı yerleri tarafından kullanılmasıyla yargılama süreçlerindeki iş ve işlemlerin elektronik ortama taşınmasının, elektronik tebligat ihtiyacını da kaçınılmazlığı daha önce de vurgulanmıştı,⁵³ ancak e-tebligat fiilen uygulamaya başlamış olmasına rağmen UYAP sistemine entegrasyonu ancak 29/06/2015 tarihinde olmuştur. Bu tarihten sonra e-tebligat işlemleri UYAP içerisinde tüm Türkiye'de hizmete başlamıştır. Ayrıca UETS sistemi de 01.01.2019 tarihi itibarıyla UYAP ile entegre olarak yürürlüğe girmiştir⁵⁴.

4.2. Elektronik Tebligatın Dijital Tabanları

E-tebligatın hukuk sisteminde girmesi ile birlikte e-tebligatın usul ve esasları ile ilgili düzenlemeler de yapılmaya başlanmıştır. Bu alanda Türkiye'de 2019 yılına kadar uygulanan KEP ile 01.01.2019 tarihi itibarıyla uygulamaya konulan UETS bulunmaktadır. Bu tarihten sonra UETS tebligat işlemlerinde kullanılırken KEP sistemi “iadeli taahhütlü ileti” gönderme ve alma işlevine sahip güvenli bir e-posta sistemi olarak kullanımına devam etmektedir. Bu başlık altında bu sistemler üzerinde durulacaktır.

4.2.1. Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)

Türkiye'de ilk olarak 13/1/2011 tarihli ve 6102 sayılı Kanunu'nun 1525. maddesine dayanılarak 25.08.2011 tarihli KEP Yön. kapsamında düzenlenen KEP sistemi, 01.01.2019 tarihine kadar uygulanmıştır. KEP Yön. yanında bilhassa KEP sisteminin işleyişi ile alakalı daha özel ve teknik hükümleri bünyesinde barındıran Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi ile İlgili Süreçlere ve Teknik Kriterlere İlişkin Tebliğ⁵⁵ ve Kayıtlı Elektronik Posta Rehberi ve Kayıtlı

---

⁵² Taşkın, Ş. Cankat, “6 Aralık 2018 Tarihinde Resmî Gazetede Yayınlanan Elektronik Tebligat Yönetmeliği'nin Değerlendirilmesi İle Elektronik Tebligatın Kayıtlı Elektronik Postadan Farkı”, Bursa Barosu Dergisi, Yıl 43, Sayı 107, Mart 2019, (s. 48- 63), s. 48 vd.

⁵³ Tanrıku, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 320.

⁵⁴ <http://e-tebligat.uyap.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 30.03.2020).

⁵⁵ Yayımlandığı Resmî Gazete Tarihi: 25.08.2011- Sayı: 28036.

Elektronik Posta Hesabı Adreslerine İlişkin Tebliğ⁵⁶'de bu alandaki usul ve uygulamayı düzenlemektedir.

KEP sistemi, elektronik posta iletişiminin özel bir sistem üzerinden Kayıtlı Elektronik Posta Hizmet Sağlayıcıları (KEPHS) aracılığıyla gerçekleştirildiği bir telekomünikasyon alt yapısı şeklinde tanımlana edilebilir. KEP sistemi, kanuni olarak geçerli ve güvenli elektronik imza ve zaman damgası kullanılarak⁵⁷, KEPHS sayesinde, bir elektronik postanın iletildiğini garanti altına almakta, gönderici ve alıcıların kimliklerini, gönderilen iletinin ve ilavelerinin alakalı olmayan üçüncü kişilerce değiştirilmediğini, gönderim zamanını tespit edebilmeyi ve bunlarla alakalı yasal geçerli kesin delil üretebilmeyi sağlamaktadır. Daha öz bir ifade ile KEP; elektronik tebligatın, gönderilmesini ve teslimatı da dâhil olmak üzere kullanımına ilişkin olarak kanuni delil sağlayan, elektronik iletinin nitelikli biçimi olarak tanımlanmaktadır⁵⁸.

Elektronik tebliğ hizmetinden faydalanacak olan gerçek veya tüzel kişilerin, elektronik tebligata uyumlu KEP adresi temin etmeleri gerekir. KEP adresi PTT'den veya bir KEPHS'den de alınabilmektedir. Gerçek kişi muhataplar, güvenli elektronik imza aracılığıyla elektronik tebliğ adresi alabilmek için ilgili hizmet sağlayıcılarına başvurabilmektedirler. Muhatap başka bir hizmet sağlayıcıdan adrese sahip ise, öncelikle hizmet sağlayıcıya PTT tarafından tebliğ ulaştırılır ve hizmet sağlayıcı da PTT'nin uygulama esaslarını yerine getirerek muhataba iletilmektedir⁵⁹.

Elektronik tebliğ adresi ancak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu (BTK) tarafından yetkilendirilmiş KEPHS herhangi birisinden temin edilebilmektedir. Yetkili KEPHS'ler ise⁶⁰;

- PTT AŞ
- TNB Kayıtlı Elektronik Posta Hizmet Sağlayıcılığı ve Ticaret Anonim Şirketi
- TÜRKKEP Kayıtlı Elektronik Posta Hizmet Sağlayıcılığı ve Ticaret Anonim Şirketi
- Intertech Bilgi İşlem ve Pazarlama Ticaret Anonim Şirketi
- Efinans Elektronik Ticaret ve Bilişim Hizmetleri Anonim Şirketi

---

⁵⁶ Yayımlandığı Resmî Gazete Tarihi: 16.05.2012- Sayı: 28294.

⁵⁷ Tanrıkulu, "Türk ve Avusturya Hukukunda", s. 318; Samast, Yüksel, "Kayıtlı Elektronik Posta (KEP)", Akademik Bilişim Konferansları, <https://ab.org.tr/ab10/bildiri/202.pdf>, s. 1, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).

⁵⁸ Bayram / Karabalık, "E- Tebligat", s. 148; Bingöl, İsmail, "E-Posta İle Tebligat Mümkün Hale Geliyor", Yaklaşım Dergisi, 2014, S. 256, (s. 87- 91), s. 87; Dalkılıç, Elvin Evrim, "Elektronik Tebligatın İdari İşlemler Bakımından Değerlendirmesi", Hacettepe HFD, 4(1) 2014, s. 107- 124.

⁵⁹ Arslan, Cenk Murat, "7201 Sayılı Kanun Çerçevesinde Elektronik Tebligat Uygulaması ve Vergi Usul Kanununda Elektronik Tebliğe İlişkin Düzenlemeler", Vergi Dünyası, 2013, S. 379, (s. 12- 19), s. 14; Dikmen, "Elektronik Tebligat İlişkin", s. 62.

⁶⁰ <https://www.btk.gov.tr/kayitli-elektronik-posta-hizmet-saglayicilar>, (Erişim Tarihi: 25.04.2020).

- KEPKUR Yazılım Bilişim Kayıtlı Elektronik Posta Hizmetleri Sanayi Ve Ticaret Anonim Şirketi
- F.I.T. Bilgi İşlem Sistemleri Servisleri Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi
- Mikro Yazılımevi Yazılım Hizmetleri Bilgisayar Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi

KEP hesabı oluşturulan gerçek veya tüzel kişi ile sözleşme imzalanmaktadır. Başvuruda bulunanların kişiler olması halinde, başvuruda bulunanın onayı, tüzel bir kişi olması durumunda ise, KEP hizmet sağlayıcı başvuru formunda belirtilen işlem yetkilisinin onayı, güvenli elektronik imza ile aldıktan sonra ilgili KEP hesabı kullanıma açılmaktadır⁶¹.

KEP Sisteminin İşleyişi; Gönderilecek olan ileti gönderici tarafından elektronik imza ile imzalanarak ve zaman damgası ile damgalanarak KEPHS'ye gönderilmektedir. İletiyi alan KEPHS göndericiye iletinin alındığına ilişkin bir “alındı belgesi” gönderir. İleti için KEPHS tarafından gönderim zarfı oluşturulur, e-imza ile imzalanır ve zaman damgası ile damgalanır. KEPHS, iletinin alıcıya iletildiği bilgisini, göndericiye “iletildi/teslim edildi belgesi” ile bildirmektedir. İletiler alıcıya ulaştığı takdirde 5 gün sonra tebliğ gerçekleşmiş sayılır. İletilememesi halinde ise, iletilmediğine ilişkin “iletilemedi belgesi” gönderilmektedir. Ayrıca hesap sahibinin ya da işlem yetkilisinin, mücbir sebepler haricinde KEP hesabına erişilmemesi halinde o iş gününde gelen iletinin ertesi işgünü hesap sahibine ulaşmış olduğu ve okunmuş olduğu kabul edilmektedir (KEP Yönetmeliği m. 12).

Söz edilenlerin yanında, bu sistem ile gönderici⁶²alakalı postayı göndermediğini; alıcı⁶³ ise ilgili postayı almadığını iddia edemeyecektir. Diğer bir ifadeyle, yazışmayı yapan tarafların kimlikleri net bir şekilde belli olacak; alıcı, mesajın göndericiden geldiğinden şüphe duymayacak, göndericiyse mesajın alıcıya iletildiğinden emin olacaktır⁶⁴.

KEP Yönetmeliğine göre, KEPHS'nin sistem üzerinden sağladığı hizmetlerle alakalı olarak meydana getirdiği kayıtlarla KEP delillerinin aksi durum ispat edilmedikçe kesin delil olarak kabul edilmiştir. KEP hesabı vasıtasıyla yapılan bütün tüm işlemlere dair yasal

---

⁶¹ Arslan, “7201 Sayılı Kanun”, s. 14.

⁶² KEP Yön. m. 3/f'de, “Gönderici”, “Orijinal iletinin göndericisi durumundaki hesap sahibini veya işlem yetkilisi...” olarak tanımlanmaktadır.

⁶³ KEP Yön. m. 3/c'de “Alıcı”, “Orijinal iletinin alıcısı durumundaki hesap sahibini veya işlem yetkilisi...” olarak tanımlanmaktadır.

⁶⁴ Akleylek, Sedat / Yıldırım, Hamdi Murat / Yüce Tok, Zaliha, “Kriptoloji ve Uygulama Alanları: Açık Anahtar Altyapısı ve Elektronik Posta” Akademik Bilişim'11- XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri, (s. 713-718), s. 716.

nitelikteki neticeler ise hesap sahibini bağlamaktadır⁶⁵. E-tebligat ile muhatapların tebligatı alamadıklarına yönelik iddialarda bulunmaları neredeyse imkânsız hale gelmiştir. Zira e-tebligata ait olan olay kayıtları; KEP hizmet sağlayıcılar tarafından e-tebligat hizmetinin verilmesi sırasında meydana gelen ve mevzuat çerçevesinde kayıt altına alınması mecburiyet arz eden bütün süreçleri kapsamaktadır. KEP hizmet sağlayıcılar, muhatabın adresine elektronik tebligatın iletilme durumunun olup olmadığını ve herhangi bir gecikme oluşmuşsa bu gecikmeyle alakalı olanlar da bünyesinde barındıran bütün süreçlerin olay kayıtlarını tutar. Söz konusu bilgileri idarenin sistemi vasıtasıyla tebligatı çıkaran mercie hemen iletir. Olay kayıtları günde en az bir defa olacak şekilde zaman damgası eklenmiş olarak güvenli elektronik imzayla imzalanır ve erişilebilir biçimde arşivlerde en az yirmi yıllık bir süreyle saklanır (KEP Yönetmeliği m. 16)⁶⁶.

KEP Hesabının Kapatılması; e-tebligat yapılması mecburi olan muhataplar, hizmet sağlayıcılarını değiştirebilmelerine karşın, e-tebligat hizmetinin kullanıma kapatılması için başvuruda bulunamazlar. İsteğe bağlı olarak elektronik tebliğ hizmetinden yararlanan muhataplar ise hesaplarını kapatabilirler (KEP Yönetmeliği, m. 13)⁶⁷.

KEP kullanacağını bildirmiş olmasına rağmen söz konusu yöntemle kendisine e-tebligat gönderilmesi mümkün olmayan kullanıcıya 7201 sayılı Kanun’da ifade edilen diğer usullerle de tebligat yapılabileceği ETY’de açıkça ortaya konmuştur. Bu tebligatta ayrıyeten, müteakip tebligatların elektronik ortamda gerçekleştireceği de belirtilmiştir. İsteğe bağlı biçimde elektronik tebligata ulaşmak isteyen bireylerin bildirmiş oldukları adreslerin elektronik tebligata elverişli olmaması durumunda bunlara, Tebligat Kanunu’nda ortaya konulan diğer usuller ile tebligat gerçekleştirilir. Bu halde gönderilecek tebligata, muhatabın bildirmiş olduğu adresin, elektronik tebligata elverişli olmadığıyla alakalı şerh düşülecektir⁶⁸.

4.2.2. Ulusal Elektronik Tebligat Servisi (UETS)

UETS, 7201 sayılı Kanun’un 7/A maddesi gereğince 06/12/2018 tarihinde yayımlanan 30617 sayılı ETY uyarınca yapılan elektronik tebligat işlemlerinin yürütmek gayesiyle PTT

---

⁶⁵ Dalkılıç, Elvin Evrim, “Elektronik Tebligatın İdari İşlemler Bakımından Değerlendirmesi”, Hacettepe HFD, 4(1) 2014, s. 107- 124; Bayram / Karabalık, “E- Tebligat”, s. 148.

⁶⁶ Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 273.

⁶⁷ Dikmen, “Elektronik Tebligata İlişkin”, s. 63.

⁶⁸ Bayram / Karabalık, “E- Tebligat”, s. 148- 149.

Anonim Şirketi tarafından kurulan, işletilen ve güvenliği sağlanan sistem olarak adlandırılır. UETS, 01.01.2019 tarihi itibarı ile de yürürlüğe girmiştir⁶⁹.

Genel itibarıyla UETS ve KEP birbirine çok benzer özellikleri olan uygulamalardır. Yukarıda KEP için yapılan açıklamalar aslında UETS içinde geçerlidir. UETS ile KEP arasındaki temel fark KEP sisteminde özel KEPHS bulunurken UETS sistemi ile birlikte özel KEPHS'ler sistem dışına çıkarılarak tek sorumlu ve yetkili PTT AŞ olarak belirlenmiştir.

UETS işleyişi, gönderici e-tebligatın konusunu oluşturan mesaj hazırlayarak UETS'ye gönderir. Mesaj içeriği ve ekleri UETS tarafından şifrelenir ve bunlar yalnızca muhatabının görebileceği hale getirilir. UETS, e-tebligat iletinin zaman damgasıyla damgalayarak muhatabın e-tebligat adresine ulaştırır. Bu esnada yapılan tüm işlemler zaman damgası ile kayıt altına alınır. Delil kayıtları⁷⁰, e-tebligat mesajının alıcıya tam olarak ulaştığı anda üretilmektedir (ETY, m. 9).

4.3. Tebligat Kanunu'nda Elektronik Tebligat

E-tebligat ile ilgili genel düzenleme hukukumuzda tebligat ile ilgili usul ve esasların genel olarak düzenlediği 7201 sayılı Teb. K. yer almaktadır. E- tebligat ile ilgili düzenlemeler 11.01.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Kanun'a 7/a maddesi eklenmesi ile yapılmıştır. 6099 sayılı Kanun'un Genel Gereğesinde, tebligatın, Türkiye Cumhuriyet Anayasasında ve temel insan hakları arasında sayılan adil yargılanma hakkı, onun bir unsuru olarak bulunan hukukî savunma hakkı(dinlenilme), bu bakımdan kişinin kendisi ile ilgili olarak yargılamadan bilgisinin olması ve bilgi edinme temel hakkıyla doğrudan alakalı olduğu, tebligatla ilişkili bir takım problemler yaşandığı ve bu problemlerin yanlışlık, eksiklik ve usulsüzlüklerin kişilerin adil yargılanma hakkının ihlaline kadar varacak neticeler doğurabileceği, tebligatın bir taraftan güvenli ve doğru biçimde öte yandan imkân dâhilindeki en az sürede, en ucuz ve en basit şekilde yapılması gerektiği dile getirilmiştir. Diğer yandan, 25/04/2006 tarihli ve 5490 sayılı Nüfus Hizmetleri Kanunu'nda kabul edilen "adres kayıt sistemi" ile Tebligat Kanunun birbirleri ile uyum içinde olmalarına vurgu yapılmıştır. Elektronik şekilde gerçekleştirilen tebligatın, yurt dışındaki Türk vatandaşlarına yapılacak tebligatta da daha kolay ve sade bir yolun kabul edilmiş olduğuna, aynı şekilde uygulamada yerleşmiş olan ancak tam olarak kanuni temeli bulunmayan mahkeme, savcılık ya da icra

---

⁶⁹ Taşkın, "6 Aralık 2018 Tarihinde", s. 48.

⁷⁰ Delil kaydı: Tebligatın; tebligat çıkarmaya yetkili makam ve merciden UETS tarafından teslim alındığına, muhatabın elektronik tebligat adresine ulaştığına, okunduğuna ve usulen tebliğ edilmiş sayıldığına dair üretilen ve elektronik sertifika ile imzalanmış kayıtları" (ETY, m. 3) ifade etmektedir.

kalemlerinde yapılan doğrudan tebligatla alakalı kanuni düzenlemenin getirileceğine değinilmiştir⁷¹.

11/01/2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Kanun’a eklenen 7/a maddesine istinaden, e-tebligatın elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını arzu eden kişiye, e-tebligat yapılabileceği, Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılmasının mecburi olduğu, e-tebligatın zorunlu bir sebeple yapılamaması durumunda diğer usullere göre tebligat yapılacağı, e-tebligatın muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi takip eden beşinci günün sonunda yapılmış sayılacağı ve e-tebligatın uygulanmasına ilişkin usul ve esasların yönetmelikle belirlenecektir.

Bağlamda Teb. K. 7/a maddesine göre yapılacak elektronik tebligata ilişkin usul ve esasları belirleyen 2013 yılında ETY⁷² yayınlanmıştır. Ancak 28.02.2018 tarihli 7101 Sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun’un 48. maddesi ile 7201 Sayılı Tebligat Kanunu’nun 7/a maddesinde değişikliğe gidilmiş ve elektronik tebligat zorunluluğunun kapsamı genişletilerek, PTT’ye bu konudaki altyapıyı hazırlaması ve işletmesi için yetki verilmiştir. Bu kanunun uygulanmasını ve diğer esaslarını göstermek amacıyla, Tebligat Kanunu’nun 7/a maddesine dayanılarak 06.12.2018 tarihli ETY yayınlanmıştır. ETY kapsamında 01.01.2019 tarihinden itibaren elektronik yolla yapılan tebligat hizmeti, PTT’nin kurup işlettiği UETS üzerinden yapılmaktadır. ETY ile 19.01.2013 tarihli ve 28533 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Mülga ETY’de yürürlüğüne son verilmiştir.

Ayrıca 6099 sayılı Kanun ile Tebligat Kanunu’nun 29/1 fıkrasına, ilanen tebliğlerin elektronik ortamda da yapılabileceği hükmü getirilmiştir. İlgili hükümler ele alındığında elektronik ortamda oluşturulacak ilanın, ilan yoluyla tebliğ yapacak merciin internet sayfasından ayrıca yapılacağı sonucuna ulaşılmaktadır⁷³.

Nitekim elektronik tebligat ve elektronik ilanın kabul edilme sebebi 6099 sayılı Kanun’un ilgili maddelerinin gerekçelerinde belirtilmiştir. Madde gerekçelerine bağlamında bakıldığında, bilişim teknolojilerinin kullanımının yaygınlaşması, Türkiye’nin özellikle UYAP vasıtasıyla elektronik adalet alanında ortaya koyduğu performans dünyaya örnek gösterilir

---

⁷¹ Akil, Cenk, “11.01.2011 Gün ve 6099 Sayılı Kanun İle Tebligat Kanunu’nda Yapılan Değişiklikler”, Türkiye Barolar Birliği Dergisi, 2012, S. 101, (s. 247- 266), s. 249- 250; Ayrıca Bkz.: 11.1.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun gerekçesi, <http://www.kgm.adalet.gov.tr/TasariSamarali/Kanunlasan/2011Yili/kanmetni/6099ss.pdf>, (Erişim Tarihi: 02.03.2020).

⁷² Resmî Gazete: Tarih: 19.01.2013, Sayı: 28533.

⁷³ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 320.

niteliktedir. Bunun yanında daha hızlı ve daha az maliyetli olan elektronik tebligatın kabul edildiği belirtilmektedir⁷⁴.

4.3.1. E-Tebliğatın Unsurları

Fiziki tebligat için geçerli olan unsurlar e-tebligat içinde geçerlidir. Bu unsurlar tebligat konusu olan belgenin muhataba veya muhatap adına tebligat almakla yetkili kişilere teslimi bilgilendirilmesi ve bu işlemin kayıt altına alınarak belgelendirilmesi işlemidir⁷⁵.

E-tebligatın birinci unsuru olan bilgilendirme, UETS tarafından güvenli bir şekilde oluşturulan ve şifrelenen mesajın alıcının e-tebligat mesajını iletmesi ile sağlanmış olmaktadır. E-tebligatın ikinci unsuru olan belgelendirme unsuru ise işlem kayıtları ve delil kayıtları vasıtasıyla sağlanmaktadır. Belgelendirme, UETS tarafından e-tebligatın tebligat çıkarmaya yetkili merciden çıkışından muhataba ulaşana kadar tüm işlem kayıtlarına ve e-tebligat ulaştıktan sonra delil kayıtlarına zaman damgası vurularak kayıt altına alınmaktadır. Bu kayıtlar tebligat mazbatasını işlevi görmektedir. Bu kayıtlar e-tebligatın tamamlanması ile birlikte e-tebligatı çıkaran mercie gönderilir⁷⁶. İşlem ve delil kayıtları erişilebilir bir biçimde, güvenliği, gizliliği ve bütünlüğü sağlanarak PTT AŞ tarafından arşivde muhafaza edilir. Bu bağlamda işlem kayıtları on yıl, delil kayıtlarının ise otuz yıl süre ile saklanması zorunludur (ETY, m. 15).

4.3.2. Elektronik Yolla Yapılması Zorunlu Olanlar

E-tebligatın hukukumuzda girmesi ile birlikte bazı tüzel kişilere bu yolla tebligat yapılması zorunluluk haline getirilmiştir. Nitekim 11.1.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Kanun'a 7/a maddesi eklenmesi ile birlikte e-tebligat 7201 sayılı Kanun ile belirlenen tebligat usulleri arasındaki yerini almıştır. 7/a maddesinin 2. fıkrası ise "Anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketlere elektronik yolla tebligat yapılması zorunludur" şeklindedir. Buna istinaden bu şirketlerin mecburi olarak KEP sisteminden e-tebligata elverişli adres almaları ve bu şirketlere yapılacak tebligatların elektronik ortamda yapılması mecburi kılınmıştır.

---

⁷⁴ Bkz.: 11.1.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun gerekçesi, <http://www.kgm.adalet.gov.tr/Tasariasamaları/Kanunlasarı/2011Yılı/kanmetni/6099ss.pdf>, (Erişim Tarihi: 02.03.2020).

⁷⁵ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 91.

⁷⁶ Atalı / Ermenek / Üçüncü, Tebligat Hukuku, s. 62; Varol / Baştürk, "Hukuki ve Teknik Boyutuyla", s. 271.

Ayrıca 7/a maddesinde zorunlu olarak e-tebligat yapılması gereken şirketler isim isim sayılarak tahdidi bir düzenleme yoluna gidilmiştir. Nitekim sermaye şirketleri ve şahıs şirketleri birbirinden net çizgilerle ayıramadığından, şirket çeşitlerini isimleri ile sayılmasının doğru bir yöntem olduğu söylenebilir⁷⁷.

28.02.2018 tarihli 7101 Sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile 7201 sayılı Kanunu’nun 7/a maddesi değiştirilerek e- tebligat zorunluluğunun kapsamı genişletilmiştir. Teb. K. 7/a ve ETY 5.maddesine göre zorunlu olarak e-tebligat yapılacaktır;

1. 10.12.2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli (I), (II), (III) ve (IV) sayılı cetvellerde adı geçen kamu idareleriyle bunlara bağlı döner sermayeli kuruluşlar.

2. 5018 sayılı Kanunda tanımlanan mahallî idareler.

3. Özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum ve kuruluşları ile kanunla kurulan fonlar ve kefalet sandıkları.

4. Kamu iktisadi teşebbüsleri ile bunların bağlı ortaklıkları, müessese ve işletmeleri.

5. Sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamuya ait diğer ortaklıklar.

6. Kamu Kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ve üst kuruluşları.

7. Kanunla kurulanlar da dahil olmak üzere tüm özel hukuk tüzel kişiler ile benzeri kişiler (Noter, Baroya kayıtlı avukatlar gibi...)”dır.

Kanunun 7/a maddesi ilk haliyle gerçek kişiler ile sermaye şirketleri bağlamında farklı hükümler ortaya koymaktadır. İlk olarak gerçek kişilere elektronik tebligat gerçekleştirilmesinin mecburiyeti yoktur. Öyle ki bu durum tercihe bırakılmıştır. Diğer yandan aynı maddenin ikinci fıkrasında açıkça belirtilen sermaye şirketlerine elektronik tebligat yapılması mecburiyeti bulunurken kanunun son şekline göre gerçek kişilerden avukat, arabulucu ve bilirkişilere de e-tebligat zorunluluğu getirilmiştir. Ayrıca kanunun ilk şeklinde sadece sermaye şirketleri için getirilen e-tebligat zorunluluğunun kapsamı genişletilerek tüm kamu kurum ve kuruluşları ile her türlü tüzel kişilere e-tebligat zorunluluk haline getirilmiştir⁷⁸.

4.3.3. İsteğe Bağlı Elektronik Tebligatın Kullanımı

Hukukumuzda e-tebligatın zorunlu olduğu gibi isteğe bağlı olarak kullanım usulü de bulunmaktadır. Nitekim ilk olarak 6099 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Kanun’a eklenen 7/a

⁷⁷ Akil, “11.01.2011 Gün ve 6099 Sayılı”, s. 252; Özbay, “6099 Sayılı Kanun” (Makale), s. 133.

⁷⁸ Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 264.

maddesinin 1. fıkrası “Tebliğata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir” şeklindedir. Bu hükme göre KEP sisteminde e-tebligata elverişli bir elektronik adres bildiren gerçek kişilere e-tebligat yapılabileceği benimsenmiştir.

Nitekim Yargıtay bir kararında, elektronik tebligat yapılmasını isteyen ancak e-tebligat yapılmadığından yerel mahkeme kararına itiraz eden bir vekil ile ilgili olarak, UYAP'ın kullanılmasına ilişkin usul ve esaslara düzen getirmek maksadıyla çıkartılan Hukuk Muhakemeleri Kanunu Yönetmeliğinin 52. maddesine istinaden tebligat işlemleri 7201 sayılı Tebligat Kanunu ile Tebligat Kanun bağlamında çıkarılan yönetmeliklere göre fiziki veya elektronik ortamda yapılabileceği gibi elektronik tebligat usulünün düzenlendiği Tebligat Kanunu'nun 7/A maddesindeki düzenlemeye göre “Tebliğata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını isteyen kişiye, elektronik yolla tebligat yapılabilir” hükmü bulunduğu ancak davacı vekilinin elektronik adres vererek bu adrese tebligat yapılmasını istediğine dair herhangi bir bilgi ve belge dosya kapsamında bulunmadığı ve Mahkemece, bu hususlar araştırılıp, yöntemince tebliğ hususu bu perspektifte belirlenmesi gerektiğini hükme bağlamıştır⁷⁹.

6099 Sayılı Kanun ile değişik yeni Tebligat Kanununa dair yeni düzenlemede, bilişim alanındaki gelişmelerin yeni olması, gerçek kişilerin şu anda bir elektronik adresinin mevcut olmaması gibi sebeplerle, elektronik tebligatın kural olarak isteğe bağlı olması esası kabul edilmiştir. Yani günümüzdeki düzenlemeler çerçevesinde elektronik tebligatı kabul eden ülkelerde de henüz bu yöntem zorunluluk arz etmemektedir, alternatif bir yöntem olarak sunulmaktadır⁸⁰.

7101 Sayılı “İcra ve İflâs Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun” ile 7201 sayılı Kanunu’nun 7/a maddesi değiştirilerek isteğe bağlı e- tebligat kullanımı farklı bir biçiminde ifade edilmiştir. Nitekim 7/a maddesi, “Birinci fıkra kapsamı dışında kalan gerçek ve tüzel kişilere, talepleri hâlinde elektronik tebligat adresi verilir. Bu durumda bu kişilere tebligatın elektronik yolla yapılması zorunludur” şeklindedir. Buna göre, ilk şeklinde gerçek kişiler kastedilirken yeni biçiminde e-tebligat yapılması zorunlu olan gerçek ve tüzel kişiler arasında yer almayan gerçek ve tüzel kişiler kastedilmiştir. İkinci olarak da maddenin

---

⁷⁹ Yargıtay 10. HD., Esas No: 2017/202, Karar No: 2017/493, Tarih: 24.01.2017 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁸⁰ İngiliz Hukukunda faks ve e-mail gibi yöntemlerle tebligat yapılması zorunlu değildir. Zira bu tür yöntemlerin taraflarca tercih edilmesi ile işlevsel hale gelmeleri söz konusudur. Bkz. Gerlis / Loughlin, s. 104; Loughlin / Gerlis, s. 159. Alman Hukuku bakımından da iradi yaklaşımın bulunduğu belirtilmektedir. Bkz. Kaplan, “Avrupa Tebligat Hukukundaki”, s. 214; Özbay, “6099 Sayılı Kanun” (Makale), s. 131.

son şekline göre e-tebligat yapılmasını isteyen gerçek ve tüzel kişilere bu isteklerini beyan ettikten sonra artık e-tebligat yapılması zorunlu hale getirilmiştir.

4.3.4. Elektronik Tebligata Esas Adres Edinme

Bilindiği üzere e-tebligat ancak elektronik ortamda edinilmiş bir adrese yapılabilecek bir işlemdir. 11.1.2011 tarih ve 6099 sayılı Kanun ile getirilen düzenlemede 7201 sayılı Kanun’un 7/a maddesinde e-tebligatın “tebligata elverişli” bir elektronik adrese yapılabileceği hükmü yer almaktaydı. Bunun amacı tebligatın ulaşip ulaşmadığı, tarihi ve benzer hususları kontrol etmek ve kayıt altına alarak hukuken geçerli bir delil olarak kullanabilmek amacı yatmaktadır⁸¹. Bunun yanında 7101 sayılı Kanun ile değişik 7201 sayılı Kanunu’nun 7/a maddesinde “tebligata elverişli” ibaresi çıkarılarak yerine “elektronik tebligat adresi⁸²” ibaresi eklenmiştir.

E-tebligata esas olmak üzere kullanılacak elektronik adresler 7101 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Kanunu’na Elektronik tebligat adresinin oluşturulması başlıklı Ek Madde 2’ye göre PTT AŞ tarafından oluşturulacaktır. Buna göre, e-tebligat adresinin, PTT AŞ tarafından 7/a maddesi kapsamındaki her bir gerçek kişi için kimlik numarası, tüzel kişi için ise tabi oldukları sistem numarası esas alınarak yalnızca bir tane olacak biçimde oluşturulacağı ve sisteme kaydedileceği hükmü yer almaktadır. Ayrıca 7101 sayılı Kanun ile 7201 sayılı Kanunu’na Elektronik tebligat adreslerinin verilmesi başlıklı Geçici Madde 2’de eklenerek, PTT AŞ’nin, e-tebligat adreslerini oluşturmak amacıyla ihtiyaç duyduğu tüm bilgi ve belgelerin alakalı gerçek ve tüzel kişiler tarafından bir ay içerisinde PTT AŞ’ye teslim etmeleri ve PTT AŞ’nin e-tebligat adreslerini üç ay içerisinde oluşturması zorunluluğu getirilmiştir⁸³.

4.3.5. Elektronik Tebligatın Ne Zaman Yapılmış Sayılacağı

Tebliğat Kanunu m. 7/a’ya bağlamında bakıldığında, e-tebligat, e-tebligatın konusu olan mesajın muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihte değil, ulaştığı tarihin ertesi gününü takip eden beşinci günün sonunda yapılmış sayılacaktır⁸⁴. Başka bir ifadeyle mesajın muhatabın

---

⁸¹ Akil, “11.01.2011 Gün ve 6099 Sayılı”, s. 251- 252.

⁸² Elektronik tebligat adresi: PTT tarafından, gerçek kişiler için kimlik bilgileri, tüzel kişiler için ise tabi oldukları sistem bilgileri esas alınmak suretiyle tek ve benzersiz şekilde oluşturulan ve UETS’ye kaydedilen tebligat adresini” (ETY, m. 3).

⁸³ Muşul, Tebligat Hukuku, s. 141- 142.

⁸⁴ Akil, “11.01.2011 Gün ve 6099 Sayılı”, s. 251; Atalı / Ermenek / Üçüncü, Tebligat, s. 87; Özbay, “6099 Sayılı Kanun” (Makale), s. 134; Ruhi / Ruhi, “Tebliğat Hukuku Bilgisi”, s. 53.

elektronik adresine iletiildiği günden başlamak suretiyle altıncı günün sonunda e-tebligat yapılmış sayılacaktır. Bu konunun daha iyi anlaşılabilmesi için bir örnek vermek gerekirse, e-tebligatı içeren mesaj 01.08.2019 tarihinde muhatabın elektronik posta kutusuna ulaşmıştır. Muhatap bu mesajı gönderildiği tarihte görse bile, e-tebligatın ulaştığı gün hesaba katılmaksızın, ertesi günü olan 02.08.2019 tarihinde süre başlamaktadır. Bu tarihi takip eden 5. gün olan 06.08.2019 tarihi bitiminde yani 07.08.2019 tarihinde e-tebligat yapılmış sayılacaktır⁸⁵.

Yargıtay bir kararında, 19.01.2011 tarihinde yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanunun 3. maddesi ile değişik 7201 sayılı Kanunu'nun 7/a maddesinde tebligata elverişli bir elektronik adres vererek bu adrese e-tebligat yapılmasını arzu eden kişiye, e-tebligat yapılabileceğini, e-tebligatın, muhatabın elektronik adresine vardığı tarihi takip eden beşinci günün sonunda yapılmış sayılacağını ve elektronik yolla davacı vekiline 13.04.2018 tarihinde yapılan tebliğden 5 gün sonra tebliğ yapılmış sayılması gerektiğinden, 30.04.2018 tarihli temyiz isteminin 2 haftalık temyiz süresi içerisinde yapıldığını kabul edilmiştir⁸⁶.

Yargıtay başka bir kararında, Teb. K. 7/a maddesinin 4. fıkrasında e-tebligatın, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen 5. günün sonunda yapılmış sayılacağını düzenlendiğini, buna göre; gerekçeli kararın davacı vekiline e-tebligat yoluyla 31.05.2016 tarihinde elektronik adresine ulaştığından tebligatın 05.06.2016 tarihinde yapılmış sayılacağını, davacı vekilince 15 günlük yasal süre içinde 20.06.2016 tarihinde kararın temyiz edilmesinin hukuken kabul edileceğini hükme bağlamıştır⁸⁷.

4.3.6. Elektronik Tebligatın Yapılamamasının Sonuçları

Elektronik yolla tebligat yapılması bazı zorunlu durumlarda söz konusu olmayabilir. Zorunlu olarak sayılabilecek, e-postaların engellenmesi, teknik altyapı arızası vb. durumlarda tebligatın Teb. K. ve Teb. Yön. ile düzenlenen diğer usullerle gerçekleştirilmesi gerekmektedir (Teb. K. m. 7/a; Teb. Yön. m. 12; ETY, m. 16). Burada e-tebligatın mümkün olmadığı durumlarda alternatif yollar gösterilerek herhangi bir boşluğun ortaya çıkmaması sağlanmaya çalışılmıştır⁸⁸.

---

⁸⁵ Özbay / Yardımcı, Tebligat Hukuku, s. 33.

⁸⁶ Yargıtay 10. HD, Esas No: 2018/4120, Karar No: 2018/6993, Tarih: 25.09.2018 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁸⁷ Yargıtay 5. HD., Esas No: 2017/27197, Karar No: 2019/902, Tarih: 23/01/2019 (UYAP sisteminden alınmıştır).

⁸⁸ Özbay, 6099 Sayılı Kanun (Makale), s. 134.

Bunun yanında Teb. K. ve diğer yönetmeliklerden farklı olarak KEP Yön. m. 12’de zorunlu olmayan sebeplerle e-tebligatın ulaşılmaması halinde nasıl davranılacağı da düzenlenmiştir. Buna göre zorunlu olmayan durumlarda KEP hesabına erişilmemesi halinde o işgünü içinde gelen e-tebligat mesajların ertesi işgünü muhataba ulaştığının kabul edileceği düzenlemesi yer almaktadır.

4.3.7. Elektronik Tebligat Sürecinde PTT’nin Yükümlülükleri

Türkiye’de e-tebligat alanında tek servis sağlayıcısı konumunda olan PTT AŞ’ye büyük bir sorumluluk yüklenmiştir. Özetle bu sorumluluklar, şu şekilde anlatılabilir;

UETS’yi oluşturmak alt yapısını sağlamak, sistemin güvenliğini ve sistemde kayıtlı verilerin muhafazasına imkan tanıyan her çeşit tedbiri almak, e- tebligatı, UETS vasıtasıyla muhataba ulaştırmak, işlem ve delil kaydı oluşturarak 24 saat içerisinde tebligatı çıkaran mercie göndermek, bu kayıtları usulüne uygun bir biçimde zorunlu süreler boyunca saklamak, muhataba e-tebligatı olduğuna dair bilgilendirme mesajı iletmek, e-tebligat adresine güvenli bir şekilde erişilebilmesini sağlamak, e-tebligata ilişkin veri tabanlarını Türkiye Cumhuriyeti mülki sınırları içerisinde bulundurmak, e-sertifika hizmet sağlayıcılarınca PTT AŞ için oluşturulan elektronik sertifikayı kullanmak, delil kayıtlarının gerçek zamanlı olacak biçimde doğrulanması hizmetini sağlamak, e-tebligat ücretinin eksiksiz olarak ilgili hesaba yatırıldığını aynı gün UETS’ye işlemek, e-tebligat mesajının muhatapları dışında kalan kişilerce görülmemesini sağlamak için gerekli olan tüm tedbirleri almak, e-tebligat sistemi ile ilgili kamuoyunu net bir şekilde aydınlatmak, elektronik tebligat hizmetini etkileşimli ve kullanıcı dostu bir ortamda kullanıcıya sunmaktır (ETY, m. 20).

Ayrıca PTT AŞ, e-tebligat mesajını, muhatabın rızası olsa bile, tebligat çıkarmaya yetkili mercinin maksadı haricindeki herhangi bir şey için kullanamaz. Bununla beraber üçüncü kişilerin paylaşımına sunmaz, e-tebligata ilişkin verilerin güvenli bir biçimde muhafazasından münhasıran sorumlu olup, mevzuat gereğince muhafazasına ihtiyaç kalmayan verileri imha eder ve engelli kişilerin elektronik tebligat işlemlerinden istifade edebilmeleri için imkân dâhilinde olan çalışmaları gerçekleştirir (ETY, m. 20).

4.3.8. Adres Sahibinin Yükümlülükleri

Elektronik yolla tebligat yapmış olan kişilerin sorumlulukları ile ilgili hükümler ETY m. 21’de hükme bağlanmıştır. Bu hükme göre adres sahibinin sorumlulukları:

a) Elektronik tebligat için gerekli olan bütün belge ve bilgilerin eksiksiz olarak ilgili birime vermek,

b) Elektronik tebligat adresi başvurusundan sonra bilgilerinde değişiklik olması durumunda, yeni bilgilerini PTT AŞ'ye derhâl bildirmek.

c) Güvenlik açısından kendisine tanımlanmış olan bilgileri korumak ve hiç kimseye paylaşmamak ve başka kişilerin kullanımına imkân tanımamak.

4.4. Vergi Usul Kanunu'nda Elektronik Tebligat

Son yıllarda kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınması ile birlikte vergi kayıp ve kaçaklarının önüne geçilmesi, kamu hizmetlerinde kalite ve işlem hızının artırılması imkânı ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Maliye Bakanlığı da diğer kurum ve kuruluşları gibi vergi alanında konuları sanal ortama taşımaya başlamıştır. Mali işlerden sorumlu Bakanlık, elektronik tebligat uygulamasına gerekçesiyle, muhataba yazılı olarak yapılan tebliğlerde meydana gelen gecikmelerin ve muhataba tebliğin ulaşması aşamasında ortaya çıkan zorlukların önlenmesi, mükelleflere yapılacak bildirimlerin elektronik yolla daha hızlı ve etkili bir şekilde yapılmasının sağlamayı amaçlamaktadır⁸⁹.

Vergi hukukumuzda e-tebligat ile ilgili kapsamlı düzenlemelerin yapılmış olduğu görülmektedir. E-tebligat ile ilgili düzenlemeler 23.07.2010 tarihli 6009 sayılı Kanun ile 213 sayılı Kanun'a "Elektronik Ortamda Tebliğ" başlıklı 107/A maddesi eklenmesi ile sağlanmıştır. Bu kanun maddesi ile 93. maddede sıralanan usullere bağlı kalmadan tebliğe elverişli elektronik bir adres aracılığıyla elektronik ortamda tebligatın gerçekleştirilebileceği hükmü getirilirken, e-tebligat ile ilgili olarak Maliye Bakanlığına da çeşitli yetki ve sorumluluklar verilmiştir. Bu yetkilerini, elektronik ortamda yapılacak tebligat ile alakalı her çeşit teknik altyapıyı oluşturma, kurulmuş olanları geliştirme veya onlardan istifade etme, tebliğe elverişli elektronik adres kullanma mecburiyeti getirme, kendisine e-tebligat yapılacakları belirleme ve e-tebligata dair diğer usul ve esasları belirleme yetkisi verilmiştir (VUK m. 107/A)⁹⁰.

Bu bağlamda Maliye Bakanlığı 2015 yılında 456 Sıra Numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği⁹¹ yayımlamak suretiyle Vergi Usul Kanunu 107/A maddesine göre yapılacak elektronik tebligata dair usul ve esasları belirlemiştir. Tebliğe göre 01.01.2016 tarihi itibarıyla

⁸⁹ Öz / Bozdoğan, "Türk Vergi Sisteminde", s. 68; Yurtsever, "Vergi Hukukunda", s. 454.

⁹⁰ Arslan / Biniş, "Türk Vergi Sisteminde", s. 306; Beşel, Furkan / Çokgezer, Cemal, "Maliye Alanında e-Teknolojiler ve Etkinliği", Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi, 2015, C. 1, S. 1, (s. 13- 23), s. 13- 14; Yurtsever, "Vergi Hukukunda", s. 452.

⁹¹ Resmî Gazete: Tarih: 27.08.2015, Sayı: 29458.

e-tebligata geçilmesi öngörülürken Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 456)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 467)⁹² ile bu tarih 01.04.2016 olarak değiştirilmiştir. Bu tarih itibariyle Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından mükelleflere e-tebligat yapılmaya başlanmıştır. Ayrıca Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 456)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 511)⁹³ ile yapılan düzenlemeler neticesinde, vergi dairesi müdürlüklerinin yanında Gelir İdaresi Başkanlığının merkez ve taşra birimlerinin hepsiyle Vergi Denetim Kurulu Başkanlığı'nda 213 sayılı Kanun kapsamında e-tebligat çıkarmaya yetkili kılınmıştır.

4.4.1. Vergi Usul Kanunu'na Göre Elektronik Tebligat Yapılacaklar

Vergi hukukunda e-tebligat ile usul ve esasların belirlendiği 456 Sıra Nolu VUK Genel Tebliğinde yer alan düzenlemeye göre, e-tebligat yapılacak mükellefler;

- a) Kurumlar vergisi mükellefleri,
- b) Ticari, zirai ve mesleki kazanç bakımından gelir vergisi mükellefi olanlar (Gelirleri basit usulde belirlenenlerle gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçiler hariç),
- c) Mükellefin isteğine göre kendilerine elektronik tebligat yapılmasını talep edenler (456 sıra nolu Tebliğ, m. 4). Bu düzenlemeye göre Türkiye'deki kurumlar vergisi mükellefleri ile basit usulde vergiye tabi olmayanlar ile çiftçiler dışında kalan gelir vergisi mükelleflerine e-tebligat zorunlu hale getirilmiştir. Bunun yanında yukarıdaki iki madde kapsamına girmeyen ve kendisine e-tebligat yapılmasını isteyen kişilere de e-tebligat yapılacağı hükme bağlanmıştır.

4.4.2. Elektronik Tebligat Adresi Edinme

E-tebligat kullanacak mükelleflerin e-tebligat adresi⁹⁴ edinmeleri ile ilgili düzenlemeler 456 Sıra Nolu VUK Genel Tebliğinde yer almaktadır. Bu tebliğe göre, farklı mükellefler için farklı elektronik adres edinme usulleri benimsenmiştir.

Kurumlar vergisine tabi kişilerin elektronik adres edinme usulü; Elektronik tebligat sistemini kullanmaları mecburi olan kurumlar vergisi mükellefleri, kanuni temsilcileri veya vekâletnameyle yetkili kılınan kişiler aracılığıyla Tebliğ ekinde geçen "Elektronik Tebligat Talep Bildirimi (Şirketler ve Diğer Tüzel Kişiler İçin)" (EK: 1) kurumlar vergisi yönünden

---

⁹² Resmî Gazete: Tarih: 29.12.2015, Sayı: 29577.

⁹³ Yayımlandığı R.G Tarih: 19.10.2019, Sayı: 30923.

⁹⁴ Elektronik Tebligat Adresi: Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından internet vergi dairesi bünyesinde oluşturulacak tebliğe elverişli elektronik ortamı (456 sıra nolu Tebliğ, m. 3) ifade etmektedir.

bağlı oldukları vergi dairesine bizzat teslim edeceklerdir. Tebliğin yayınlanması ile birlikte 01.04.2016⁹⁵ tarihine kadar, yeni kurumlar vergisi mükellefleri ise işe başlama tarihini izleyen 15 gün içerisinde Elektronik Tebligat Talep Bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir. Gerçekleştirilen başvurunun değerlendirilmesi ile birlikte uygun görülen mükelleflere e-tebligat işlemlerinde kullanacakları internet vergi dairesi kullanıcı kodu, parola ve şifresi oluşturulacaktır. Bu sayede mükellefler elektronik tebligat adresi sahibi olacaklardır (456 sıra nolu Tebliğ, m. 5/1).

Gelir vergisi mükelleflerinin e-tebligat adresi sahibi olma usulü; e-tebligat sistemini kullanmak mecburiyetinde olan gelir vergisi mükellefleri, Tebliğ ekinde geçmektedir. Bu tebliğ ekinde, kişilerin internet vergi dairesinde elektronik ortamda doldurmaları ve elektronik tebligat sistemini kullanmaya başlamaları gerekmektedir. Bu şekilde bildirimde bulunan mükelleflere e-tebligat işlemlerinde kullanacakları internet vergi dairesi kullanıcı kodu, parola ve şifresi verilmeyecektir. Söz konusu mükellefler sisteme her girişlerinde sistem tarafından kimlik doğrulaması yapılarak elektronik tebligat sistemini kullanabileceklerdir (456 sıra nolu Tebliğ, m. 5/2).

Bildirimi bizzat kendisi, kanuni temsilcisi veya vekâletnameyle yetkili kılınan kişiler aracılığıyla veren mükelleflerin başvuruları değerlendirilmesi ile birlikte uygun görülen mükelleflere internet vergi dairesi kullanıcı kodu, parola ve şifresi verilecektir. Bu sayede ilgili mükellefler e-tebligat adresi elde etmiş olacaklardır. Tebliğin yayınlanması ile birlikte 01.04.2016⁹⁶ tarihine kadar, yeni kurumlar vergisi mükellefleri ise işe başlama tarihini izleyen 15 gün içinde Elektronik Tebligat Talep Bildiriminde bulunmak mecburiyetindedir. (456 sıra nolu Tebliğ, m. 5/2).

İsteğe bağlı şekilde kendilerine e-tebligat yapılmasını talep edenlerin e-tebligat adresi edinme usulü ise biraz farklıdır. Nitekim tebliğ ile getirilen zorunluluk kapsamına girmediği halde isteğe bağlı olarak kendilerine e-tebligat yapılmasını isteyen tüzel kişiler ile teşekküller kurumlar vergisi mükelleflerinin e-tebligat adresi edinme usulünde olduğu gibi KDV veya gelir (stopaj) vergisi yönünden bağlı oldukları vergi dairesine başvuruda bulunarak sisteme dâhil olmaları mümkündür (456 sıra nolu Tebliğ, m. 5/3).

Aynı biçimde mecburiyet kapsamına girmeyen gerçek kişiler ise gelir vergisi mükelleflerinin e-tebligat adresi edinme usulünde olduğu gibi internet vergi dairesi vasıtasıyla

---

⁹⁵ Tebliğin ilk şeklinde tarih 01.01.2016 iken Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 456)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 467) ile bu tarih 01.04.2016 olarak değiştirilmiştir

⁹⁶ Tebliğin ilk şeklinde tarih 01.01.2016 iken Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği (Sıra No: 456)'nde Değişiklik Yapılmasına Dair Tebliğ (Sıra No: 467) ile bu tarih 01.04.2016 olarak değiştirilmiştir

başvurarak ya da ikametgâhlarının mevcut olduğu yer vergi dairesine bizzat ya da vekâletnameyle yetkili kılınmış kişiler aracılığıyla başvuruda bulunarak sistemi kullanmaları mümkündür (456 sıra nolu Tebliğ, m. 5/3).

4.4.3. Elektronik Tebligatın Gönderilmesi ve Muhatabına İletilmesi

Vergi hukuku kapsamındaki e-tebligat sisteminin işleyişi esas itibarıyla Teb. K. göre PTT AŞ tarafından yürütülen UETS sistemi ile aynı özellikleri göstermektedir. Buradaki fark e-tebligat ile iş ve işlemlerin yürütüldüğü Elektronik Tebligat Sistemi⁹⁷ilgilidir. Bu sistemin işleyişi ise şöyledir. 213 sayılı Kanun hükümlerine göre tebliği gereken belge, e-imza⁹⁸ ile imzalanır ve tebligatı çıkaran merci adına Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından tebliğ yapılacak muhatabın elektronik tebligat adresine iletilir (456 sıra nolu Tebliğ, m. 6)⁹⁹.

E-tebligat sistemine direkt olarak internet vergi dairesi üzerinden ulaşılabilir. Bunu için mükellefler vergi dairesinden almış oldukları internet vergi dairesi kullanıcı kodu, parola ve şifre ile e-tebligat adreslerine girebileceklerdir. İnternet vergi dairesi kullanıcı kodu, parola ve şifresine sahip olmayan gerçek kişilerse sisteme her girişten önce yapılan kimlik doğrulaması ile elektronik tebligat adreslerine erişebileceklerdir (456 sıra nolu Tebliğ, m. 6).

Bu tebliğe göre yapılan e-tebligatlar Teb. K. 7/a maddesinde düzenlendiği gibi 213 sayılı Kanunun 107/A maddesi gereğince, e-tebligatın, muhatabın elektronik ortamdaki adresine ulaştığı tarihi takip eden 5. günün sonunda tebliğ edilmiş sayılacaktır. Ayrıca Olay kayıtları¹⁰⁰, İşlem Zaman Bilgisi¹⁰¹ eklenerek, erişilebilir bir biçimde arşivlerde otuz yıllık bir süreyle saklanacaktır. Bu hesaba erişim bilgilerinin iletimiyle sisteme erişimin güvenli bir biçimde gerçekleşebilmesi için gerekli olan tedbirler Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından alınacak olup talep edilmesi halinde elektronik tebligatla ilgili delil kayıtları alakadar olan kişilere veya yetkili mercilere sunulacaktır (456 sıra nolu Tebliğ, m. 6).

---

⁹⁷ Elektronik Tebligat Sistemi: Bilişim sistemleri vasıtasıyla muhatabın elektronik tebligat adresine iletmek üzere, tebliğ evrakının gönderildiği ve elektronik ortamda delillendirilerek tesliminin sağlandığı sistemi (456 sıra nolu Tebliğ, m. 3) ifade etmektedir.

⁹⁸ E-imza: 15/1/2004 tarihli ve 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu'nun 4. maddesinde tanımlanan güvenli elektronik imzayı (456 sıra nolu Tebliğ, m. 3) ifade etmektedir.

⁹⁹ Bayram / Karabalık, "E- Tebligat", s. 150.

¹⁰⁰ Olay Kaydı: Elektronik tebligat hizmetinin verilmesi esnasında meydana gelen tüm bilişim sistemi işlem kayıtlarını (456 sıra nolu Tebliğ, m. 3) ifade etmektedir.

¹⁰¹ İşlem Zaman Bilgisi: Bir elektronik verinin, üretildiği, değiştirildiği, gönderildiği, alındığı ve/veya kaydedildiği zaman bilgisini (456 sıra nolu Tebliğ, m. 3) ifade etmektedir.

Bu noktada da sistem vasıtasıyla elektronik ortamda gönderim ve iletim işlemlerinin yapıldığı tebligata ilişkin düzenlemeler Tebliğin 5. maddesinde ortaya konulmuştur. Bu çerçevede ifade edilen işleyiş aşağı verildiği şekildedir;

- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı tarafından tebliği yapılacak olan belge e-İmza ile imzalanarak Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığınca oluşturulan teknik alt yapı ile ilgili kişinin e-Tebliğat adresine gönderilmektedir.
- Maliye Bakanlığı Gelir İdaresi Başkanlığınca oluşturulmuş olan şifre, parola ve kullanıcı kodunun ilgili kişilere teslimi sağlanmaktadır. Sözü edilen bilgileri olmayan gerçek kişiler sisteme her girişlerinde kimliklerini teyit edici bir işlemten geçmek durumundadırlar.
- e-İmza ile imzalanan e-Tebliğat, ilgili kişilerin e-Postasına eriştiği günü izleyen 5. günün sonunda gerçekleştirilmiş sayılmaktadır.
- Vaka kayıtları, işlemlerin yapıldığı vakit bilgisi eklenerek, ulaşılabilir bir formatta, Başkanlık tarafından 30 yıl süresinde arşivlerde saklanmalıdır.

4.5. Türk Ticaret Kanunu'nda Elektronik Tebliğat

Türk ticaret hukukumuzda e-tebliğat ile ilk düzenleme 13/1/2011 tarih ve 6102 sayılı Kanun'un 18, 1525 ve 1526. maddelerinde yer almaktadır. Kanun'un 18/3 ve 1525. maddelerinde tacir ve tarafların diğer tarafı temerrüde düşürmeye, sözleşmeyi feshetmeye, birbirleri arasında ihbar, ihtar, itiraz vb. beyanlar; fatura, teyit mektubu, iştirak taahhütnamesi, toplantı çağrıları, elektronik gönderme ve elektronik saklama sözleşmesi, elektronik ortamda düzenlenebilir, yollanabilir, itiraza uğrayabilir ve kabul edilmişse hüküm ifade edeceği ve bu işlemlerin noter vasıtasıyla, taahhütlü mektupla, telgrafla ya da güvenli elektronik imza kullanılarak KEP sistemi ile yapılabileceği düzenlenmiştir.

Bunun yanında e-tebliğatın hukukumuzda girdiği 2011 yılından 2019 yılına kadar işletilen KEP sistemi de bu 6102 sayılı Kanun'un 1525/2 fıkrası uyarınca hayata geçirilmiştir. Bu düzenleme ile KEP sisteminde uygulanacak usul ve esaslar, KEHS'nin hak ve yükümlülüklerine, yetkilendirilmelerine ve denetlenmelerine dair usul ve esaslar Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumunca bir yönetmelik ile düzenlenir hükmü gereğince, 2011 yılında KEP Yön. çıkarıldığı görülmektedir. Söz konusu yönetmelikle, KEP adresi edinecek gerçek ve tüzel kişilere ve KEPHS'na birtakım görevler yüklenmiştir. Aslında bu yönetmelikle KEP ve e-tebliğatın hukuki ve teknik alt yapıları kurulmuştur¹⁰².

---

¹⁰² Özbay, 6099 Sayılı Kanun (Kitap Bölümü), s. 1420.

4.6. Kamu İhale Kanunu'nda Elektronik Tebligat

E-tebligat ile ilgili Kamu İhale Kanunu'nda da düzenleme bulunmaktadır. 20.11.2008 tarihli ve 5812 sayılı Kanun'un 25. maddesi ve 4734 sayılı Kanun'un 65/c bendinde elektronik haberleşme için kullanılacak araçlarla bunların teknik özellikleri, yaygın olarak kullanılan haberleşme ve bilgi teknolojisi ürünleriyle uyumlu ve kolayca erişilebilir olması ve eşit muamele ilkesinin sağlanması şartının aranacağı ifade edilmiştir. Aynı şekilde ilgili maddenin son fıkrasında 4734 sayılı Kanun'da hüküm bulunmayan durumlarda yapılacak tebliğler hususunda 7201 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağına vurgu yapılmıştır. Bu Kanun'un özelliği e-tebligattan bahsettiği halde, elektronik ortamda hukuken geçerli e-tebligatın usul ve esasları konusunda bir düzenleme yapmamıştır¹⁰³.

4.7. Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun'da Elektronik Tebligat

E-tebligatla ilgili düzenlemeler 6183 sayılı Kanun'un çeşitli maddelerinde düzenleme imkânı bulmuştur. İlk düzenleme, “Üçüncü şahıslardaki menkul malların, alacak ve hakların haczi” başlıklı 79. maddesinin 30.03.2006 tarih ve 5479 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, Özel Tüketim Vergisi Kanunu Ve Vergi Usul Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile değiştirilmesi sonucu gerçekleşmiştir. Bu düzenlemeye bakıldığında, üçüncü kişilerdeki taşınır malların, alacak ve hakların haczi sırasında düzenlenen haciz bildirileri, yetkili merci tarafından posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir ifadesine rastlanmaktadır.

Benzer düzenlemeler 16/6/2009 tarih ve 5904 sayılı Gelir Vergisi Kanunu Ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun ile 6183 sayılı Kanun'un “Menkul malların haczi” başlıklı 77. ve “Gayrimenkul malların, gemilerin haczi” başlıklı 88. Maddesine “Tahsil dairelerince düzenlenen haciz bildirileri, alacaklı tahsil dairelerince veya alacaklı amme idaresi aracılığıyla, posta yerine elektronik ortamda tebliğ edilebilir ve bu tebligatlara elektronik ortamda cevap verilebilir. Elektronik ortamda yapılacak tebliğlerin usullerini ve esasları belirlemeye Maliye Bakanlığı yetkilidir” cümlesi eklenmiştir¹⁰⁴.

Açıkça görüldüğü gibi söz konusu kanuni düzenlemede de, kanuni perspektifte yalnızca şu ana kadar posta yoluyla yapılan tebligatların bundan itibaren elektronik ortamda

---

¹⁰³ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 321- 322.

¹⁰⁴ Tanrıkulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 322.

yapılabileceğini belirtmekte ancak elektronik ortamda yapılacak tebligatın hangi şekilde yapılıp yapılmayacağı, teknik ve güvenlikle alakalı alt yapının ne şekilde olması gerektiği gibi konulara temas edilmemektedir. Bu konu, değişiklik yapan madde metninden de anlaşılacağı üzere Maliye Bakanlığı'nın yapacağı ikincil düzeyde düzenlemelere bırakılmıştır¹⁰⁵.

4.8. Diğer Bazı Kanunlarda Elektronik Tebligat

İfade edilen kanunların yanında bazı diğer kanunlarda da elektronik hükümlere rastlamak mümkündür. Bu bağlamda 28/06/2014 tarihinde yürürlüğe giren yasa ile 5549 sayılı Suç Gelirlerinin Aklanmasının Önlenmesine İlişkin Kanun ve yine 6415 sayılı Terörizmin Finansmanının Önlenmesi Hakkında Kanun çerçevesinde sorumlu olarak belirlenen kişi, kurum ve kuruluşlara e-tebligat mecburiyeti getirilmiştir¹⁰⁶. Bununla birlikte 5549 sayılı ve 6415 sayılı Kanunların uygulanması kapsamında bankalar, bankalar haricinde banka kartı ya da kredi kartı düzenleme yetkisi olan kuruluşlar, kambiyo mevzuatında belirtilen yetkili müesseseler, kıymetli madenler borsası aracı kuruluşları, noterler gibi kişi ve kuruluşlara yapılacak tebligatların e-tebligat olarak yapılabileceği ilkesi kabul edilmiştir¹⁰⁷.

6545 sayılı Kanun'un getirdiği sözü edilen modelin Teb. K. sisteminden esaslı şekilde ayrılması dikkat çekmektedir. Nitekim 5549 sayılı ve 6415 sayılı Kanunların işleyişi kapsamındaki kişi ve kuruluşlara iletilecek e-tebligatlar Teb. K. 7/A maddesindeki elektronik tebligata ilişkin usullere bağlı olmaksızın, elektronik platformda tebliğ edilebilecek ve buna da elektronik ortamda cevap verilmesi istenebilecek olması önemlidir. Bu biçimde gerçekleştirilen tebligatlar karşı tarafa iletildiği andan itibaren tebliğ edilmiş sayılacaktır (5549/m. 9/A-1). Görüldüğü üzere anılan düzenleme Teb. K. “elektronik yolla tebligat, muhatabın elektronik adresine ulaştığı tarihi izleyen beşinci günün sonunda yapılmış sayılır” şeklindeki ilkesi ile (Teb. K. m. 7/a-4) bir anlamda çelişmektedir. Diğer taraftan sözü edilen sistemin 7201 sayılı Kanun haricinde başka ayrı bir yapı getirdiği dikkate alındığında yapılacak tebligatlar hususunda 7201 sayılı Kanun'a ilişkin yönetmeliklerin uygulanmasının da söz konusu olamayacağı bilinmelidir¹⁰⁸.

---

¹⁰⁵ Tanrikulu, “Türk ve Avusturya Hukukunda”, s. 322.

¹⁰⁶ Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 275.

¹⁰⁷ Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 275- 276.

¹⁰⁸ Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 276.

4.9. Elektronik Tebligatın Yararları

Tebliğatın bir taraftan en güvenli ve doğru şekilde gerçekleştirilmesi, diğer taraftan ise olanaklar dâhilinde kısa sürede kolay bir şekilde gerçekleştirilmesine imkan tanınması önemli bir durumdur. Bu bağlamda Türkiye’de ve dünyadaki bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişim, tebligat hukukunda da önemli değişimleri beraberinde getirmesi kaçınılmazdır. Dolayısıyla elektronik tebligat ve benzeri birçok yeni düzenlemenin gündelik ve hukuki süreçlere girmesi gayet normal bir durumdur. Eski tebligat yöntemleri göz önüne alındığında süreçler açısından en büyük sorun olarak dikkat çeken uzun süren tebliğ işlemlerin elektronik yönetmelerin gelişmesi ile çok kısa sürelerle düşeceği öngörülmektedir. Bu durumunda birçok sahada büyük yararlar sağlayacağı ve toplumun adalete olan güvenini yükselteceği tahmin edilmektedir¹⁰⁹. Bu başlık altında e-tebliğatın yararları üzerinde durulacaktır.

4.9.1 Hızlı Tebligat ile Yargı Sürecinde İşlerlik Kazandırılması ve Hak Kayıplarının Önlenmesi

Kişilerin en doğal haklarından birisi de hukukunu etkileyecek olan işlem ve olaylardan bilgilendirme hakkıdır. Tebligat, anayasamızda teminat altına alınmış olan; hak arama özgürlüğü ve kişilerin savunma hakkının kullanılabilmesini sağlayan en önemli araçlardan biridir. Tebligat kişinin hukuki işleminden haberdar olmasını sağlayarak, yapılan işlemlerin hukukun içinde kalınarak yapıldığını da belgeler. Yüklenen önem nedeni ile tebligat anayasal olarak da güvence altına alınmıştır. Tebliğatın muhatabına zamanında ulaştırılamamasından kaynaklı telafisi güç hatta belki de imkânsız denilebilecek önemde hak kayıpları ortaya çıkabilmektedir¹¹⁰.

Davaların en kısa sürede ve en az giderle bitirilmesi anayasal bir yükümlülük olduğu (AY m. 141/4) gibi adil yargılanma hakkının da bir gereğidir. Konuya bu yönüyle bakıldığında Türkiye’de adalet sistemi tebliğatların zamanında muhataplarına ulaştırılamaması ve fiziki tebligat sürelerinin uzun olması davaların sürüncemede kalmasına ve hak kayıpları yaşanmasına sebep olmaktadır¹¹¹.

¹⁰⁹ Özbay, İbrahim, “6099 Sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik Çerçevesinde Tebligat Hukukundaki Son Değişiklikler”, Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi; C. 16, S. 1- 2, Y. 2012, (s. 115- 157), s. 116- 117.

¹¹⁰ Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 267.

¹¹¹ Egeli, Haluk / Diril, Funda, “Vergi Bilincinin Oluşumunda Teknolojilerin Rolü: İzmir İli İçin Bir Uygulama”, Sosyoekonomi Dergisi, Temmuz- Aralık 2014, C. 22, S. 22, (s. 33- 56), s. 39; Tüzüner, “Elektronik Tebliğatın”, s. 155; Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 266- 267; Yurtsever, “Vergi Hukukunda”, s. 453

Elektronik tebligat elektronik iletişimin bir parçasıdır. Diğer yöntemlerle kıyaslanırsa elektronik iletişim pratik, hızlı ve düşük maliyetli bir yöntemdir. Elektronik iletişim araçlarının ve internetin yaygın olarak kullanılması, günümüzde her açıdan çabukluk ve kolaylık sağlamaktadır¹¹². Kısacası tebligat kağıtsız ortamda, saniyeler içinde gerçekleşmektedir. Elektronik tebligat ile dosyanın çabuk ve sağlıklı bir şekilde tamamlanması sağlanmaktadır¹¹³.

Tebliğatin zamanın da yapılması, kişilerin hak ve özgürlüklerini hayata geçirilmesi açısından gerekli zamana ve araçlara sahip olunması manasında da önemlidir. Adalet Sistemimizde yargının öznelere konumunda olan kişilere ulaşmakta birtakım zorluklarla karşılaşılmaktadır. Özellikle Merkezi Nüfus idaresi Sistemi (MERNİS) ve Adres Kayıt Sistemi (AKS) projeleri hayata geçirilmesinde önceki süreçte Türk Adalet Sisteminde davaların taraflarına ulaşma noktasında ciddi sorunlar yaşandığı yadsınamaz bir realitedir. Nitekim o dönem için Türkiye’de muhakemenin uzaması nedenlerinin başında kişilere normal tebligat ile ulaşılamaması gelmektedir¹¹⁴.

Bu çerçevede, yargı sürecine işlerlik kazandırılarak davaların süratle sonuçlandırılmasına ve hak kayıplarının önlenmesine sebep olunmaktadır. Buna göre davaların hızlı bir şekilde sonuçlandırılması ile adil yargılanma ilkesinin hayat bulmasına önemli katkılar sağlayacağı ortadadır¹¹⁵.

4.9.2. Masrafları Azaltması

Fiziki tebligat genel olarak e-tebligata göre masraflıdır. Tebliğatin ister posta ile muhataba ulaştırılması isterse memur veya diğer usullerle ulaştırılması ciddi masrafların ortaya çıkmasına sebep olmaktadır. Bu işlerle ilgili memurların bu işlere harcadıkları mesaide görünmeyen bir masraf oluşturmaktadır. Bu bağlamda tebliğatin elektronik yöntemle çok kısa sürede ve çok daha az masrafla yapılması ile masraflarda tasarruf sağlanmış olacaktır¹¹⁶.

Bunun yanında tebliğatin hazırlanması ve bununla ilgili yazışmaların yapılması kırtasiye masraflarına sebep olmaktadır. Bu sayılanlara ek olarak, hem kamu kurumları ve

---

¹¹² Börü, “Elektronik Tebligat Yönetmeliği”, s. 405- 406.

¹¹³ Tüzüner, “Elektronik Tebliğatin”, s. 155.

¹¹⁴ Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 267.

¹¹⁵ Pekcanıtez, Y. Hakan, “Yargının Hızlandırılmasına İlişkin Avrupa Usul Hukukundaki Gelişmeler”, İzmir Barosu Dergisi, 2000/ 4, (s. 36- 59), s. 55- 56; Akkan, “Elektronik Ortamda Tebligat”, s. 34; Özbay, “6099 Sayılı Kanun” (Makale), s. 125; Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 267.

¹¹⁶ Tamtürk, Erkan, "Kamu Yönetiminde Elektronik Belge Yönetim Sistemi", Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 2017, C. 5, S. 3, (s. 851- 862), s. 853; Tüzüner, “Elektronik Tebliğatin”, s. 155; Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 271

muhatapları olan kişiler için hem de özel olarak çalışan firmalar için 7/24 iş yapma imkânı sağlanması ile iş yapış biçimleri değişmekte, maliyetler azalmakta ve verimlilik artmaktadır¹¹⁷.

4.9.3. E-Tebliğatın Doğru ve Güvenilir Bilgi İçermesi

E-tebligat ve UETS teknik olarak güvenli bir sistemdir. E-tebligatı güvenli e-imza ile imzalanmış belgelerden ayırt eden en önemli özellik, bu iletilerde, UETS belge ile ilgili hangi işlemlerin ne zaman yapıldığı ile ilgili işlem kaydı ve iletinin ne zaman iletildiği ile ilgili delil kaydı tutmaktadır. Taraflar arasında imzayı kabul etmeme, belge içeriğine itiraz etme durumunda bu kayıtlar ortaya çıkmaktadır. Yani UETS'nin, elektronik belgelerin bir nüshasının, güvenli ve yetkili üçüncü şahıslara elektronik ortamda iletilmesi ile kayıt altına alması, kağıt ortamında noter tarafından onaylanan yahut düzenlenen sözleşmelerin bir nüshasının notere ibrazına benzemektedir¹¹⁸. Başka bir ifadeyle UETS ticari, idari ve hukuki yazışmalarda belgeyi gönderildiği şekliyle saklayan, yasal geçerliliği söz konusu olan güvenli bir sistemdir¹¹⁹. Buna göre e-tebligatın doğru ve güvenilir bir işlem olması dolayısıyla hatalı, usulsüz tebligatların varlığı, tebligat alanında yaşanan uyuşmazlıklar, itirazlar son bulmaktadır¹²⁰.

4.9.4. Çevrenin Korunmasına Katkısı

Kâğıt ortamında yapılan bildirimlerde, çevreye ve ekonomiye olan zarar göz ardı edilemez. Bu tarz bildirimler için ağaçlar yok edilmekte ve çevreye ciddi zarar verildiği yadsınamaz bir gerçektir. E-tebligat uygulamasının çevrenin korunmasına dolaylı olarak katkısı bulunmaktadır. Bunun en önemli nedeni öncelikli olarak kâğıt sarfiyatının azaltılmasına neden olduğundan daha fazla kâğıt üretimi için ağaçların kesilmesini engellemiş olmaktadır. Bunun yanında yazıcı ve toner sarfiyatını azaltarak kullanılan kimyasal miktarını azaltmaktadır. E-

---

¹¹⁷ Bayram, Muhammet / Karabalık, Abdullatif, “E- Tebligat Ve Kayıtlı Elektronik Posta Sistemi Uygulamaları”, Mali Çözüm Dergisi, 2015, S. 128, (s. 145- 152), s. 152.

¹¹⁸ Bayram / Karabalık, “E- Tebligat”, s. 145; Yüksel Civelek, Dilek / Karahan Turan, Hamide, Kurumlararası e-yazışma çalışma raporu. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı. Bilgi Toplumu Dairesi, 2010, s. 6, https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e-Yazisma_Projesi_Calisma_Raporu.pdf, (Erişim Tarihi: 25.04.2020).

¹¹⁹ Akkaya, Mariye Umay, “TS 13298: EBYS Denetimine Yeni Yaklaşımlar”, Ankara Üniversitesi Belge Yönetimi ve Arşiv Sistemi Koordinatörlüğü, E-BEYAS 2015 Sempozyumu: Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme- Elektronik Arşiv- Elektronik Belge Yönetimi, 21-22 Ekim 2015, (s. 45- 48), s. 46.

¹²⁰ Bayraktar, Cihan / Yıldırım, Murat, "E-Belge Sistemleri Üzerine Davranışsal Tutum ve Kullanım Niyetlerinin İncelenmesi: Karabük İli Muhasebe Meslek Mensupları Örneği", Muhasebe ve Finansman Dergisi, 2017, S. 75, (s. 95- 115), s. 102; Öz / Bozdoğan, “Türk Vergi Sisteminde”, s. 72; Tüzüner, “Elektronik Tebligatın”, s.155; Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 273.

tebligat fazladan sarf edilen kâğıt, mürekkep, toner vb. kullanımının önüne geçilerek ekolojik dengenin korunmasına katkılar sağlanmaktadır¹²¹.

4.9.5. Bürokraside Kolaylık Sağlaması

Kamu hizmetlerinin elektronik ortama taşınması ile birlikte vatandaşlar bazı iş ve işlemlerini elektronik ortamda yapması ile birlikte yetkili mercilere gitme ihtiyacını ortadan kalkmaktadır. Bununla birlikte e-işlemlerin kayıtları elektronik ortamda tutulmakta ve arşivlenmektedir. Buda bürokrasiye işlerlik kazandırdığı gibi daha az personelle daha fazla iş yapılması anlamına gelmektedir. Aynı durum e-tebligat işlemleri içinde geçerlidir. Tebligatların elektronik ortamda yapılması hem tebligatın hazırlanması sürecinde hem de e-tebligatla ilgili kayıtların arşivlenmesi sürecinde bürokrasiye oldukça kolaylık ve işlerlik kazandırmaktadır¹²².

4.10. Elektronik Tebligat ile ilgili Çekinceler ve Dezavantajları

E-tebligatın hukukumuzda girmesinden önce ve sonrasında e-tebligat ile ilgili çeşitli açılardan dezavantajları üzerinde durulmuş ve bu bağlamda çekinceler dile getirilmiştir. Bu başlık altında e-tebligatın dezavantajları ve bu alanda dile getirilen çekinceler üzerinde durulacaktır.

4.10.1. Alt Yapı Sorunları

E-tebligat ve KEP uygulamaları, yüksek seviyede şifreleme ile beraber güvenlik seviyeleri son derece yüksek olan uygulamalardır. Her ikisinin de bu görüntüsünü rağmen esas itibariyle şifrelenmiş veriler de olsa siber uzayda dolaştığı bir gerçektir. Diğer yandan, veri, fiziksel müdahalelerle elektronik ortamda da zarar görebilmektedir. Bu sebeple iyi yedeklemelerin zorunluluğu söz konusu olmaktadır. Dolayısıyla bahsedilen bu yedekleme yerleri birbirinden uzaklıkta ve en az iki ayrı yerde olmalıdır. Yedekleme sistemlerinin içinde bulunduğu ana makinelerin korunmaları için fiziki şartların oluşturulması ve soğutma sistemlerinin aksaklığa imkan tanımayacak şekilde çalışması gerekmektedir. Deprem, yangın

---

¹²¹ Akleylek / Yıldırım / Yüce Tok, “Kriptoloji ve Uygulama”, s. 716; Bayraktar / Yıldırım, “E-Belge Sistemleri”, s. 97; Tamtürk, “Kamu Yönetiminde Elektronik”, s. 852; Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 272.

¹²² Bayraktar / Yıldırım, “E-Belge Sistemleri”, s. 97; Tamtürk, “Kamu Yönetiminde Elektronik”, s. 852- 853; Yiğit Şakar, Ayşe, “Türkiye’de E-Devlet Uygulamalarının Vergi Hukuku Alanına Yansımaları: E- Haciz Uygulaması ve Karşılaşılan Sorunlar”, Mali Çözüm Dergisi, 2011, S. 106, (s. 69- 88), s. 71.

gibi doğal afetlere rağmen veri depolarına zarar görmemesi gerekmektedir. Tüm bu önlemlere karşın bilgi güvenliği tedbirinin bir açığının bulunabileceği gerçeği akıldan çıkarılmamalıdır¹²³.

Bir uygulamanın kullanılmaya başlanılmadan önce teknik altyapısının oluşturulması şarttır. Bu durum elektronik tebligat uygulaması için de geçerlidir. Bu yüzden personelin birimlerin tam anlamıyla iyi bir bilgisayar ve internet bağlantısına sahip olması ayrıca personellerin de iyi bir eğitim alması gerekmektedir¹²⁴.

Güvenlik açıklarına bakıldığında aslında eski tehditlere ek olarak yeni tehditlerin eklendiği söz konusudur. Bununla birlikte güvenlik önlemlerindeki yetersizlikten kaynaklı bilgi varlıklarının açıklığı az zamanda ve kontrolsüz biçimde yayılmakta ve geri dönüşün zor olduğu zararlar meydana getirmektedir. Hem bilgi gizliliği hem de kişisel hakların korunması anlamında eksikler ortaya çıkmaktadır. Bunlara ek olarak birimler arasındaki bilgi güvenliği kültürünü oluşturmak da önemli bir unsurdur¹²⁵.

Teknik olarak bakıldığı zaman kamu sektöründe bilişim teknolojilerini takip etme ve geliştirme anlamında iyi çabalar görülmektedir. Teknik altyapı da önemli lakin yeterli olmayan bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla insana yatırım yapmak bu noktada çok önemli bir unsurdur¹²⁶.

4.10.2. İnternet ve Bilgisayar Kullanımı Düzeyinin Düşük Olması

Bilişim okuryazarlığının yükselmesi ile birlikte sunulan hizmetlerde teknolojinin büyüklüğü artmaktadır. Gerek vatandaşların ve işletmelerin devletle olan ilişkilerinde gerekse devletin kendi içinde teknolojiden yararlanması artmaktadır. Bilişim okuryazarlığı ile birlikte 7/24 esasına dayalı hizmet veren elektronik devlet uygulamaları kullanılabilmektedir¹²⁷.

Elektronik tebligat uygulaması ya da diğer elektronik devlet uygulamaları belirli bir bilgisayar bilgisi ve internet kullanımı gerektirmektedir. Bu sebeple elektronik tebligat kullanımı bilgisayar ve internet kullanımı düşük kişilerde etkin değildir. Uygulamanın kullanımını artırmak için bilgisayar ve internet kullanımının artması gerekmektedir.

---

¹²³ Varol / Baştürk, “Hukuki ve Teknik Boyutuyla”, s. 274- 275.

¹²⁴ Börü, “Elektronik Tebligat Yönetmeliği”, s. 408.

¹²⁵ Henkoğlu, Türkay, “Elektronik Ortamlarda Bilgi Güvenliğinin Sağlanması”, Ankara Üniversitesi Belge Yönetimi ve Arşiv Sistemi Koordinatörlüğü, E-BEYAS 2015 Sempozyumu: Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme- Elektronik Arşiv- Elektronik Belge Yönetimi, 2015, (s. 109- 115), s. 115.

¹²⁶ Tamtürk, “Kamu Yönetiminde Elektronik”, s. 861.

¹²⁷ Tamtürk, “Kamu Yönetiminde Elektronik”, s. 861.

4.10.3. Hukuki Yetersizlikler

Elektronik hizmetlerde yasal teminatın sağlanması, bir hukuk devletinin gerek hizmetlerin sunumunda hukuka uygunluğun gerekse elektronik işlemlerin hukuki olarak güvenliğinin sağlanması açısından büyük önem arz etmektedir¹²⁸.

Elektronik tebligat, muhatap olan kişinin elektronik adresine ulaştığı tarihi takip eden beşinci günün bitiminde yapılmış sayılmaktadır. Böylece bu uygulamada muhataba ulaşmasına rağmen aynı gün içerisinde açılmamış ya da açılmasına karşın okunamamış tebligatların olması durumları söz konusu olabilir. Bu tarz durumlar göz önünde bulundurulduğu zaman bilişim hukuku kapsamında ortaya çıkan bir hukuki yetersizlik olarak değerlendirilebilir¹²⁹.

Bu konuya diğer bir taraftan bakıldığında da sakıncalar ortaya çıkabilmektedir. Elektronik tebligatın sonuç doğurması için muhatap tarafından alındığının belgelenmesi halinde de kötü niyetli kimselerin tebligatı alıp okuduğuna dair teyit belgesi göndermekten kaçmalarına ve tebligatın yapılamamasına sebep olabilmesi mümkündür¹³⁰.

Ayrıca elektronik yoklama uygulaması ve elektronik tebligat uygulamalarının bütünleşmesi gerekmektedir. Aksi halde mükellefiyeti düşen bir mükellefe tebligat yapılmasına sebep olarak hata oluşturacaktır. Bu durumsa emek ve zaman kaybını neden olacaktır¹³¹.

Tebliğ işlemi ile ilgili uygulamada çok farklı hususlar ile karşılaşılmaktadır. Bu nedenle kanundaki düzenlemelerin genel ilkeler ile ortaya konulmasında zorlanılmaktadır. Dolayısı ile tebliğe ilişkin düzenlemelerin daha ayrıntılı ve açık olması gerekmektedir. Kanunun uygulanmasında, uygulayıcıların yorumlarına ihtiyaç bırakılmamalıdır. Ayrıca kanun çağın yeniliklerine uyumlu hale getirilmelidir. Bu bağlamda elektronik tebligata ilişkin gerekli altyapı oluşturularak bu usulün etkin bir şekilde kullanılması sağlanmalıdır. Elektronik tebligat usulü kullanılırken de muhatapların durumları göz önünde tutularak adil ve hakkaniyetli çözümler getirilmelidir.

---

¹²⁸ Aslan, Memduh, “Vergilendirmede Elektronik Belgelerin Hukuki Geçerliliklerinin Değerlendirilmesi”, Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi, Y. 2, C. 2, S. 3, (s. 21- 57), s. 22.

¹²⁹ Efe, Ahmet, “Bilişim Hukuku Alanındaki Sorunlar ve Risklerin Mevzuat Boyutuyla Analiz ve Çözümlemesi”, Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi, 2015, C. 3, S. 1, (s. 175- 209).

¹³⁰ Kurt Konca, “Türk Hukukunda Tebligata”, s. 263.

¹³¹ Arslan / Biniş, “Türk Vergi Sisteminde”, s. 313- 314.

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ

Bir kimsenin kendisi hakkında yürütülen dava, iddia ve isnatlar, vergi tahakkuku, vergi cezası, trafik cezası vb. tüm idari işlemleri bilmesi en doğal hakkıdır. İlginin bilgisi olmadan kendisini hukuki olarak yükümlülük altına sokacak işlem yapılması, savunması alınmadan, dinlenilmeden, öne sürdüğü delilleri tartışmadan, karşı iddia ve isnatlarını almadan hakkında hüküm verilmesi mümkün değildir. Bu yüzden kişinin hakkındaki işlemlerle ilgili olarak bilgilendirilmesi hukuk ilkeleri açısından da gerekli bir olgudur. Ancak bu bilgilendirmenin belli bir kurala göre yapılması ve hukuk alanında delil niteliği taşıyacak bir şekilde yapılması şarttır. Bir kimseyi bilgilendirme ve bu bilgilendirmeyi belgeleme işlemine tebligat denilmektedir.

Tebliğat idari bir işlem olmasının yanında usul işlemi ve şekli bir işlemdir. Bu bağlamda tebligat mevzuatı tamamen usul ve şekil üzerine kurulmuştur. Usulüne uygun yapılmış bir tebligattan bahsedebilmek için şekli olan düzenlemelere sıkı sıkıya uymak gerekmektedir. Tebligat hukukunda önemli olan tebligat işleminin nasıl ve hangi usullere göre yapıldığı veya yapılacağıdır. Tebligat işlemi tebliğ edilecek belgenin muhatabına veya muhatap adına tebligatı alamaya yetkili kişiye teslim edilmesi ve teslim edilen kişinin kimlik bilgilerinin tespiti ve imzasının alınması şeklinde yapılmaktadır. Tebligat bilgilendirme fonksiyonunu yerine getirdiği asıl işleme bağlı bir işlemdir. Tebligatın usul işlemi olması ve asıl işleme bağlı olmasından dolayı salt tebligatın bir davaya konu edilmesi mümkün değildir.

Tebliğat hukuk âleminde önemli bir yeri vardır. Tebligat bu önemini neden olduğu sonuçlara göre kazanır. Genel olarak kanunun tebliğe bağladığı sonuçlar ancak muhataba kanunda belirlenen usule uygun tebligat yapılması ile doğacaktır. Başka bir deyişle, tebligat genel olarak hakların doğumunu veya bu hakların son bulduğunu veya bir işlemin başlangıcı veya sonucunu haber veren bir işlemdir. İlgili kimseye tebligat yapılmadığı müddetçe onu hukuki bir yükümlülük altına sokan yeni bir durum yaratılamaz, vergiler tahsil edilemez, temyiz ve itiraz gibi kanun yollarına başvuru süreleri ile cezaların ödenmesi gereken süreler işlemeye başlamaz.

Tebliğat mevzuatı hemen her kişi ve durum için tebligatın nasıl yapılacağı ile ilgili düzenlemeler içermektedir. Tebligatta asıl olan bizzat muhataba ve muhatapın bilinen son adresinde tebliğ yapılmasıdır. Ancak bu her zaman mümkün olmadığı için hemen her duruma uygun senaryo benzeri düzenleme bulunmaktadır. Nitekim muhatap adreste bulunmadığında

adreste yaşıyan birisine, adres iş yeri ise devamlı çalışana, muhatap adresten ayrılmışsa AKS adresine, orada da yoksa muhtara, vekil ile takip edilen işlerde asıl yerine vekile, er veya erbaşların kıta komutanlarına, hükümlülerin, mümeyyiz olmayanların velilerine, tüzel kişilerin ve kanuni temsilcisi olanların temsilcilerine, adresi tespit edilemeyenlere ilanen, yurtdışında olanlara misyonlar aracılığıyla, tutuklulara cezaevi müdürü veya memuru aracılığıyla tebligat yapılacağı düzenlenmiştir.

Son yıllarda teknoloji ve bilişim alanında yaşanan gelişmelerle birlikte insanların teknolojiye, bilgisayara, cep telefonu ve internete bağımlılıkları artmıştır. Artık insanlar birçok işini internet ortamında halletmektedir. Bu yüzden özel sektör insanlara sunduğu hizmetleri internet ortamına taşımaktadır. İnternet insanlara hızlı ve kolay bir şekilde hizmet ulaşmasını sağlamaktadır. Bu durumu fark eden devletlerde birçok kamu hizmetini internet ortamında sunmaya başlamıştır. Nitekim kamusal alanda yapılacak başvurular, duyurular, belge ve bilgi talepleri internet ortamında hızlı ve kolay bir şekilde yapılmaktadır. E-devlet denilen bu olgu geleneksel devlet ve kamu anlayışını derinden etkilemektedir.

Dünyada birçok ülke son 30 yıllık süreçte e-devlet dönüşümünü gerçekleştirmeye çalışmaktadır. Ancak teknoloji alanında hızlı değişim bu dönüşümü dinamik bir hale getirmiştir. 1990'lı yılların başından itibaren Türkiye'de alt yapı çalışmalarına hız vererek bu dönüşüme ayak uydurmaya çalışmaktadır. Nitekim günümüzde, gerek e-devlet projesi gerekse hemen her kamu kurum ve kuruluşunun kendi görev alanına giren konularda e-projeleri hayata geçirilmiştir ve geçirilmeye devam etmektedir. Bu projelere örnek olarak e-devlet kapısı, MERNİS, MHRS, internet vergi dairesi, UYAP vb. projeler gösterilebilir.

Bu gelişmelere paralel olarak internet ortamında iletişim, mesajlaşma ve e-posta hizmetleri de gelişme göstermiş ve güvenli bir şekilde e-posta gönderim ve alımı sağlanmıştır. Hem işlemlerin kolaylığı ve hızı hem de hayata geçen e-projelerin gereksiniminden dolayı tebligatlarında internet ortamında yapılması ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Ancak tebligatın internet ortamında yapılıp yapılmayacağı, güvenli olup olmayacağı, hukuken nasıl bir durumun ortaya çıkacağı tartışmaya başlanmıştır. 2000'li yılların başından itibaren dünyada elektronik ortamda tebligat yöntemleri uygulamaya konulmaya başlanmıştır. Türkiye'de de Ulusal Yargı Ağı Bilişim Sistemi (UYAP)'nin Türkiye'deki bütün adli ve idari yargı yerlerince kullanılması ve yargılama sürecindeki iş ve işlemlerin elektronik mecraaya taşınması, elektronik tebligat gereksinimi de kaçınılmaz olarak ortaya çıkarmıştır. Bu bağlamda 2004 yılında elektronik ortamda tebligatın en önemli unsurlarından birisi olan elektronik ortamda geçerli elektronik 5070 sayılı İmza Kanunu çıkarılmış ve 2005 yılında elektronik tebligat ile ilgili bir kanun tasarısı hazırlanmışsa da tasarı yasalaşmamıştır.

Elektronik ortamda tebligat hukukumuzda ilk olarak 20.11.2008 tarihinde 4734 sayılı Kanun'da yapılan değişlikle girmiştir. Ancak bu düzenlemede elektronik tebligat ile ilgili usul ve esasları içermeyen genel ifadeler yer almıştır. Elektronik tebligat ile ilgili usul ve esasları ile ilgili düzenlemeler 23.07.2010 tarihli 6009 sayılı Kanun'la 213 sayılı Kanun'a 107/A ve 11.01.2011 tarihli 6099 sayılı Kanunla 7201 sayılı Kanun'a 7/a maddesi eklenmek suretiyle yapılmıştır. Bu tarihten itibaren günümüze kadar bu elektronik ortamda tebligatla ilgili birçok düzenleyici belge yayınlanmış ve en son yayınlanan 06/12/2018 tarihli ETY ile 01.01.2019 tarihi ile elektronik ortamda tebligat tüm kamu ve özel tüzel kişiliği, avukat, bilirkişi, noter gibi bazı gerçek kişiler için zorunlu hale getirilmiştir. Ayrıca zorunluluğu olmadığı halde isteyen gerçek ve tüzel kişilerde elektronik ortamda tebligat sistemine dahil edilmektedir.

Elektronik ortamda tebligat ile ilgili işlemlerin yürütülmesi için 25.08.2011 tarihli KEP Yön. kapsamında düzenlenen KEP sistemi, 01.01.2019 tarihine kadar uygulanmıştır. KEP sistemi, elektronik tebligat mesajının, elektronik imza ve zaman damgası kullanılarak iletilmesi ve bu iletime bağlı yasal olarak geçerli bir kesin delil üretebilmeyi sağlayan bir sistemdir. Ancak 2018 tarihli ETY uyarınca KEP sistemi yerine UETS kurulmuştur. Temelde bu iki sistem benzer özelliklere sahip sistemlerdir ve aynı işlevi görmektedir.

Elektronik ortamda tebligatın klasik tebligat yöntemlerine göre oldukça fazla faydası bulunmaktadır. Öncelikle elektronik ortamda tebligatta kişi faktörünün etkisi olmayacağı için fiziki tebligat usullerinde yaşanıldığı gibi bireysel ihmal veya hatalar sistemin işlemesine etki etmeyecek ve dolayısıyla usulsüz tebligat diye bir sorun yok olmasa da minimum seviyeye inecektir. Elektronik ortamda kısa sürede hazırlanan belge ve bunu taşıyacak elektronik mesaj birkaç dakikalık işlemle muhatabın elektronik adresine iletilmektedir. Tebligat ile ilgili belge, mesaj, işlem ve delil kayıtları elektronik ortamda arşivlenmektedir. Bu sayede hem personel masraflarının hem de kırtasiye masraflarında tasarruf sağlanmaktadır. Elektronik ortamda tebligat hızı ve kolaylığı sayesinde bürokrasiye işlerlik ve hız kazandırdığı gibi birçok idari işlem ile davaların hızlı bir şekilde sonuçlandırılmasına katkı sağlamaktadır. Davalara işlerlik kazandırılması, taraf teşkili sağlanması ve davaların süresini azaltmakta ve adil yargılanma, savunma ve dinlenilme haklarının hayata etkin bir şekilde geçirilmesinde katkı sağlamaktadır. Tüm faydalarının yanında elektronik ortamda tebligatla ilgili bazı çekinceler ve dezavantajları da bulunmaktadır. Öncelikle sistemin güvenliği ile belgelerin güvenli bir şekilde saklanması ile ilgili endişeler bulunmaktadır. Bunun yanında sürekli olarak gelişen bilişim teknolojisinin sistemin güvenliğini nasıl etkileyeceği tartışma konusudur.

KAYNAKÇA

- Acar, A.E. (2016). Elektronik tebligat. *İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 74, Sayı: 1, s. 159- 174.
- Afşaroğlu, O. (1990). *Yurtiçi ve yurtdışı tebligat hukuku (Genel açıklamalar ve temel düzenlemeler)*. Ankara: Kişisel Yayın.
- Akcan, R. ve Albayrak, H. (2016). *Tebliğat hukuku* (Güncellenmiş 3. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Akdoğan, A. (2014). *Vergi hukuku ve Türk vergi sistemi* (Gözden geçirilmiş ve genişletilmiş 14. Baskı). Ankara: Gazi Kitabevi.
- Akil, C. (2012). 11.1.2011 Gün ve 6099 sayılı kanun ile 7201 sayılı Tebligat Kanunu'nda yapılan değişiklikler. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, 101. Sayı, s. 247- 266.
- Akkan, M. (2009). *Elektronik ortamda tebligat yapılmasına ilişkin gelişmeler*, Haluk Konuralp Anısına Armağan, Cilt 1, Ankara: Yetkin Yayınevi, s. 31- 63.
- Akkan, M. (2018). Tebligat kanunu çerçevesinde elektronik tebligat. *Medeni Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi*, 2018/1, Sayı: 39, s. 23- 89.
- Akkaya, M.U. (2015). TS 13298: EBYS denetimine yeni yaklaşımlar. Ankara Üniversitesi Belge Yönetimi ve Arşiv Sistemi Koordinatörlüğü, *E-BEYAS 2015 Sempozyumu: Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme- Elektronik Arşiv- Elektronik Belge Yönetimi*, s. 45- 48.
- Akleylek, S., Yıldırım, H.M. ve Yüce Tok, Z. (2011). Kriptoloji ve uygulama alanları: açık anahtar altyapısı ve elektronik posta akademik bilişim'11. *XIII. Akademik Bilişim Konferansı Bildirileri*, İnönü Üniversitesi, Malatya, s. 713- 718.
- Akünel, T. (1995). *Türk medenî hukukunda tüzel kişiler*. İstanbul: Beta Yayınevi.
- Akyılmaz, B. (2000). *İdari usul ilkeleri ışığında idari işlemin yapılış usulü*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Altın, E. (2008). Türkiye'de elektronik imza ve elektronik devlet uygulamaları: elektronik belge yönetimi açısından bir değerlendirme denemesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 22/3, s. 279- 295.

- Arslan, C.M. (2013). 7201 Sayılı kanun çerçevesinde elektronik tebligat uygulaması ve vergi usul kanununda elektronik tebliğe ilişkin düzenlemeler. *Vergi Dünyası*, S. 379, s. 12-19.
- Arslan, M. ve Biniş, M. (2016). Türk vergi sisteminde tebligat ve elektronik tebligat. *Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, Cilt: 14, Sayı: 1, s. 300- 317.
- Aslan, M. (2014). Vergilendirmede elektronik belgelerin hukuki geçerliliklerinin değerlendirilmesi. *Siyaset, Ekonomi ve Yönetim Araştırmaları Dergisi*, Yıl: 2, Cilt: 2, Sayı: 3, s. 21- 57.
- Aslan, M. (2014). Vergilendirmede tebligat sorunları: muhatabın adreste yokluğu. *Mali Hukuk Dergisi*, Cilt, 10, Sayı, 112, s. 3- 19.
- Atalı, M., Ermenek, İ. ve Üçüncü, S.H. (2018). *Tebliğat hukuku* (1. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Atay, E.E. (2009). *İdare hukuku* (2. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Ayverdi, İ. (2005). *Misalli büyük Türkçe sözlük*. 3. Cilt, İstanbul: Kubbealtı Neşriyatı.
- Ayyıldırım, K. (2019). *Türk vergi hukukunda tebligat* (1. Baskı). İstanbul: Onikilevha Yayıncılık.
- Baykara, B. (2009). *Teori ve pratik yönleriyle vergi ve vergi ceza hukuku* (1. Baskı). İstanbul: Maliye Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.
- Beceriklican, N. (2019). *Türk vergi sisteminde elektronik tebligat: Eskişehir ili üzerine bir inceleme*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Eskişehir.
- Bilgen, M. (2019). *Tebliğat hukuku* (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Balcı, A. ve Kırılmaz, H. (2009). Kamu yönetiminde yeniden yapılanma kapsamında e- devlet uygulamaları. *Türk İdare Dergisi*, Yıl, 81, S. 463- 464, s. 45- 70.
- Balcı, A. (2013). *E-devlet: kamu yönetiminde yeni perspektifler, fırsatlar ve zorluklar, kamu yönetiminde çağdaş yaklaşımlar*. (Ed: A. Balcı, A. Nohutçu, N. K. Öztürk ve B. Coşkun), Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Bayraktar, C. ve Yıldırım, M. (2017). E-belge sistemleri üzerine davranışsal tutum ve kullanım niyetlerinin incelenmesi: Karabük ili muhasebe meslek mensupları örneği. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, S. 75, s. 95- 115.

- Bayram, M. ve Karabalık, A. (2015). E- tebligat ve kayıtlı elektronik posta sistemi uygulamaları. *Mali Çözüm Dergisi*, S. 128, s. 145- 152.
- Beşel, F. ve Çokgezer, C. (2015). Maliye alanında e-teknolojiler ve etkinliği. *Uluslararası Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, C. 1, S. 1, s. 13- 23.
- Börü, L. (2012). Elektronik tebligat yönetmeliği taslağı'na dair kısa bir değerlendirme. *Ankara Barosu Dergisi*, 2012/2, s. 404- 410.
- Cenikli, E. ve Şahin, D. (2013). Türk gelir idaresinde otomasyon projeleri. *İnternet Uygulamaları ve Yönetimi Dergisi*, 4(1), s. 37- 51.
- Centel, N. ve Zafer, H. (2018). *Ceza muhakemesi hukuku* (Yenilenmiş ve Gözden Geçirilmiş 15. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayın.
- Coşkun, A. (2013). İcra ve iflas kanunu I (Güncellenmiş 4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Coşkun Karadağ, N. ve İnneci, A. (2017). Vergi Usul Kanunu'nda yer alan tebliğe ilişkin hükümlerde 7061 sayılı Kanun'la yapılan değişiklikler: bilinen adres & kapıya yapıştırma usulü. *Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, C. 26, S. 3, s. 92- 108.
- Çağlar, K. (2019). *Açıklamalı- içtihatlı vergi usul kanunu ve yorumu* (Gözden Geçirilmiş ve Güncellenmiş 4. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Çağlayan, R. (2016). Hukukumuzda kamu tüzel kişiliği kavramı ve kıstasları. *Uyuşmazlık Mahkemesi Dergisi*, Sayı 7, s. 373- 398.
- Çatalkaya, İ. (2020). *Tebliğat hukuku* (3. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Çimen, G. (2017). E-maliye uygulamalarının vergilemede iktisadilik ilkesi ve vergi uyumuna etkisi: tokat ili muhasebe meslek mensupları üzerine bir araştırma. *International Journal of Public Finance*, Cilt: 2, Sayı: 1, s. 93- 108.
- Dalkılıç, E.E. (2014). Elektronik tebligatın idari işlemler bakımından değerlendirilmesi. *Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 4 (1), s. 107- 124.
- Delibaş, K. ve Akgül, A. (2010). Dünyada ve Türkiye'de e-devlet uygulamaları: Türkiye'de e-demokrasi ve e-katılım potansiyellerinin harekete geçirilmesi. *Sosyoloji Araştırmaları Dergisi*, 13/1, 100-144.
- Deliduman, S. (2019). *Tebliğat hukuku bilgisi*. Ankara: Yetkin Yayınları.
- Demirel, D. (2006). E-devlet ve dünya örnekleri, *Sayıştay Dergisi*, 61, s. 83- 118.

- Demirkol, S. (2012). Yargılama için öngörülen makul sürenin aşılmasına sebep hususlardan; tebligat sorunu vakaları. *İdare Hukuku ve İlimleri Dergisi*, Cilt 15, S. 2, s. 117- 132.
- Dikmen, B. (2013). Elektronik tebligata ilişkin yapılan son düzenlemeler: e-tebligat dönemi başlıyor. *Vergi Dünyası*, Sayı: 380, s. 57- 68.
- Efe, A. (2015). Bilişim hukuku alanındaki sorunlar ve risklerin mevzuat boyutuyla analiz ve çözümlemesi. *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi*, Cilt: 3, Sayı: 1, s. 175- 209.
- Egeli, H. ve Diril, F. (2014). Vergi bilincinin oluşumunda teknolojilerin rolü: İzmir ili için bir uygulama. *Sosyoekonomi Dergisi*, Cilt: 22, Sayı: 22, s. 33- 56.
- Ercan, İ. (2015). *Avukatlar ve hakimler için medeni usul hukuku: özel hukuk yargısı* (3. Baskı). İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Ercan, İ. (2019). *Uygulamacılar için icra ve iflas hukuku el kitabı* (Genişletilmiş 4. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Erdem, E. (2014). E-devlet uygulamaları açısından Türkiye incelemesi ve bir model önerisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7/33, s. 734- 746.
- Eren, H. ve Şişman, G. (2009). İdari işlem açısından vergilendirme sürecine bakış. *AÜHFD*, Mualla Öncel Armağanı, s.747-813.
- Evren, Ç.C. (2013). İdari yargıda uygulama işlemi. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XVII, Sayı: 1- 2, s. 1405- 1422.
- Fadhil, W. M., Sökmen, A. ve Ekmekçioğlu, E. B. (2014). Geleneksel devlet anlayışından e-devlete: Türkiye ve Irak e-devlet algısı karşılaştırması. *Bilişim Teknolojileri Dergisi*, 7/3, 21-32.
- Gerçek A., Demirbaş T., Giray F., Yüce M., Oğuzlar A. (2013). *Türk gelir idaresinde e-devlet uygulamalarının mükellefler tarafından benimsenmesini etkileyen faktörlerin incelenmesi*. İstanbul: Bilgesam Yayınları.
- Gınalı, Ayşe, (2011). Vergi dairelerince yapılan tebliğler ve özellikli durumlar. *Mali Çözüm*, Mart- Nisan Sayısı, s. 215- 224.
- Görgün, L.Ş., Börü, L., Toraman, B., Kodakoğlu, M. (2018). *Medeni usul hukuku* (7. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınevi.
- Gözler, K. (2009). *İdare hukuku I* (2. Baskı). Bursa: Ekin Basım Yayın Dağıtım.
- Gözübüyük, A.Ş. ve Tan, T. (2011). *İdare hukuku I* (8. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.

- Günday, M. (2011). *İdare hukuku* (10. Baskı). Ankara: İmaj Yayınevi.
- Güneş, D.B. (2016). Tebliğ yokluğu. *İÜHFM*, C. LXXIV, S. 1, s. 221- 231.
- Hanağası, E. ve Özkes, M. (2012). Tebligat hukuku ile ilgili genel bilgiler ve tebligatın yapılabileceği kişiler. G. Doğan (Ed.), *Yargı örgütü ve tebligat hukuku* (s. 87- 101). Eskişehir Anadolu Üniversitesi Yayınları, 2012, s. 87
- Henkoğlu, T. (2015). Elektronik ortamlarda bilgi güvenliğinin sağlanması. Ankara Üniversitesi Belge Yönetimi ve Arşiv Sistemi Koordinatörlüğü, *E-BEYAS 2015 Sempozyumu: Kurumsal Belleklerin Geleceği: Dijitalleştirme- Elektronik Arşiv- Elektronik Belge Yönetimi*, s. 109- 115.
- <https://www.btk.gov.tr/kayitli-elektronik-posta-hizmet-saglayicilar>, (Erişim Tarihi: 25.04.2020).
- https://ipsec.pl/files/ipsec/Archiwum/tr_102605v010101p.pdf, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).
- <http://www.kgm.adalet.gov.tr/Tasariyasamaları/Kanunlasan/2011Yili/kanmetni/6099ss.pdf>, (Erişim Tarihi: 02.03.2020).
- <https://ticaret.gov.tr/hizmet-ticareti/elektronik-ticaret/mevzuat/dunyada-e-ticaret-mevzuati-calismalari-ve-uygulamalar>, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).
- <https://www.turkiye.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).
- İnneci, A. ve Coşkun Karadağ, N. (2015). Vergi Usul Kanunu'na göre tebliğde yapılan hatalar ve yargının konuya bakışı. *Maliye Dergisi*, S. 169, s. 55- 69.
- İspir, E., Yağmurlu, T. ve Özbalcı, Y. (1985). *Vergi Usul Kanunu uygulamasına ilişkin Danıştay kararları en son kararlar 1985*. Ankara: Feryal Matbaacılık.
- Kaçak, N. (2011). *Tebligat hukuku şerhi: açıklamalı ve içtihatlı* (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Karahanoğulları, O. (2011). *İdarenin hukukla kavranması: yasallık ve idarî işlemler (yargı kararlarına dayalı bir inceleme)*. Ankara: Turhan Kitabevi.
- Kaplan, Y. (2003). Avrupa tebligat hukukundaki gelişmeler, düzenleme çalışmaları açısından Almanya örneği ve Türk hukuku. *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 52, Sayı: 3, s. 200- 227.
- Karatepe, Ş. (1988). *İdare hukuku* (1. Baskı). İzmir: Anadolu Matbaacılık.

- Keser Berber, Leyla, (ty). Yeni Türk Ticaret Kanunu çerçevesinde kayıtlı elektronik posta servis sağlayıcılarının posta kutusu ve gönderim hizmetleri ile kimlik doğrulama işlevleri. *Arsanlı Bilim Arşivi*, (Çevrimiçi) <http://arslanlibilimarsivi.com/sites/default/files/makale/Leyla-Keser-Berber-Kayitlie-Posta.pdf>
- Kırbaş, S. (2018). *Vergi hukuku* (Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 14. Baskı). Ankara: Siyasal Kitabevi.
- Koca, G. (2008). Tebligatın esası, gecikmesi sorunu ve elektronik tebligatın yaygınlaştırılmasının önemi. *İstanbul Barosu Dergisi*, C. 82, S. 6, s. 2986- 2990.
- Köksal, M. (2018). *Açıklamalı- içtihatlı tebligat kanunu ve ilgili mevzuat* (1. Baskı). İstanbul: Legal Yayıncılık.
- Kurt Konca, N. (2014). Türk hukukunda tebligata ilişkin güncel sorunlar ve çözüm önerileri. *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 114, s. 239- 274.
- Kuru, B. (2001). *Hukuk muhakemeleri usulü C. 5* (6. Baskı). İstanbul: Beta Basım.
- Kuru, B. (2018). *İstinaf sistemine göre yazılmış medeni usul hukuku ders kitabı* (2. Baskı). Ankara: Yetkin yayınları.
- Memiş, E. (2014). *Genel idare hukuku notları*. İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Metin, A. (2012). Türkiye’de e-devlet uygulaması ve e-devletin bürokrasiye etkisi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Yıl: 4, Sayı: 7, s. 97- 107.
- Moroğlu, E. ve Muşul, T. (1990). *Tebligat hukuku* (Gözden Geçirilmiş ve Genişletilmiş 2. Baskı). İstanbul: Filiz Kitabevi.
- Muşul, T. (2018). *Tebligat hukuku* (7. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Öncel, M., Kumrulu, A. ve Çağan, N. (2006). *Vergi hukuku* (13. Baskı). Ankara: Turhan Kitabevi.
- Öz, E. ve Bozdoğan, D. (2012), Türk vergi sisteminde e-maliye uygulamaları. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 17(2): 67- 92.
- Özbalcı, Y. (2012). *Vergi Usul Kanunu yorum ve açıklamaları*. Ankara: Oluş Yayıncılık.
- Özbay, İ. (2012). 6099 sayılı Kanun ve Tebligat Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik çerçevesinde tebligat hukukundaki son değişiklikler. *Erzincan Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. XVI, S. 1-2, s. 115 (Makale).

- Özbay, İ. (2014). 6099 sayılı Kanun ve Elektronik Tebligat Yönetmeliği çerçevesinde elektronik tebligata ilişkin düzenlemelere bakış, *Prof. Dr. Ejder Yılmaz'a Armağan*, C. 2, s. 1419- 1450 (Kitap Bölümü).
- Özbay, İ. ve Yardımcı, T.E. (2020). *Tebligat hukuku* (2. Baskı). Ankara: Adalet Yayınevi.
- Özgen, S. (2018). *Türk vergi hukukunda tebligat*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Öztürk, B., Tezcan, D. Erdem, M.R., Gezer, Ö.S., Kırıt, F.S., Özaydın, Ö., Alan Akcan, E., Tütüncü, E.E. ve Erden, E. (2014). *Nazari ve uygulamalı ceza muhakemesi hukuku* (Güncellenmiş 7. Baskı). Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Özün, M.N. (1979). *Osmanlıca / Türkçe sözlük* (6. Basım). İstanbul: İnkılâp ve Aka Kitabevi.
- Özyer, M.A. (2004). *Açıklama ve örneklerle Vergi Usul Kanunu uygulaması* (3. Baskı). Ankara: Hesap Uzmanları Derneği Yayınları.
- Parlatır, İ. (2009). *Osmanlı Türkçesi sözlüğü* (2. Baskı). Ankara: Yargı Yayınevi.
- Pekcanitez, Y.H., Atalay, O. ve Özkes, M. (2018). *Medeni usul hukuku ders kitabı*. (6. Baskı). İstanbul: Vedat Kitapçılık.
- Pekcanitez, Y.H. (2000). Yargının hızlandırılmasına ilişkin avrupa usul hukukundaki gelişmeler. *İzmir Barosu Dergisi*, 2000/ 4, s. 36- 59.
- Ruhi, A.C. (2019). *Milletlerarası usul hukukunda tebligat*. İstanbul: On İki Levha Yayıncılık.
- Ruhi, C. ve Ruhi, A.C. (2019). *Tebligat hukuku bilgisi*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Ruhi, A.C. (2013). *Tebligat hukuku* (8. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Samast, Yüksel, (t.y.). Kayıtlı Elektronik Posta (KEP). Akademik Bilişim Konferansları, <https://ab.org.tr/ab10/bildiri/202.pdf>, (Erişim Tarihi: 15.04.2020).
- Seferoğlu, S.S., Çelen, F.K. ve Çelik, A. (2011). Türkiye'de e-devlet uygulamaları: sorunlar ve çözüm önerileri üstüne bir analiz. B.B Demirci, G.T. Yamamoto ve U. Demiray (Ed.), *Türkiye'de E-Öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar- II Bölüm* (s. 281- 308). Eskişehir, Anadolu Üniversitesi,
- Sezginer, M. (2011). İdari işlem-icraîlik-ayrılabilir işlem-yargısal denetim. *İ.Ü. Hukuk Fakültesi Mecmuası*, Cilt 69, Sayı 1-2, s. 241- 250.
- Şenyüz, D. (1997). *Vergi Usul Kanununda tebligat*. (2. Baskı). Bursa: Yaklaşım Yayınları.

- Tahiroğlu, F. (2016). Tebligat Kanunu hükümleri çerçevesinde tebligat çıkarmaya yetkili merciler. *İÜHFM*, Cilt, 74, S. 1, s. 389- 396.
- Tamtürk, E. (2017). Kamu yönetiminde elektronik belge yönetim sistemi. *Muş Alparslan Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Cilt: 5, Sayı: 3, s. 851- 862.
- Tanrikulu, C. (2009). Türk ve Avusturya hukukunda elektronik tebligat, *Türkiye Barolar Birliği Dergisi*, S. 85, s. 315- 331.
- Taşkın, Ş.C. (2019). 6 Aralık 2018 tarihinde Resmi Gazetede yayınlanan Elektronik Tebligat Yönetmeliği'nin değerlendirilmesi İle elektronik tebligatın kayıtlı elektronik postadan farkı. *Bursa Barosu Dergisi*, Yıl 43, Sayı 107, s. 48- 63.
- Torun, F. (2016). 7201 Sayılı Tebligat Kanunu'nun 21. ve 35. maddelerinde yapılan değişiklikler karşısında 2577 Sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 26/3. maddesinin uygulanabilirliği. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt: 20, Sayı: 2, s. 647- 675.
- Törenli, N. (2005). E-Devlet'in ekonomi-politiğine giriş: kullanıcı dostu ortamlarda “sanallaşan” kamu hizmetleri, *Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, 1/60, s. 191- 224.
- Tunaoglu, O. (2018). *Vergi Usul Kanununa göre tebligat*. İstanbul: On iki Levha Yayıncılık.
- Turgut, O. (2011). 213 Sayılı Vergi Usul Kanununda ve 7201 Sayılı Tebligat kanununda yer alan tebliğ hükümleri ile tebliğe esas alınan bilinen adresler mevzuunda yapılan ve yapılması gerekli düzenlemeler. *Yaklaşım Dergisi*, Sayı 219, s.1.
- Türk Dil Kurumu, Güncel Türkçe Sözlük, <https://sozluk.gov.tr/>, (Erişim Tarihi: 02.02.2020).
- Türk Hukuk Kurumu (1991). *Türk hukuk lûgatı* (3. Baskı). Ankara: Başbakanlık Basımevi.
- Tüzüner, Ö. (2011). Elektronik tebligatın kalitatif yöntemle incelenmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, S. 2011/4, s. 139- 159.
- Uçkan, Ö. (2003). *E-devlet, e-demokrasi ve Türkiye*. İstanbul: Literatür Yayınları.
- Uğur, A.A. ve Çütcü, İ. (2009). E-devlet ve tasarruf etkisi kapsamında VEDOP projesi. *Sosyal ve Beşerî Bilimler Dergisi*, 1/2, s. 1- 20.
- Uğur, H ve Elibol, M. (2015). *Açıklamalı - içtihatlı vergi suçları*. Ankara: Adalet Yayınları.
- Varol, A. Ve Baştürk, İ. (2015). Hukuki ve teknik boyutuyla elektronik tebligat ile kayıtlı elektronik posta sistemi. *Ankara Barosu Dergisi*, 2005/1, s. 263- 278.

- Yavaş, A.A. (ty). Vergi dairesi otomasyon projesi'nin (VEDOP) bilgi güvenliği yönetim sistemi. http://www.emo.org.tr/ekler/e5186bca8f75fca_ek.pdf, (Erişim Tarihi: 28.03.2020).
- Yayla, A. (2015). Fiili veya hukuki imkânsızlığın idari işleme etkisi üzerine bir deneme. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, Cilt 17, Sayı 2, s. 233- 271.
- Yıldırım, K. ve Deren- Yıldırım, N. (2015). *İcra ve iflas hukuku* (6. Baskı). İstanbul: Beta Basım Yayın.
- Yılmaz, E. (2002). *Hukuk sözlüğü* (7. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yılmaz, E. ve Çağlar, T. (2013). *Tebliğat hukuku* (6. Baskı). Ankara: Yetkin Yayınları.
- Yiğit Şakar, A. (2011). Türkiye’de e-devlet uygulamalarının vergi hukuku alanına yansımaları: e- haciz uygulaması ve karşılaşılan sorunlar, *Mali Çözüm Dergisi*, S. 106, s. 69- 88.
- Yokuş Sevük, H. (2018). Görevi kötüye kullanma suçu (TCK m. 257). *DÜHFD*, Cilt: 23, Sayı: 39, s. 257- 316.
- Yurtsever, H. (2016). Vergi hukukunda tebligatta yeni bir uygulama: elektronik tebligat. *Yönetim ve Ekonomi: Celal Bayar Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, Cilt 23, Sayı 2, s. 451- 466.
- Yüce, M. (2015). *Vergi yargılama hukuku*. (4. Baskı). Bursa: Ekin Yayınevi.
- Yüce, M. ve Çelik, M. (2016). Türk vergi hukukunda vergi tebligatı ve karşılaşılan sorunlara çözüm önerileri. *Türk Dünyası Araştırmaları Vakfı 13. Uluslararası Türk Dünyası Sosyal Bilimler Kongresi*, s. 224- 234.
- Yüce, M. ve Çelik, M. (2017). *Karşılaştırmalı vergi tebligat hukuku*. Bursa: Ekin Basın Yayım.
- Yüksel Civelek, D. ve Karahan Turan, H. (2010). Kurumlararası e-yazışma çalışma raporu. Ankara: Devlet Planlama Teşkilatı. Bilgi Toplumu Dairesi, https://cbddo.gov.tr/SharedFolderServer/CMSFiles/e-Yazisma_Projesi_Calisma_Raporu.pdf, (Erişim Tarihi: 25.03.2020).
- Zabunoğlu, Y.K. (2012). *İdare hukuku Cilt 1*. Ankara: Yetkin Yayınları.